

učitelská učebnice

Diváci

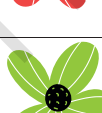
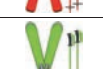
Český jazyk

pro 1. ročník základních škol
genetická metoda

2. díl, 2. část

NAKLADATELSTVÍ FRAUS KLETT

OBSAH

	strana v pracovní učebnici			strana v pracovní učebnici	
POMATENÁ ZIMA	40		VŮNĚ JARA	64	
ZAHRADA PLNÁ SLOV, VĚT A PŘÍBĚHŮ: VÝZVY ZIMY	41		ZAHRADA PLNÁ... – JARNÍ ČTENÁŘSKÉ A PISATELSKÉ VÝZVY	65	
BĚ, BĚŽKAŘ BĚDA	42–43		ZAHRAVNÍ LAND ART, ŠÁLEK JARNÍHO UMĚNÍ	66–67	
PĚ, MRÁZ	44–45		SLAVNOST V TROUBĚ	68–69	
ZIMNÍ ČAJOVNA – DUBÁNCI	46–48		JARO, SNĚŽENKA	70–71	
PŘECHOD NA MALÁ TISKACÍ PÍSMENA	49		CIBULE	72–73	
MASOPUST – CHALOUPKA NA VRŠKU	50		Z NEBE	74–75	
KDYSI DÁVNO...	51		POMOCNÁ RUKA	76–77	
VĚ	52		MALÝ SPISOVATEL – BÁSNÍKŮV KOUTEK	78	
BÍLÁ ZOO	53–54		KDYŽ VSTÁVÁ TRÁVA	79	
LEDNÍ MEDVĚD	55–56		KNIOBUDKA ŠKOLNÍ ZAHRAKY	80–81	
MĚ, MĚSÍC SVÍTÍ DO OKÉNKA	57–58		KNIOVNA	82	
PŘECHOD NA MALÁ TISKACÍ PÍSMENA, SLOVNÍ HRÁTKY	59–60		VÝPRAVA ZA KNIHOV	83	
ELA A NOČNÍ SVĚTÝLKA	61–63		ŠPAČEK	84–85	
			SEDMIKRÁSKA	86–87	

POMATENÁ ZIMA

Pomatená zima

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (aktivní naslouchání, vyjadřování, porozumění, sdílení ve dvojici/skupině)
- KOS (budování a udržování zdravých vztahů)
- KPP (brainstorming)
- KRP (rozpoznávání problémových situací, hledání řešení)
- KOB (pozitivní vztah k přírodě, zájem o její ochranu, pomoc přírodě)

CÍLE HODINY

- Ž popisuje obrázky a hledá souvislosti.
- Ž objasní význam slov.
- Ž tvoří věty a otázky.
- Ž spolupracuje ve dvojici/skupině.
- Ž vyvozuje souvislosti, pracuje s vlastní zkušeností a vnímáním proměn přírody v rámci celého kalendářního roku.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 40
- elektronická interaktivní učebnice
- obrázky ročních období
- karty ANO – NE – NEVÍM nebo karty s emoji

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Práce s obrázky

(2.–10. min)

Forma: kruh

Pomůcky: obrázky ročních období

Průběh: Práce s obrázky ročních období, společná diskuze

U ukáže Ž obrázky přírody nebo zahrady v různých ročních obdobích a probíhá společná diskuze. *Pozorně si prohlédněte uvedené obrázky. Co na obrázcích vidíte? Jak jste to poznali? V čem se obrázky liší a proč? K jakým proměnám v přírodě dochází? Které roční období je nyní?*

Práce s nadpisem: POMATENÁ ZIMA

U napíše nápis na tabuli nebo použije název strany v učebnici a zeptá se Ž, co si pod tímto názvem představí. Probíhá ústní pětílístek:

Jaká je pomatená zima?

Co všechno dělá?

Vymysli větu o pomatené zimě.

Jak jinak říci pomatená zima?

Jazykový úkol: Z kolika slabik se slova z názvu POMATENÁ ZIMA skládají? Jak bychom vyznačili grafickou podobu slabik? Ve kterém slově najdeme dlouhou slabiku?

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

U

Forma: samostatná práce / práce ve dvojicích / skupinová práce

Pomůcky: pracovní učebnice str. 40

Práce s 1. (velkým) obrázkem

Pozorně si prohlédneme velký obrázek a zkusíme si ho společně popsat. U případně napomáhá Ž např. pomocí následujících vět a otázek: *ZIMA může mít mnoho podob. Občas nás roční období překvapí. Najednou jako by se pomátlo a nechová se tak, jak je pro toto období typické. Co to znamená? Co se s ním děje? Proč se Ela tváří smutně? Co se může stát s přírodou? Proč Teo pobíhá zahradou a něco rozčileně vykládá dětem? Co asi říká? Z čeho má strach? Proč si to myslíte? Zdůvodněte.*

Práce s dalšími obrázky

U se Ž postupně popisuje jednotlivé obrázky. Je možné zadat i následující formy práce.

Práce ve dvojici: Vyberte si společně jeden z uvedených obrázků a tvořte nebo zapisujte k obrázku věty.

Práce ve čtveřici: Následně vyhledejte další dvojici, která si vybrala stejný obrázek jako vy, a přečtěte si vzájemně věty.

Práce v rámci celé třídy: Společně se přečtou jednotlivé věty k obrázkům v rámci celé třídy. Každá dvojice vybere jednu větu a přečte ji: *Nyní jste slyšeli řadu vět. Zapište do sešitu jen jednu větu, která vás něčím zaujala. Za větu vyznačte/zapište počet slov ve větě.*

TIP V interaktivní verzi je k dispozici nahrávka k obrázkům. U může využít možnost poslechu příběhu k jednotlivým obrázkům, Ž mohou sledovat obrázek v učebnici. *Pozorně si obrázky prohlédněte a poslouchejte, co se vlastně stalo.*

Tvrzení

U říká Ž jednotlivá tvrzení, Ž mohou zvedat karty ANO – NE – NEVÍM, nebo jednotlivé emotikony, případně k nim přistupovat v rámci třídy (je třeba je předem po třídě rozmístit).

Příklady tvrzení:

Ela je smutná.	ANO	NE
Teo si myslí, že je to tak v přírodě v pořádku.	ANO	NE
Teo zjistil, že ježek vylézá ze svého úkrytu.	ANO	NE
Na fotce je kos.	ANO	NE
Vyrostly první tulipány.	ANO	NE

Následně Ž mohou tvořit vlastní tvrzení a ostatní určují, zda jsou pravdivá. V případě, že dojde k nesouhlasu nebo k vyjádření obou tvrzení, je vhodné vrátit se zpátky k obrázkům nebo k poslechu a odpověď ověřit.

Reflexe

(35.–45. min)

R

Forma: kruh, lavice (dle možností)

Průběh: U se Ž shrnuje obsah hodiny, např. pomocí otázek nebo nedokončených vět: *Co pro tebe bylo nové a zajímavé? Co tě překvapilo? O čem by ses chtěl/a dozvědět více?*

Dokonči uvedené věty: Pomatená zima je ..., Příroda v zimě potřebuje ..., Měli bychom ..., Teo měl strach, protože ..., Ela byla smutná, protože ..., Vítek s Natálkou ...

Zahrada plná slov, vět a příběhů: Výzvy zimy

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (aktivní naslouchání, porozumění)
- KPP (generování nápadů)
- KOS (společná tvorba, respektování názorů druhých)

CÍLE HODINY

- Ž se učí spolupracovat ve dvojici/skupině.
- Ž podle obrázků popíše jednotlivé výzvy zimy.
- Ž rozvíjí slovní zásobu, popisuje činnost, místo, zážitek.
- Ž tvoří jednoduché věty a otázky, sdílí své myšlenky.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 41
- elektronická interaktivní učebnice
- pomůcky k výzvám

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Úvod – Výzvy zimy

(2.–10. min)

U uvede Ž do tématu zimních výzev – co vše lze v zimě dělat a pozorovat. Společně si prohlédnou obrázky výzev a zkusí uhodnout, o co jde. Ž odhadují a popisují výzvy podle obrázku, poté mohou pracovat ve skupinách, přičemž každá skupina plní jednu výzvu.

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

Forma: samostatná práce / práce ve dvojicích / skupinová práce

Pomůcky: pracovní učebnice str. 41

U

1. POMATENÁ ZIMA

U si se Ž povídá o letošní zimě – jaké je počasí a co se v přírodě změnilo. Ž popisují, zda je zima „správná“, nebo neobvyklá (např. teplo, žádný sníh, kvetoucí rostliny). Neobvyklé jevy zaznamenají či nakreslí jako „**důkazy pomatené zimy**“. Společně si prohlédnou obrázek č. 1 a U vede rozhovor otázkami: *Jaká je letos zima? Co dělá jinak? Jak Vítek s Natálkou poznali, že se zima popletla?*

Jazykový úkol: Ž si prohlédnou obrázek a pojmenují, co na něm vidí. Vítek s Natálkou hledají a zapisují důkazy pomatené zimy. Ž je zkouší také vymyslet a zapisovat – ve skupinách nebo dvojicích. Poté Ž společně určují počet hlásek ve slově, počet slabik a jejich délku a graficky znázorňují délku slabik.

2. SLOVA V BOXU

U předá Ž instrukce: *Pracujte ve dvojicích. Projděte se zahradou a zapisujte slova do boxu stejně jako Vítek s Natálkou. Box obsahuje písmena řazená dle abecedy, Ž mají hledat ke každému písmenu slovo, které souvisí se zahradou v zimě a písmenem začíná nebo písmeno aspoň obsahuje.*

Jazykový úkol: Vyberte tři slova a vytvořte s jedním slovem větu a s jedním slovem otázku. U třetího slova napište grafickou podobu slabik. Které slovo je nejdelší a které je nejkratší?

Slovní příklady: Zapiš slova na kartu a vytvoř s nimi příklady. U každého slova je potřeba spočítat počet písmen a s použitím znaménka můžeme následně počítat příklady. Příklad:

$$\begin{array}{cc} 5 & 4 \\ \text{BLÁTO} + \text{ZIMA} & = 9 \end{array}$$

3. PŘÍBĚHY ZIMNÍ ZAHRADY

U a Ž procházejí zimní zahradou / případně mohou využít plánek zahrady. Společně si povídají o tom, že každé místo může mít svůj vlastní „příběh“ – co se tam děje, kdo tam bydlí, jak se tam mění příroda v zimě. Ž si vyberou jedno místo, které je zaujme. Poté se tam posadí nebo si ho prohlédnou na obrázku a vymyslí krátký příběh zimní zahrady.

Příběh mohou:

- napsat (jednoduchými větami nebo doplnit pomocí obrázků)
- nahrát jako zvukovou zprávu, pokud se jim lépe vyjadřuje mluvením.

T!P Uspořádejte zimní dýchánek – společné čtení a sdílení příběhů, které Ž vytvořili.

4. PŘÍBĚHY ZAHRADNÍ TELEVIZE

Každé místo může vyprávět svůj příběh. Ž si vymyslí, jaké zprávy či příběhy by mohla „zahradní televize“ vysílat. Do krabičky vytvoří malou scénu z příběhu nebo reportáže, zalijí ji vodou a nechají zamrznout – vznikne tak jejich „zahradní televize“.

Hotové krabičky Ž umístí na vhodná místa v zahradě. Společně poté procházejí zahradou a u každé televize vyprávějí svůj příběh.

T!P **Sdílení a reflexe:** Po aktivitě si se Ž povídejte o příbězích, co koho zaujalo nebo překvapilo. Vytvořte třídní knihu „Zahradní televize“ – vyfoťte jednotlivé krabičky, doplňte je příběhy a vytvořte společnou knihu.

5. ZAMRZLÉ BUBLINY – PŘÍBĚHY V BUBLINÁCH

Badatelský úkol: *Zkusme zjistit, jestli dokážeme vytvořit zamrzlou bublinu! Věděli jste, že je to vůbec možné? Společně si to vyzkoušíme. Využijte pracovního listu ke stažení a videí, které jsou k dispozici na youtube nebo v interaktivní verzi učebnice.*

Povídejte si se Ž o tom, že i v bublinách mohou vznikat příběhy – stejně jako v komiksech. *Co mají společného bubliny a komiks? K čemu slouží bubliny v komiksu?*

T!P Ž se stanou autory vlastního komiksu. Mohou pracovat samostatně nebo ve dvojici. Tématem je „Ela a Teo v zimní zahradě“ – jejich zimní dobrodružství, příběh nebo zajímavý objev.

Reflexe

(35.–45. min)

Forma: kruh, lavice (dle možnosti)

Průběh: U zhodnotí se Ž průběh hodiny a plnění výzev. Ž mohou hlasovat, která výzva se jim líbila nejvíce, která byla pro ně nejobtížnější apod.

R

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací s **Písankou VELKÁ TISKACÍ**.
Písanka VELKÁ TISKACÍ: Pomatená zima

ZAHRAHA PLNÁ SLOV, VĚT A PŘÍBĚHŮ

POMATENÁ ZIMA

1

VÝZVY ZIMY

SLOVA V BOXU – ZIMA

2

PŘÍBĚHY ZIMNÍ ZAHRAHY

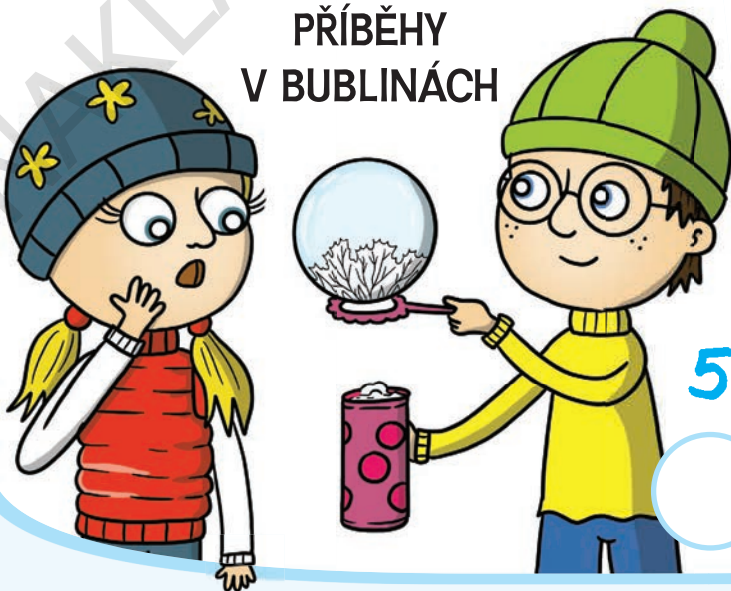
3

A	B	C	Č
AKÁT	BLÁTO	CÁKÁ	ČEPICE

D	E	F	G
DĚŠŤ			

ZAMRZLÉ BUBLINY – PŘÍBĚHY V BUBLINÁCH

5

PŘÍBĚHY ZAHRAVNÍ TELEVIZE

4

1. VYZNAČ PÍSMENKA.

BĚ

E SI HÁČEK NASADÍ

2. POJMENUJ OBRÁZEK SLOVEM S BĚ.

3. ČTI SLOVA. DÁVEJ POZOR NA PÍSMENKO E. CO UDĚLÁ S HÁČKEM?

BJEŽ = BĚŽ BJEH = BĚH BJETA = BĚTA

BĚŽEC

BĚHÁ

OBĚD

BĚŽKY

BĚHAT

PŘÍBĚH

BĚŽKAŘ

BĚLÁSEK

HŘÍBĚ

VÝBĚH

CHYBĚT

HRÁBĚ

4. DOKONČI VĚTY VHODNÝM SLOVEM Z NABÍDKY.

BĚDA JE ————— BĚŽKY.

NENÍ ZIMA, ABY NEŠEL NA ————— PŘÍRODY.

UŽÍVÁ SI NEJEN POHYBU, ALE I ————— BĚŽKY.

NĚKTERÉ STEZKY PRO BĚŽKAŘE JSOU ————— BĚŽKAŘ.

JE RADOST RÁNO NAZOUT ————— UPRAVENÉ.

BĚ, Běžkař Béd'a

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (aktivní naslouchání, vyjadřování, porozumění, sdílení ve dvojici/skupině)
- KKU (umění se učit, smysl učení, čtenářské strategie)
- KPP (brainstorming)

CÍLE HODINY

- Ž se učí spolupracovat ve dvojici/skupině.
- Ž popisuje obrázky, vysuzuje souvislosti.
- Ž si upevňuje grafickou podobu písmen skupiny BĚ.
- Ž určuje pozici hlásek ve slovech.
- Ž čte a píše slova a věty, pracuje s textem.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 42–43
- elektronická interaktivní učebnice
- karty s obrázky obsahující skupinu BĚ (HRÁBĚ, HŘÍBĚ, BĚŽKAŘ, BĚLÁSEK)
- karty s obrázky neobsahující skupinu BĚ
- školní sešit
- pomůcky k diferenciaci učiva

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

Práce s obrázky a větami

(2.–10. min)

E

Forma: ve skupinách

Pomůcky: karty s obrázky obsahující BĚ (HRÁBĚ, HŘÍBĚ, BĚŽKAŘ, BĚLÁSEK), další karty s obrázky

Průběh: Ž se rozdělí do skupin. U poskytne Ž obrázky, které obsahují a neobsahují skupinu BĚ. Ž pojmenovávají věci na obrázcích a určují, ve kterých se nachází BĚ. Do skupiny jste dostali karty s obrázky, určete, co na obrázcích je, a vyberte obrázky, kde slyšíte BĚ.

TIP U se Ž může pracovat i s obrázky v interaktivní verzi učebnice.

Jazykový úkol: Tvořte se slovy věty. Určete počet slov ve větách.

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

U

Forma: samostatná/skupinová práce, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 42–43

Cvičení 1

Pozorně si prohlédni písmenka BĚ a vyznač je. Jak se tato skupina písmen čte?

Cvičení 2

Najdi v obrázku slovo, které ukrývá BĚ. Koho na obrázku vidíme, jak se ta osoba nazývá a podle čeho bychom to mohli poznat? Znáte ještě další zimní aktivity? Setkali jste se už s běžkováním aktivně?

Cvičení 3

Čti slova. Dávej pozor na písmenko E. Co udělá s háčkem? Při čtení a psaní BĚ nám může pomoci již známá básnička a její další část:

HÁČEK MAŽE MĚKKÉ I,

E SI HÁČEK NASADÍ.

U vyzve Ž k přečtení slov. Se slovy je možné dále pracovat, U se ptá Ž, např. *Z kolika slabik se slova skládají?*

U se ptá Ž: *Když si přečteš uvedená slova, napadá tě, o čem by se pomocí některých z těchto slov dal napsat krátký příběh? O čem nebo o kom by vyprávěl?*

Cvičení 4

Čti a dokonči věty vhodným slovem z nabídky.

Se cvičením je možné dále pracovat, např. *Barevně označ nejkratší a nejdelší větu. Přečti je. Vyhledej ve větách slovo se třemi slabikami a zakroužkuj ho. Jedno z označených slov si vyber a vymysli s ním krátkou větu. Urči, kolik slov jsi použil/a.*

Cvičení 5

Pozorně si prohlédni obrázek a popiš ho. Zamysli se nad tím, o čem by mohl Béd'a vyprávět. Proč? Poté si přečti text.

Práce s textem: čtení

1. varianta: Možnost využití poslechu celého příběhu.

2. varianta: Možnost využití skládaného čtení. Část čtou Ž na střídačku a část čte U. Při druhém nebo třetím čtení je možné rozdělit role Ž a číst text jako dialogy obou postav + roli vypravěče.

Vyhledej a vyznač v textu místo, kde se dozvíme,

– proč si Béd'a nemohl dát loni teplý čaj.

– kde zrovna jeli na běžkách.

TIP Možnost navazující práce s textem formou tzv. nedokončených vět.

U říká Ž věty, Ž dokončují, např.

BÉD'A JE ...

BĚŽKAŘE POZNÁME PODLE TOHO, ŽE ...

CHTĚL SE PROJET ÚDOLÍM ...

BÉD'A NAKONEC ODJEL S ...

Reflexe

(35.–45. min)

R

Forma: kruh, lavice (dle možností)

Průběh: U se Ž zhodnotí, co se v průběhu učební

jednotky naučili, co si potřebují zapamatovat pro svou další práci. U klade Ž otázky, např. *Co jsem se nového naučil/a?*

Na co si musím dávat pozor a proč? Co by mi mohlo pomoci?

U navede Ž k zopakování básničky: HÁČEK MAŽE MĚKKÉ I,
E SI HÁČEK NASADÍ.

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací s **Písankou VELKÁ TISKACÍ.**

Písanka VELKÁ TISKACÍ: BĚ

5. POPIŠ OBRÁZEK A ZKUS ODHADNOUT, O ČEM BY MOHL BĚDA VYPRÁVĚT. POTÉ SI PŘEČTI TEXT.

BĚŽKAŘ BĚDA

„TO JE PRIMA,“ ŘEKL BĚDA. „MÁM RÁD, KDYŽ SI MŮŽU SEDNOUT A DÁT SI K OBĚDU PÁREK V ROHLÍKU A HORKÝ ČAJ.“

„LONI TU BYLO ZAVŘENO,“ BĚDOVAL BĚDA. „A POŘÁD JSEM MYSLEL NA TO, JAK MI TO CHYBI.“

PÁN U STOLU SE USMÁL. „TO MÁTE PRAVDU. JE TU HEZKY. A ČAJ JE VÝBORNÝ.“

„LETOS JSME SE BÁLI, ŽE NEBUDE SNÍH,“ SMÁL SE BĚDA. „ALE NAKONEC NAPADL. A PROJET SE NA BĚŽKÁCH ÚDOLÍM MUMLAVY, TO JE RADOST!“

„MŮŽU JET S VÁMI?“ ZEPTAL SE PÁN. „JSEM TU NOVÝ A BUDU RÁD ZA SPOLEČNOST. JMENUJI SE BEDŘICH.“

BĚDA SE ZASMÁL. „TO JE LEGRAČNÍ! JÁ SE TAKY JMENUJI BEDŘICH. ALE ŘÍKAJÍ MI BĚDA.“

„TAK TO JE OPRAVDU NÁHODA,“ ŘEKL BEDŘICH. „VÍŠ, CO? POJĎME SI TYKAT! MŮŽU SE K TOBĚ PŘIDAT, BĚDO?“ OBA SE SMÁLI, NASADILI BĚŽKY A VYRAZILI SPOLU DÁL.

VYHLEDEJ A OZNAČ MÍSTO, KDE SE DOČTEME ...

... PROČ SI BĚDA NEMOHL DÁT LONI TEPLÝ ČAJ.

... KDE ZROVNA JELI NA BĚŽKÁCH.

1. VYZNAČ PÍSMENKA.

PĚ

E SI HÁČEK NASADÍ

2. POJMENUJ OBRÁZEK SLOVEM S PĚ.

3. ČTI SLOVA. DÁVEJ POZOR NA PÍSMENKO E. CO UDĚLÁ S HÁČKEM?

PJET = PĚT

ZPJEV = ZPĚV

PJEST = PĚST

ÚSPĚCH

PĚŠKY

PĚNA

ZPĚVÁK

SPĚCHÁ

PĚKNÝ

PĚNKAVA

DOUPĚ

POUPĚ

4. ČTI A ODPOVĚZ NA OTÁZKY.

1. CHODÍŠ RÁD/A PĚŠKY? KAM A KDY NEJČASTĚJI?
2. ZAŽIL/A JSI NĚKDY ÚSPĚCH? V ČEM? CO SE TI PODAŘILO?
3. MYSLÍŠ SI, ŽE BÝVÁ VŽDY DOBRÉ SPĚCHAT?
4. KDY BY BYLO LEPŠÍ NESPĚCHAT?
5. MÁŠ OBLÍBENÉHO ZPĚVÁKA NEBO ZPĚVAČKU?
6. POKUD ANO, KOHO?
7. VÍŠ, JAK VYPADÁ PĚNKAVA?

PĚ, Mráz

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (aktivní naslouchání, vyjadřování, porozumění, sdílení ve dvojici/skupině)
- KKU (umění se učit, smysl učení, čtenářské strategie)
- KPP (brainstorming)

CÍLE HODINY

- Ž se učí spolupracovat ve dvojici/skupině.
- Ž popisuje obrázky, vysuzuje souvislosti.
- Ž si upevňuje grafickou podobu písmen skupiny PĚ.
- Ž určuje pozici hlásek ve slovech.
- Ž čte a píše slova a věty, pracuje s textem.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 44–45
- elektronická interaktivní učebnice
- karty s obrázky obsahující skupinu PĚ (PĚNKAVA, POUPE, ZPĚVÁK, PĚST)
- karty s obrázky neobsahující skupinu PĚ
- školní sešit
- pomůcky k diferenciaci učiva

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodinu.

E

Práce s obrázky a větami

(2.–10. min)

Forma: v kruhu

Pomůcky: karty s obrázky (obsahující a neobsahující skupinu PĚ) v tištěné nebo interaktivní podobě

Průběh: Ž se rozdělí do skupin. U poskytne Ž obrázky, které obsahují a neobsahují skupinu PĚ. Ž pojmenovávají věci na obrázcích a určují, ve kterých se nachází PĚ. Do skupiny jste dostali karty s obrázky, určete, co na obrázcích je, a vyberte obrázky, kde slyšíte PĚ. Vytvořte se slovy krátké věty.

TIP U se Ž může pracovat i s obrázky v interaktivní verzi učebnice.

Poté můžete společně:

- určovat počet slabik a hlásek u vybraných slov,
- určovat počet slov ve větě,
- porovnávat délku slov a vět.

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

U

Forma: samostatná/skupinová práce, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 44–45

Cvičení 1

Pozorně si prohlédni písmenka PĚ a vyznač je. Jak se tato skupina písmen čte?

Cvičení 2

Prohlédni si obrázek. Najdi v obrázku slovo, které ukrývá PĚ. Koho na obrázku vidíme? Co postavy na obrázku dělají? Kam jdou? Nesou něco? Povídají si? Hrají si? Zkus vyprávět krátký příběh, který se na obrázku odehrává.

Navazující práce se cvičením a diskuze: **Chodíte také pěšky? Jak často? Popřemýšlejte, kdy a kam se nejčastěji vydáváte pěšky – třeba do školy, na kroužky, na návštěvu nebo do obchodu. Můžete říct, zda chodíte pěšky rádi a proč. S kým chodíte pěšky nejčastěji? Představte si své běžné dny. Chodíte pěšky s rodiči, kamarády, sourozenci, prarodiči, nebo někdy i sami? Podělte se o své zkušenosti.**

Cvičení 3

Čti slova. Dávej pozor na písmenko E. Co udělá s háčkem? Při čtení a psaní PĚ nám může pomoci již známá básnička a její další část:

HÁČEK MAŽE MĚKKÉ I,

E SI HÁČEK NASADÍ.

U vyzve Ž k přečtení slov. Se slovy je možné dále pracovat, U se ptá Ž, např. *Z kolika slabik se slova skládají? Označ slovo s nejvyšším počtem slabik. Vymysli s tímto slovem větu a zapiš ji. Vysvětli význam uvedených slov.*

Cvičení 4

Přečti si otázky a odpověz na ně.

Ž čtou postupně otázky a odpovídají na ně. Můžete pracovat společně, případně zvolit nejprve práci ve dvojicích, kdy jeden z dvojice otázku přečte a druhý na ni odpoví. Poté se vystřídají. Odpověď se pokusí formulovat celou větou, mohou ji zapisovat na tabuli nebo do školního sešitu, případně formulovat pouze ústně.

Cvičení 5

Práce před čtením: **Pozorně si prohlédni obrázek. Zamysli se nad tím, co přesně obrázek zachycuje. Popiš prostředí, ve kterém se situace odehrává.**

Čtení: **Přečti si báseň a zjisti: Co dělají rybky, když zlé mrazy padnou?** Následuje čtení básně – společně nebo nejdříve každý sám, poté společně. Pro lepší ucelení textu a pochopení básně můžete využít nahrávku.

Navazující práce s textem básně: *Objasni následující slovní spojení „když zlé mrazy padnou“. Co to znamená? Další otázky: Co dělají rybky, když přijde mráz? Proč nenachladnou? Kdo sedí v kožichu? Proč kroutí hlavou? (Co ho převapuje?)*

Stručné vysvětlení básně: Básnička říká, že rybky se zimy nebojí.

I když venku mrzne a voda je studená, rybky jsou v bezpečí pod ledem.

Plavou si tam klidně dál a nic se jim nestane, protože jsou zvyklé žít v chladné vodě.

U se Ž přečte další otázky, které jsou uvedené pod textem, a společně hledají odpovědi: *Jak poznáme, že mrzne? Proč rybář dělá do ledu díru?*

Možné řešení: Když je silná vrstva ledu dlouho neporušená, do vody neproniká vzduch. Ryby pak mohou mít málo kyslíku.

Proto rybáři nebo správci rybníků někdy udělají pár otvorů, aby se voda provzdušnila, do rybníka proniklo světlo a rybám se lépe dýchalo.

Můžeme chodit po ledu na rybníce? Probíhá diskuze nad otázkami.

Označ barevně v básni slova, která se rýmují. (rybky – střípky; padnou – nenachladnou; na bříše – v kožiše; plavou – hlavou)

Navazující aktivita: **Najdi mě v básni a označ.**

Kdo jsem?

- Jsem na čtvrtém řádku a přede mnou je slovo *ale*.
- Jsem na druhém řádku a za mnou je slovo *když*.
- Jsem na předposledním řádku a jsem mezi slovy *rybář* a *v*.

TIP Nechte tvořit Ž podobné hádanky pro ostatní.

Shrnutí: *Co jsme se z básně dozvěděli? Kdo v ní vystupoval? Která část básně se vám nejvíc líbila a proč?*

Cvičení 6

Práce s obrázkem: **rybka**

Představ si, že ryby žijí v rybníku, který může v zimě zamrznout. Možná právě teď potřebují tvou radu nebo povzbuzení. Napiš jim krátký vzkaz.

Ž napíše krátký vzkaz rybám (např. přání, pozdrav, radu nebo otázku).

Příklady řešení:

- pozdrav: „Ahoj rybko, měj se v té zimě!“
- přání: „Přeji ti, ať se ti dobře plave pod ledem.“
- rada: „Schovej se do hlubší vody, tam bývá tepleji.“
- otázka: „Bojíš se, když začne rybník zamrzat?“

Možnosti realizace:

Společný zápis na tabuli: U vede Ž k tvorbě jednoduchých vět, společně vytvoří vzorový vzkaz.

Samostatný zápis: Ž píše svůj vlastní vzkaz přímo do obrázku ryby a mohou jej dále výtvarně doplnit (dokončení ploutví, vzorů, bublin apod.).

Práce s videem: ČT Edu – Co všechno umí počasí (mráz)

Reflexe

(35.–45. min)

R

Forma: kruh, lavice (dle možností)

Průběh: U se Ž zhodnotí, co se v průběhu učební jednotky dařilo a co nikoli, co je podstatné pro jejich další učení. U klade Ž otázky, např. *Z čeho máš dobrý pocit? Co se ti dařilo? Proč? Co nebo kdo ti pomohl? Co se ti nedařilo? Co by ti pomohlo? Co ses nového naučil/a? Na co musíš dávat pozor a proč? Co by ti mohlo pomoci?*

U navede Ž k zopakování básničky: **HÁČEK MAŽE MĚKKÉ I, E SI HÁČEK NASADÍ.**

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací s **Písankou VELKÁ TISKACÍ.**

Písanka VELKÁ TISKACÍ: PĚ

5. PŘEČTI SI BÁSEŇ A ZJISTI, CO DĚLAJÍ RYBKY, KDYŽ JSOU MRAZY.

MRÁZ

PAVEL ŠRUT

CO DĚLAJÍ RYBKY,
KDYŽ ZLÉ MRAZY PADNOU?
CHROUPOU V LEDU STŘÍPKY –
ALE NENACHLADNOU.

NA ZÁDECH I NA BŘÍŠE
POD LEDEM SI PLAVOU,
RYBÁŘ SEDÍ V KOŽÍŠE,
KROUTÍ NAD TÍM HLAVOU.

(Environmentální výchova v MŠ)

OBJASNI:

- CO TO ZNAMENÁ, KDYŽ PADNOU ZLÉ MRAZY?
- JAK POZNÁME, ŽE MRZNE?
- PROČ RYBÁŘ DĚLÁ DO LEDU DÍRU?
- MŮŽEME CHODIT NA RYBNÍCE PO LEDU?

6. NAPIŠ KRÁTKÝ VZKAZ RYBÁM.

ZIMNÍ ČAJOVNA

1. VYBER SI PASTELKU ZIMNÍ BARVY A OBTÁHNI JEDNOTAŽKU. KOLEM OBRÁZKU ZAPIŠ SLOVA, KTERÁ TĚ NAPADNOU, KDYŽ SE ŘEKNE: ZIMNÍ ČAJOVNA.

Zimní čajovna

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (aktivní naslouchání, porozumění)
- KPP (nápady, příležitosti a výzvy)
- KOS (empatie a porozumění druhým, vlastní wellbeing)

CÍLE HODINY

- Ž pracuje tvořivě s příběhem.
- Ž rozvíjí čtenářskou gramotnost.
- Ž aktivně naslouchá s porozuměním.
- Ž hodnotí text, vyjadřuje své zážitky ze čteného textu.
- Ž vyvozuje na základě textu a obrázků.
- Ž tvoří otázky a odpovídá na ně.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 46–48
- elektronická interaktivní učebnice
- kniha: *Leona Šťastná a Slávek Rydval (fotografie Petr Václavěk): Dubánci – příběhy jednoho roku (Albatros, 2017)*
- čaj a drobné občerstvení k čaji (nepovinné)
- karty s emoji pro reflexi

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Seznámení se zimní čajovnou

(2.–15. min)

Forma: v kruhu, ideálně ve čtenářském koutku třídy, knihovny

Pomůcky: hrneček čaje pro každého + drobné občerstvení, pastelky, pracovní učebnice str. 46, kniha *Dubánci – příběhy jednoho roku*

Průběh: U se Ž si společně přečtou nadpis ZIMNÍ ČAJOVNA a pokusí se vyjádřit, co by takové místo mohlo nabízet a jaká atmosféra by v něm mohla panovat (např. místo, kde se odpočívá, čte a pije teplý čaj).

Práce s úvodním obrázkem

Ž si prohlédnou a popíší úvodní obrázek. U klade Ž doplňující otázky, např. *Co vidíte na obrázku? Z čeho je postavička vyrobená? Kde postavička leží? Jaké předměty jsou kolem? Viděli už jste někdy podobnou postavičku? Dokážete odhadnout, se kterou knihou budeme dnes pracovat?*

Cvičení 1

Které barvy jsou zimní? Vyber si pastelku zimní barvy a obtáhni jednotažku. Kolem obrázku napiš slova, která tě napadnou, když se řekne: Zimní čajovna.

U vyzve Ž, aby vyjmenovali barvy, které si spojují se zimou, a aby vysvětlili, proč jim tyto barvy zimu připomínají. Vyberou si jednu nebo více barev, obtáhnou jednotažku a dozdobí hrneček v učebnici. Kolem zapíší slova, která si spojují s názvem *Zimní čajovna*. Na závěr Ž sdílí své nápady ve dvojici – porovnají vybrané zimní barvy i uvedená slova.

Práce s knihou

Pomůcky: *Dubánci – příběhy jednoho roku (Albatros, 2017)*, pokud neseženete v tištěné podobě, je k dispozici i jako e-kniha, pracovní učebnice str. 47–48

TIP Je ideální mít k dispozici konkrétní knihu. Vnímání důležitosti a smysluplnosti tištěné knihy je velmi podnětné a inspirující. Ž tak lépe vnímá smysl ve čtení a sdílení čtenářských zážitků, rozvíjí své čtenářské a komunikační dovednosti.

Prohlédněte si společně knihu, se kterou budete pracovat.

Co je na této knize jedinečné? Prohlédněte si obálku a vnitřní strany. Kde najdete název knihy, jméno autora a nakladatelství? Najdete v knize obsah a kde? Kolik má kniha kapitol – proč právě 12? Jak se vám kniha na první pohled líbí?

Kniha vypráví o malých lesních tvorečkách – „dubáncích“ –, kteří žijí mezi korunami dubů a prožívají příběhy během celého roku. Obsahuje 12 kapitol / příběhů (každý měsíc jeden) + úvod + bonus na konci. Každá kapitola je doplněna fotografiemi nebo ilustracemi dubánků z přírodnin (žaludy, větvičky apod.). Příběhy obsahují prvky fantazie, humoru a dobrodružství.

Forma: skupinová práce, samostatná práce

Pomůcky: pracovní učebnice str. 47–48, kniha

Dubánci – příběhy jednoho roku

Aktivita před čtením – DUBÁNČÍ ZPRAVODAJ

Pozorně si prohlédněte obrázek dubánka. Co dělá? (Troubí zprávy pro měsíc únor trubkou do světa.) **Následně si společně přečtete zprávy.** Která ze zpráv je pro vás nová? Co vám připadá na těchto zprávách zajímavé? **Vysvětlete si společně zprávy, pokládejte Ž otázky, např.:**

Co jste se dnes o sněhových vločkách dozvěděli?

Která informace byla pro vás nová?

Která zpráva vás zaujala nejvíce? Proč?

Co z těchto věcí v únoru sami rádi děláte? Nechte Ž sdílet jejich zkušenosti se sněhem.

Cvičení 2 (aktivita při čtení)

Přečti si text a zkus odhadnout, co mohl Kmetík říci Šišíkoví. Jak mohl celý příběh dopadnout?

1. varianta: Poslechněte si příběh nebo zkombinujte nahraný příběh se čtením.

2. varianta: Využijte metodu tzv. skládaného čtení. Část textu čtou Ž a část čte U.

Aktivita po čtení

Společně si příběh převyprávějte (můžete už v předchozí aktivitě vždy shrnout vyprávěním každý odstavec). Pokuste se dokončit poslední větu: KMETÍK PŘEMÝŠLEL, NA CHVÍLI U TOHO PŘEMÝŠLENÍ USNUL, A KDYŽ SE PROBUDIL, PRAVIL: „...Co mohl říci Kmetík Šišíkovi? Proč? Podle čeho tak usuzujete? Jak celý příběh mohl dopadnout?“

Skutečné dokončení příběhu můžete Ž dočíst přímo z knihy, případně je zde:

... pravil: „POSTAČÍ, KDYŽ DENNĚ STOKRÁT VYSLOVÍŠ KAŽDÝ Z TĚCHTO TŘÍ LEHČÍCH JAZYKOLAMŮ:

– MEDVĚD MÁ V HLOHU BRLOHŮ DEVĚT.

– MUSÍ KLÍŠTĚ PŘÍŠTĚ PIŠTĚT?

– LESNÍ PRASE NA PASECE SE PASE.“

Vyzkoušejte se Ž jazykolamy, jejichž cvičení doporučil Kmetík dubánkům. Každý Ž si může **sám vybrat**, zda je bude **říkat nahlas, šeptem**, nebo si je jen **přečte potichu pro sebe**. Pokud má někdo potíže s některými hláskami, **nemusí je vyslovovat nahlas**. Může si jazykolam **přečíst tiše, rozdělit na slabiky**, nebo ho **zapsat do sešitu** jako malou „zkoušku“ pro rodiče či kamarády. Důležité je, aby si každý procvičil jazyk po svém a cítil se u cvičení dobře.

Diferenciace ↓: U jazykolam řekne. Ž rytmitizují jeho slabiky tleskáním, dupáním, poklepáváním na lavici nebo ťukáním prstem do dlaně. Cílem je vnímat rytmus jazyka, ne výslovnost. Ž může jazykolam šeptat, říkat jen některá slova, používat tichou artikulaci (pohybuje pouze rty bez hlasu). Procvičuje tak motoriku mluvidel bez stresu z výslovnosti.

DUBÁNCČÍ ZPRAVODAJ

V ÚNORU JE PĚKNÝ ZVYK
CHYTAT VLOČKY NA JAZYK.
PRÁCE JE TO PŘETĚŽKÁ
NA SANÍCH I NA BĚŽKÁCH.

KAŽDÁ
SNĚHOVÁ VLOČKA
PADÁ Z MRAKŮ JINOU
CESTOU A NARAZÍ NA
RŮZNÉ PODMÍNKY. PROTO
NENAJDEME NIKDY
STEJNÉ VLOČKY.
KAŽDÁ VLOČKA
JE JINÁ.

SNĚHOVÁ VLOČKA
VZNIKÁ V MRAKU. JE TO
MALÝ ZÁZRAK, KTERÝ NÁM
DÁVÁ PŘÍRODA.

2. PŘEČTI SI TEXT A ZKUS ODHADNOUT, CO MOHL KMETÍK ŘÍCI
ŠÍŠÍKOVÍ. JAK MOHL CELÝ PŘÍBĚH DOPADNOUT?

CHYTÁNÍ VLOČEK

CHYTÁNÍ VLOČEK NA JAZYK
JE MEZI DUBÁNKY SKUTEČNĚ
PRASTARÝ ZVYK A JE BRÁN
S VELIKOU VÁŽNOSTÍ.

PŘESTO SE VŠAK NĚKTEŘÍ
DUBÁNCI NEMOHOU SHODNOUT
NA TOM, JAK VLOČKY
NEJLÉPE CHYTAT.

JEDNA SKUPINA DUBÁNKŮ TVRDÍ, ŽE K CHYTÁNÍ VLOČEK JE TŘEBA
MÍT CO NEJDELŠÍ JAZYK. JEJICH TÝM SE JMENUJE DÉLKAŘI.

DUBÁNCI Z DRUHÉ SKUPINY NAOPAK ŘÍKAJÍ, ŽE VELIKOST JAZYKA VŮBEC NENÍ DŮLEŽITÁ, ZATO JE TŘEBA MÍT JAZYK CO NEJHBITĚJŠÍ. TITO SI ŘÍKAJÍ HBITÍCI.

TĚŽKO ŘÍCI, KTERÁ SKUPINA MÁ PRAVDU, PROTOŽE JEDEN ROK VYHRAJÍ SOUTĚŽ TI A DRUHÝ ROK ZAS ONI. JEDNÉ ZIMY SI ŘEKL

DUBÁNEK ŠIŠÍK, ŽE SI JAZÝČEK ZKUSÍ VYTRÉNOVAT TAK, ABY BYL CO NEJMRŠTNĚJŠÍ A JEHO SKUPINA VYHRÁLA.

JAK ALE TRÉNOVAT HBITOST JAZYKA?

PRO RADU SI ŠEL KE STARÉMU DUBÁNKOVI KMETÍKOVI, KTERÝ JE ZNÁMÝ PRO SVOU MOUDROST. VYŠPLHAL NA PRASTARÝ DUB, KDE KMETÍK BYDLEL, A ZEPTAL SE HO: „KMETÍKU, PROSÍM, JAK SI VYCVIČIT HBITÝ JAZÝČEK?“

KMETÍK PŘEMÝŠLEL, NA CHVÍLI U TOHO PŘEMÝŠLENÍ USNUL, A KDYŽ SE PROBUDIL, PRAVIL: „...“

(L. Šťastná, S. Rydval: *Dubánci: Příběhy jednoho roku*)

3. OZNAČ SPRÁVNOU ODPOVĚĎ.

... CHYTÁNÍ VLOČEK ZVLÁDL KAŽDÝ DUBÁNEK STEJNĚ.

ANO

NE

... DUBÁNCI SE DOKÁZALI NA CHYTÁNÍ VLOČEK SHODNOUT

ANO

NE

... PRO DÉLKAŘE JE NEJDŮLEŽITĚJŠÍ DÉLKA JAZYKA.

ANO

NE

... ŠIŠÍK VYRAZIL PRO RADU KE KMETÍKOVI.

ANO

NE

Cvičení 3 (aktivita po čtení)

Označ správnou odpověď.

Je pravda, že ...

Ž se pokusí o samostatnou práci a každý sám nejprve označí ANO/NE. Zkontrolujte v plénu.

TIP Návrhy na navazující aktivity:

Tvorba článku nebo obrázku do Dubánčího zpravodaje:

Ž samostatně nebo ve dvojicích připraví krátký článek, obrázek či ilustraci s tématem dubánků. Následně společně vytvoří třídní „Dubánčí zpravodaj“, do kterého Ž své práce zařadí.

Vzkaz pro dubánky: Ž napíše krátký vzkaz, přání nebo doporučení pro dubánky – mohou ho doplnit i kresbou.

Reflexe

(40.–45. min)

R

Forma: kruh, lavice (dle možností)

Pomůcky: karty s emoji

Ž se učí zhodnotit svoji práci, prožitky i průběh učební jednotky.

U vyslovuje nedokončené věty, např.:

– *Kniha Dubánci – Příběhy jednoho roku je ...*

– *Dubánkům bych vzkázal/a, že ...*

– *Chtěl/a bych se jich zeptat na ...*

Ž věty dle svého uvážení dokončují.

Ž vyjádří pomocí karet s emoji své dojmy z porozumění textu:

– rozuměl/a jsem textu, líbilo se mi to

– někdy jsem nerozuměl/a, ale snažil/a jsem se

– nerozuměl/a jsem nebo to bylo moc těžké

Ž hodnotí, co se jim v průběhu učební jednotky dařilo, co bylo obtížné a na co se mohou zaměřit příště. *Co mě dnes zaujalo? Co se mi podařilo? Na co bych si měl/a dát příště pozor? Koho bych ocenil/a? A za co?*

Přechod na malá tiskací písmena

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- K KU (umění se učit, strategie učení)
- KKK (porozumění, tvorba vět)
- KPP (řešení problematických situací, generování nápadů)

CÍLE HODINY

- Ž se seznamuje s podobou malých tiskacích písmen.
- Ž spojuje malá a velká tiskací písmena na základě grafické podobnosti.
- Ž určuje a přiřazuje malá a velká tiskací písmena, která jsou si tvarově podobná.
- Ž čte malá tiskací písmena.
- Ž čte slova a věty.
- Ž vyhledá slovo v bludišti.
- Ž popisuje obrázek, tvoří věty a krátký příběh k obrázku.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 49
- elektronická interaktivní učebnice
- pracovní list k vytištění – pexeso, loto
- modelovací hmota, tkanička
- školní sešit
- čtenářské karty
- pomůcky k diferenciaci učiva

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Pexeso, loto, cvičení v elektronické interaktivní učebnici

(2.–10. min)

Forma: v kruhu

Pomůcky: pexeso, loto, elektronické interaktivní učebnice, modelovací hmota

Průběh: Ž se rozdělí do skupin nebo dvojic. Každá skupina dostane pracovní list s rozstříhanými písmeny (C–c, Č–č, K–k, O–o, P–p, S–s, Š–š, U–u, V–v, Z–z, Ž–ž, A–a), které přikládá podle podobnosti k sobě. U navěd Ž k tomu, aby hledali písmena, která jsou si podobná. *Která písmena to jsou?* Je vhodné začít s graficky podobnými písmeny. Je možné využít i elektronickou interaktivní učebnici se cvičeními na tomto principu.

Vytvaruj písmena z dostupného materiálu ve třídě (tkaničky, pastelek, modelovací hmoty). Umísti případně písmeno k některému předmětu ve třídě, pokud na danou hlásku začíná.

TP Galerie písmen: Můžete se Ž procházet učebnou, prostorem, kde jste vytvarovaná písmena umístili, a tvořit se slovy věty.

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

Forma: samostatná/skupinová práce, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 49, čtenářské karty (KORÁLKY)

U

Cvičení 1

Pozorně si prohlédni uvedená písmenka. Vyhledej a spoj nebo vybarvi dvojice písmen stejnou barvou.

Cvičení 2

Projdi bludištěm a najdi slovo. Které slovo jsi našel/našla?

Navazující jazykový úkol:

Vymysli se slovem větu. Větu zapiš do sešitu. Napadají vás další slova, která obsahují písmena ze cvičení 1? (Ž stále zapisují primárně velkými tiskacími.) Příklad řešení: VOSA, KASA, KUS, SUK, OKO, KOS.

V návaznosti na toto cvičení je možné využít ČTENÁŘSKÉ KARTY – KORÁLKY nebo BLUDIŠTĚ. Můžete diferencovat a každému přiřadit karty dle jeho úrovně.

KORÁLKY – základní úroveň

Jedná se o spojování **písmen (velkých a malých tiskacích)**, dále hledání slov v korálcích; označení správného slova a jeho spojení s velkou podobou.

CESTY PÍSMEN – vyšší úroveň

Jedná se o spojování **písmen do slov a poté hledání těchto slov mezi ostatními.**

Práce s fotografií – Dubánek a kočka

(aktivitu je možné v případě nedostatku času zpracovat pouze ústně / zadat za domácí úkol / přesunout do hodiny výtvarné výchovy)

Skupinový úkol: Tvorba příběhu

Pozorně si společně prohlédněte fotografii u bludiště. Zaměřte se na detaily i celkovou atmosféru obrázku. U připomene Ž, že *i fotografie může vyprávět příběh* – stačí jí naslouchat.

V diskusi se Ž se zaměřte zejména na otázky:

- Co mohl dubánek kočce sdělovat?
- O čem si spolu mohli povídat?
- Co jejich setkání vyvolalo? Proč se to mohlo stát právě teď?

Poté Ž ve skupinách vymyslí krátký příběh o dubánkovi a kočce. Volba výsledné podoby příběhu je na společné domluvě ve skupině. Nabídněte jim tyto varianty:

Možné výstupy skupinové práce

1. Zapsaný krátký příběh
 - Ž vytvoří krátké vyprávění určené ke sdílení s ostatními.
2. Dramatizace příběhu
 - Ž připraví jednoduché scénické ztvárnění svého příběhu.
3. Obrázkový příběh
 - Ž příběh vyjádří pomocí obrázků v logické posloupnosti.
4. Komiks
 - Ž vytvoří komiksový příběh.

Volba varianty je otevřená – každá skupina se domluví na té, která jí vyhovuje nejvíce.

Na závěr proběhne společné sdílení jednotlivých příběhů. Každá skupina představí svou verzi – formou čtení, dramatizace, prezentace obrázků nebo komiksu. Ostatní mohou klást otázky, vyjádřit dojmy či najít společné i odlišné prvky v příbězích spolužáků.

Reflexe

(40.–45. min)

Forma: kruh, lavice (dle možností)

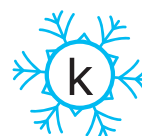
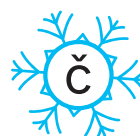
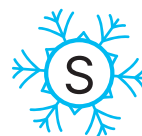
Průběh: Ž zhodnotí, co se jim v průběhu učební jednotky dařilo a co nikoli, na co by se měli zaměřit a zkusí vyjádřit, zda probírané učivo pochopili a dokážou získané informace následně využívat při práci. U klade Ž otázky, např. *Z čeho máš dobrý pocit? Co se ti dařilo? Proč? Co nebo kdo ti pomohl? Co se ti nedařilo? Co by ti pomohlo?*

Při reflexi je možné využít i dalších cvičení v elektronické verzi učebnice a ověřit, zda Ž umí správně přiřadit malou a velkou podobu graficky podobných písmen.

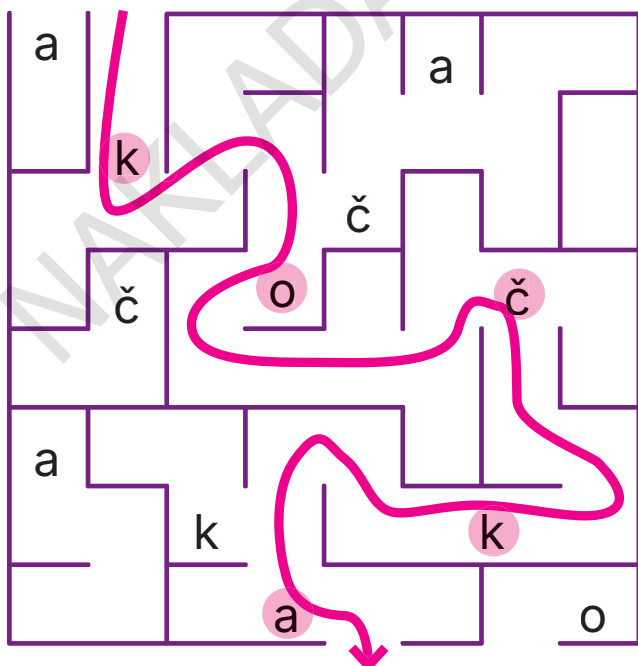
R

1. VYHLEDEJ A SPOJ NEBO VYBARVI DVOJICE PÍSMEN STEJNOU BARVOU.

2. PROJDI BLUDIŠTĚM A NAJDI SLOVO.

MASOPUST

1. POZORNĚ SI PROHLÉDNI UVEDENÉ OBRÁZKY A ZAMYSLI SE NAD PŘÍBĚHEM. POKUS SE URČIT SPRÁVNÉ POŘADÍ OBRÁZKŮ.

(Š. Váchová: Chaloupka na vršku; Jak to bylo o Masopustu)

KE KAŽDÉMU OBRÁZKU VYMYSLI ALESPŮŇ TŘI VĚTY.

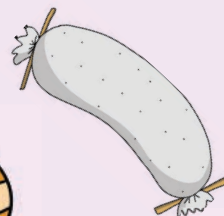

2. VYPRÁVĚJ PŘÍBĚH POMOCÍ OBRÁZKŮ. OVĚŘ SI VYPRÁVĚNÍ ZHLÉDNUΤÍM PŘÍBĚHU VE FILMOVÉM ZPRACOVÁNÍ NEBO PŘEČTENÍM POHÁDKY.

3. ZAMYSLI SE NAD DALŠÍMI OTÁZKAMI.

- PROČ JE PŮST 40 DNŮ?
- CO SE BĚHEM PŮSTU JÍ?
- KTERÉ MASKY ŠLY V PRŮVODU?
- CO MĚL DAŘBUJÁN MÍSTO OBROVSKÉHO BŘICHA?
- KAM ZMIZELA MÍSA S JITRNICEMI? KDO SE O TO POSTARAL?
- KDO BYL V PRŮVODU ZA ČERTA?

Masopust – Chaloupka na vršku

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKU (smysluplnost učení, práce s textem, čtenářské strategie, propojení s reálným světem)
- KKK (rozvoj vyjadřování a slovní zásoby, otázky a odpovědi)
- KOS (spolupráce ve dvojici, skupině, sdílení poznatků, budování a udržování zdravých vztahů)
- KKT (smysl čtení, vyprávění příběhů, tradice)

CÍL HODINY:

- Ž popíše obrázky.
- Ž seřadí obrázky dle dějové posloupnosti a pochopí děj příběhu.
- Ž vypráví příběh pomocí obrázků.
- Ž odpovídá celou větou, formuluje své myšlenky, naslouchá ostatním.
- Ž rozvíjí smysl pro spravedlnost.
- Ž si obohacuje slovní zásobu a povědomí o masopustu.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 50
- elektronická interaktivní učebnice
- školní sešit
- karta se slovem MASOPUST, slovo napsané na tabuli
- pomůcky k diferenciaci učiva

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Karta se slovem MASOPUST, slovo napsané na tabuli

(2.–10. min)

Forma: v kruhu

Pomůcky: karta se slovem, případně slovo napsané na tabuli

Průběh: Přečtete si uvedené slovo. Určete jeho význam. Co je to masopust? Slyšel/a jsi někdy dané slovo? Ž se snaží odvodit význam slova.

TIP Pokud si s významem slova nebudou vědět Ž rady, můžeme využít tzv. modelace nebo nabídnout Ž určité možnosti a oni se snaží odhadnout, o co by mohlo jít. Ž se tak učí přemýšlet nad významem slov a ověřovat si své odhady.

Příklad – slovo masopust je:

- Pouštění masa do studně, aby byl dostatek vody.
- Krátké období veselí a zábavy před začátkem dlouhého půstu. Lidé se tehdy scházeli, tancovali, bavili se a naпоследy si dopřáli maso, která pak 40 dní nejedli.
- Povel pro psy, aby nekousali.

Ž vybírají, které tvrzení dává největší smysl, a společně odůvodňují své rozhodnutí. Tím rozvíjejí jazykové i logické uvažování.

Jazykový úkol ke slovu MASOPUST:

Z kolika slabik se slovo skládá? Jaká by byla grafická podoba slabik?

Na konec této aktivity proběhne brainstorming: Co všechno víš, nebo si myslíš, že víš, o masopustu? Zapiš slova, která tě napadají. Ž mohou psát společně na tabuli nebo

arch papíru, který posléze někde ve třídě vyvěsí a mohou se k záznamu vracet. Měli byste se zmínit o převlékání do maškarních kostýmů a masopustním průvodu, neboť o tom bude řeč v následující aktivitě.

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

Forma: samostatná/skupinová práce, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 50

U

Cvičení 1

Pozorně si prohlédni uvedené obrázky a zamysli se nad příběhem. Pokus se určit správné pořadí obrázků. Ke každému obrázku vymysli aspoň tři věty.

Diferenciace: Vymýšlejte slova k obrázkům. Je možná samostatná práce / práce ve dvojici či skupině. Ž mohou vymýšlet slova/věty jen k jednomu obrázku nebo k více, dle individuálních možností. Ž mohou věty říkat ústně, zapisovat do sešitu nebo na tabuli.

Cvičení 2

Vyprávěj příběh pomocí obrázků. Ověř si vyprávění zhlédnutím příběhu ve filmovém zpracování nebo jeho přečtením/poslechem.

U se Ž ověří správnost seřazení obrázků: Určitě vás zajímá, jak to v příběhu vlastně správně bylo, že? Podíváme se společně na uvedenou ukázkou nebo si ji poslechneme/přečteme a budeme sledovat obrázky.

Cvičení 3

Snaž se v průběhu pohádkového příběhu zjistit odpověď na uvedené otázky. Otázky je možné se Ž přečíst předem nebo případně přečíst až po zhlédnutí příběhu a hledat na ně odpovědi společně.

- Proč je půst 40 dnů? (do Velikonoc, aby se duše a tělo očistily)
- Co se během půstu jí? (chleba, tvaroh, brambory s mlíkem)
- Jaké masky šly v průvodu? (medvěd, kobyla, šašci, čert)
- Co měl Dařbuján místo obrovského břicha? (košík na koblíhy)
- Kam zmizela mísa s jitrnicemi? Kdo se o to postaral?(kluci)
- Kdo byl v průvodu za čerta?(děda)
- Video naleznete na ČT Edu a YouTube: Chaloupka na vršku: Jak to bylo na masopustu

U se Ž převypráví znovu příběh a ptá se: Je něco, co byste nyní udělali, označili jinak? Našel někdo nějaký rozdíl? Můžete se nyní vrátit ke své práci ve cvičení 1. Podívejte se na pořadí jednotlivých obrázků. Byly vaše odhady správné, nebo nikoliv? Můžete si případně vše opravit, doplnit, jak budete potřebovat.

Reflexe

(40.–45. min)

Forma: kruh, lavice (dle možností)

Průběh: Ž zhodnotí, jak porozuměli příběhu, jeho dějové linii a rolím jednotlivých postav. Upevňují si také nově nabyté poznatky o tématu masopustu.

U klade Ž otázky, např. Co je to masopust? Co lidé během masopustu dělají? Které zvyky jsou s masopustem spojeny? Jak jinak bychom mohli masopust nazvat?

R

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací se **Čtenářskými kartami**.

Kdysi dávno...

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (rozvoj vyjadřování a slovní zásoby, otázky a odpovědi)
- KKU (smysluplnost učení, práce s textem)
- KOS (spolupráce ve dvojici, skupině, sdílení poznatků)

CÍLE HODINY

- Ž tvořivě pracuje s básní, vyhledává a tvoří rýmy.
- Ž popisuje obrázky, tvoří věty a otázky, hledá souvislosti.
- Ž rozvíjí své čtenářské a pisatelské dovednosti.
- Ž vnímá rozdíl mezi prózou a poezií.
- Ž si upevňuje grafickou podobu malé a velké tiskací abecedy.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 51
- elektronická interaktivní učebnice
- školní sešit
- karty se slovy, která se rýmují (tištěná nebo elektronická podoba)
- pomůcky k diferenciaci učiva

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Karty se slovy – RÝMY

(2.–10. min)

Forma: kruh

Pomůcky: karty se slovy, která se rýmují, např. ČEPICE–LA–VICE–SLEPICE, MAJÁK–KVĚTÁK–TUČNÁK, ŽUPAN–KLO–KAN–BERAN, MÍČ–KLÍČ–RÝČ, ŽÁBA–RYBA–HOUBA, BUBEN–HŘEBEN, LOPATA–ULITA, HRUŠKA–TUŽKA, JEŠTĚRKA–VEVERKA, MALINA–ZMRZLINA, HUSA–KOSA–PUSA–MÍSA–VOSA, ŘEPA–LUPA

Průběh: Ž pracují ve dvojicích. Každý si vybere kartu se slovem. Vyhledejte k sobě správná rýmující se slova. Než se pustíte do hledání, připomeneme si společně, co je to rým. (Rým jsou slova, která znějí na konci podobně. Rým pomáhá tomu, aby se básnička lépe říkala, písnička lépe zpívala a také lépe pamatovala.) Jak jste ve dvojicích/trojicích zjistili, že k sobě patříte? Co vám pomohlo?

Navazující jazykový úkol: Z kolika slabik se tvé slovo skládá? Jaká by byla grafická podoba slabik u tvého slova?

Napadá tě nějaké další slovo, které by mělo stejný grafický záznam slabik? Napadají vás další rýmy?

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

Forma: samostatná/skupinová práce, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 51

U

Cvičení 1

Uvedte Ž krátce do tématu básničky. Co je to vlastně řemeslo? (Řemeslo je práce, kterou člověk umí dobře dělat rukama. Řemeslník něco vyrábí, opravuje nebo připravuje – třeba peče chleba, opravuje knihy, vyrábí nábytek apod.)

Přečti si básničku a barevně označ názvy řemesel. Kolik jich je? O kolika řemeslech básnička vypráví?

Vysvětlete si se Ž, co dělali nebo dělají lidé, kteří vykonávají tato řemesla. Kde pracují tito lidé?

Lidé pracující v mlýně melou obilí na mouku.

Lidé pracující v pekárně pečou chleba, rohlíky a sladké pečivo.

Lidé, kteří se věnují knihařství, vyrábějí a vážou knihy a vytvářejí jejich vazby z papíru, kůže nebo textilu.

Lidé pracující jako truhláři a truhlářky vyrábějí nábytek ze dřeva – třeba stoly, židle nebo skříně.

Lidé věnující se včelařství se starají o včely a získávají od nich med.

Lidé pracující jako kuchaři a kuchařky vaří jídlo v restauraci nebo jídelně.

Je dobré, dojit se Ž k tomu, že v minulosti tato řemesla vykonávali častěji muži, protože lidé měli dříve pevně dané představy o tom, které práce jsou „pro muže“ a které „pro ženy“. Některá řemesla byla fyzicky náročná nebo se dědila z otce na syna. Dnes už tato omezení neplatí a řemesla mohou vykonávat stejně dobře ženy i muži. Je vhodné vést Ž k tomu, aby vnímali všechny profese jako otevřené všem lidem.

Ptejte se dále Ž: Najdeme tato povolání i v dnešní době?

(Řešení: Ano.) Znáte někoho ve svém okolí, kdo tyto profese vykonává?

Navazující jazykový úkol: Opiš názvy řemesel (na tabuli nebo do sešitu). Urči ve slovech počet slabik a písmen. Vymysli se slovy tak dlouhé věty, jako je počet písmen těchto slov.

Práce s básní: Označ v básni jinou barvou slova, která se rýmují.

Hra: Najdi mě a označ – kdo jsem?

– jsem na druhém řádku a přede mnou je slovo upeče.

– jsem v prvním řádku a za mnou je slovo zrní.

– jsem v posledním řádku a jsem mezi slovy za a halíř.

Ž mohou vytvářet podobné hádanky pro své spolužáky.

Cvičení 2

Pozorně si prohlédni obrázky a popiš je. Kdo je na obrázku? Jedno řemeslo v básni nebylo; poznáš které a umíš řemeslníka správně pojmenovat?

Objasni, v čem dané řemeslo spočívá a co všechno ke své práci řemeslník potřebuje. Tvoř celé věty.

Ž mohou zapisovat věty k obrázku na tabuli nebo do sešitu. Mohou pracovat ve dvojicích nebo skupinách a vybrat si jen jeden nebo více obrázků.

Cvičení 3

Která další řemesla znáš? Popiš a objasni, co všechno ke své práci řemeslník potřebuje nebo potřeboval. Jak je to s řemesly v dnešní době?

Zaujalo tě některé z řemesel a chtěl/a by sis ho vyzkoušet? Pokud ano, o které řemeslo se jedná a proč? Co tě na něm zaujalo?

Reflexe

(40.–45. min)

Forma: kruh, lavice (dle možností)

R

Ž zhodnotí, co se jim v průběhu učební jednotky dařilo a co nikoli, na co by se měli zaměřit. U zhodnotí se Ž hodinu a klade jim otázky, např. Dovedeš vysvětlit, co je to rým a k čemu slouží? Poznáš slova, která se rýmují? Podle čeho? Umíš vyjmenovat pět řemesel? Dovedeš vysvětlit, co dělá truhlář a co ke své práci potřebuje?

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací se **Čtenářskými kartami**.

KDYSI DÁVNO...

1. PŘEČTI SI BÁSNIČKU A BAREVNĚ OZNAČ NÁZVY ŘEMESEL. KOLIK JICH JE?

CO KDO DĚLÁ

MLYNÁŘ SEMELE ZRNÍ V MOUKU,

pekař upeče z ní housku.

KNIHAŘ KNIHU SVÁŽE,

pro koho – pro čtenáře.

TRUHLÁŘ PRO VČELY ÚL POSTAVÍ,

včelař pak jen včelaří.

KUCHAŘ, TEN ZAS ROZBIL TALÍŘ,

nezaplatil za něj halíř.

2. PROHLÉDNI SI OBRÁZKY. V ČEM DANÉ ŘEMESLO SPOČÍVÁ A CO VŠECHNO KE SVÉ PRÁCI ŘEMESLNÍK POTŘEBUJE? TVOŘ CELÉ VĚTY.

3. ZNÁŠ I DALŠÍ ŘEMESLA? JAK JE TO V DNEŠNÍ DOBĚ?

1. VYZNAČ PÍSMENKA.

VĚ

E SI HÁČEK NASADÍ

2. POJMENUJ OBRÁZEK SLOVEM S VĚ.

3. ČTI SLOVA. DÁVEJ POZOR NA PÍSMENKO E. CO UDĚLÁ S HÁČKEM?

VJETA = VĚTA

VJETEV = VĚTEV

VĚDA

VĚNEC

VĚTŠÍ

VĚŠÁK

DEVĚT

VĚDĚT

VĚC

VĚŽ

MEDVĚD

4. PŘEČTI A DOKONČI.

Zima se nikdy nezeptá, jestli smí, a prostě tu je.
Mráz pomaluje okna svými mrazivými květy.

SNĚHOVÉ VLOČKY PŘIKRYJÍ ZEM BÍLOU
PEŘINOU. VŠECHNO SPÍ A ODPOČÍVÁ.
JEN DĚTI A VLASTNĚ I MALÍ SKŘÍTCI
VÍTAJÍ KAŽDOU SNĚHOVOU VLOČKU.

Čeká je totiž velké zimní dobrodružství.
Postaví sněhuláka, udělají sněhovou kouli nebo ...

VĚ

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (aktivní naslouchání, vyjadřování, porozumění, sdílení ve dvojici/skupině)
- KKK (umění se učit, smysl učení, čtenářské strategie)
- KPP (brainstorming)

CÍLE HODINY

- Ž se učí spolupracovat ve dvojici/skupině.
- Ž popisuje obrázky, vysuzuje souvislosti.
- Ž si upevňuje grafickou podobu písmen skupiny VĚ.
- Ž určuje pozici hlásek ve slovech.
- Ž čte a píše slova a věty, pracuje s textem – navrhuje pokračování příběhu.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 52
- elektronická interaktivní učebnice
- karty s obrázky obsahující skupinu VĚ (KVĚTÁK, VĚŽ, HVĚZDA, MEDVĚD, VĚNEC)
- karty s obrázky neobsahující skupinu VĚ
- pracovní list s větami ke stažení + karty s obrázky (BĚŽKAŘ...)
- školní sešit
- pomůcky k diferenciaci učiva

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Práce s obrázky

(2.–10. min)

Forma: v kruhu

Pomůcky: karty s obrázky obsahující skupinu VĚ (KVĚTÁK, VĚŽ, HVĚZDA, MEDVĚD, VĚNEC)

Průběh: Ž se rozdělí do skupin. U poskytne Ž obrázky, které obsahují a neobsahují skupinu VĚ. Ž pojmenovávají věci na obrázcích a určují, ve kterých se nachází VĚ. Do skupiny jste dostali karty s obrázky. Určete, co na obrázcích je, a vyberte obrázky, kde slyšíte VĚ. Vytvořte se slovy krátké věty.

TIP U se Ž může pracovat i s obrázky v interaktivní verzi učebnice.

Poté můžete společně:

- určovat počet slabik a hlásek u vybraných slov,
- určovat počet slov ve větě,
- porovnávat délku slov a vět.

Práce s větami

Forma: v kruhu

Pomůcky: pracovní list s větami (viz níže), karty s obrázky BĚŽKAŘ, PĚNA, HRÁBĚ, HVĚZDY, KVĚTÁK, PĚST, VĚNEC, HŘÍBĚ, VĚŽ.

Využijte pracovní list ke stažení nebo cvičení v elektronické interaktivní učebnici a karty s obrázky, které jsou uvedené výše. Pozorně si prohlédni uvedené obrázky. Přečti si nejprve větu a pokus se z nabídky vybrat vhodný obrázek. Přečti větu i s doplněným slovem.

Na horách jsme potkali
Na hladině se udělala
Zakopl o
Dalekohledem jsme pozorovali
KVĚTÁK (obrázek)

BĚŽKAŘE (obrázek).
PĚNA (obrázek).
HRÁBĚ (obrázek).
HVĚZDY (obrázek).
patří mezi zeleninu.

Kája pevně sevřel
VĚNEC (obrázek)
Mládě koně se nazývá
Jak vysoká je tato

PĚST (obrázek).
visí na dveřích.
HŘÍBĚ (obrázek).
VĚŽ (obrázek)?

Ž mohou rozřadit věty podle toho, kterou skupinu hlásek obsahují.

Diferenciace ↑: Místo karet s obrázky je možné rovnou přikládat karty se slovy. Ž mohou slova nebo věty zkoušet zapisovat/opisovat do sešitu.

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

Forma: samostatná/skupinová práce, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 52

U

Cvičení 1

Pozorně si prohlédni písmenka VĚ a vyznač je. Jak se tato skupina písmen čte?

Cvičení 2

Prohlédni si obrázek. Najdi v obrázku slovo, které ukrývá VĚ. Koho na obrázku vidíme? Co Teo a Ela na obrázku dělají? Povídají si? Hrají si? Zkus vyprávět krátký příběh, který se na obrázku odehrává.

Cvičení 3

Čti slova. Dávej pozor na písmenko E. Co udělá s háčkem? Při čtení a psaní VĚ nám může pomoci již známá básnička a její další část:
**HÁČEK MAŽE MĚKKÉ I,
E SI HÁČEK NASADÍ.**

U vyzve Ž k přečtení slov. Se slovy je možné dále pracovat, U se ptá Ž, např. Vysvětli, co slova znamenají. Z kolika slabik se slova skládají? Označ slovo s nejmenším a nejvyšším počtem slabik. Vymysli s těmito slovy větu a zapiš ji na tabuli nebo do sešitu.

Cvičení 4

Přečti si věty a dokonči příběh podle sebe

Po přečtení se společně krátce zamyslete:

- Jaká je zima?
- Co si představíte pod „mrazivými květy na oknech“?
- Co dělají skřítky v zimě?

Diferenciace ↑ ↓: Ž mají za úkol dokončit text podle sebe. U může nabídnout krátkou inspiraci – uvedený obrázek, zimní hry, kouzla, příběhy se skřítky, zvířaty nebo počasím. Můžete zapisovat na tabuli slova, ze kterých může vzniknout věta nebo příběh. Ž tvoří jednoduché věty nebo ve dvojicích či skupinách celý zimní příběh. Na závěr můžete spojit věty všech do celé zimní pohádky.

Navazující jazykový úkol: Najdi v textu slovo se skupinou VĚ. Najdi slova se skupinami DĚ, TĚ, NĚ. Co mají všechna tato slova společného?

Reflexe

(35.–45. min)

Forma: kruh, lavice (dle možností)

Průběh: U se Ž zhodnotí, co se v průběhu učební jednotky dařilo a co nikoli, co je podstatné pro jejich další učení. U klade Ž otázky, např. Z čeho máš dobrý pocit? Co se ti dařilo? Co se ti nedařilo? Co by ti pomohlo? Co ses dnes nového naučil/a? Na co si musíš dávat pozor a proč? U navede Ž k opakování básničky: HÁČEK MAŽE MĚKKÉ I, E SI HÁČEK NASADÍ.

R

Bílá ZOO

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (aktivní naslouchání, porozumění)
- KPP (nápad, příležitost a výzvy)
- KOS (empatie a porozumění druhým, vlastní wellbeing)

CÍLE HODINY

- Ž čte text, pracuje tvořivě s příběhem.
- Ž rozvíjí čtenářskou gramotnost.
- Ž aktivně naslouchá s porozuměním.
- Ž hodnotí text, vyjadřuje své zážitky ze čteného textu.
- Ž vyvozuje na základě textu a obrázků.
- Ž tvoří otázky a odpovídá na ně.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 53–54
- elektronická interaktivní učebnice
- obrázek a slovo MEDVĚD z karet se slovy a obrázky
- pracovní list rybí kost
- karty ANO–NE–NEVÍM, karty s emoji

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodinu.

E

Práce před čtením

(2.–10. min)

Forma: v kruhu

Pomůcky: karta s obrázkem a slovem MEDVĚD

Průběh: Ukažte Ž kartu s obrázkem MEDVĚD a zeptejte se jich, kterou skupinu hlásek obsahuje. *Dokázal by někdo slovo správně zapsat? Je to poměrně těžké slovo. Zkontrolujte zápis podle karty se slovem. Z kolika slabik se slovo skládá? Které další slovo obsahuje? Která další slova se skupinou VĚ vás napadají?*
Jsou různé druhy medvědů, nebo je jen jeden? Dokážeš některé z nich vyjmenovat? Kde žije medvěd? Kde ho můžeme vidět naživo? Měli byste Ž navést na slovo ZOO.

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

U

Forma: samostatná/skupinová práce, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 53–54, pracovní list rybí kost

Cvičení 1

Aktivity před čtením

Zapiš slova, která tě napadnou, když si představíš zoo.

Sdílej s ostatními.

Chodíš rád/a do zoo? Proč ano / proč ne?

Cvičení 2

Aktivity při čtení

Přečti si text a zjisti, proč chodí Vítek rád do zoo.

Práce s textem: čtení

1. varianta: Poslechněte si příběh nebo jeho část v audio verzi.

2. varianta: Využijte tzv. skládané čtení. Část čtou Ž na střídačku a část čte U.

Diferenciace ↑ ↓: Vzhledem k tomu, že se již v textu objevují slova zapsaná v malé podobě, je nutné při výběru čtenáře volit toho, kdo danou podobu písmen již ovládá, a pracovat tak s textem diferencovaně.

Aktivity po čtení

Zjistil/a jsi, proč chodí Vítek rád do zoo?

Označ v textu místo, kde se píše o bílé zoo.

Pokud je to pro skupinu potřeba, příběh si znovu společně převyprávějte.

1. ZAPIŠ SLOVA, KTERÁ TĚ NAPADNOU, KDYŽ SI PŘEDSTAVÍŠ ZOO.

2. PŘEČTI SI TEXT A ZJISTI, PROČ CHODÍ VÍTEK RÁD DO ZOO.

BÍLÁ ZOO

V neděli přijela babička s dědou. Moc jsem se na ně těšil. Babička mi totiž slíbila, že se půjdeme podívat do zoologické zahrady.

MOŽNÁ SE NĚKOMU MŮŽE ZDÁT, ŽE JE LEPŠÍ V TAKOVÉM POČASÍ ZŮSTAT DOMA, ALE JÁ SE UŽ NEMŮŽU DOČKAT.

V létě jsme s dědou adoptovali čápa černého, kterému jsme začali říkat Oskar. PŮJDEME SE NA NĚHO PODÍVAT, SNAD NÁM NEULETĚL DO TEPLÝCH KRAJIN!

ZIMNÍ ZOOLOGICKÁ ZAHRADA MÁ SVÉ KOUZLO. POKUD NAPADNE SNÍH, JE VŠE PŘIKRYTÉ BÍLOU PEŘINOU. SNÍH VÁM KŘUPE POD NOHAMA. K VIDĚNÍ JE TU NADŠENÝ LEDNÍ MEDVĚD, KTERÝ SI UŽÍVÁ ZIMU.

Dlouhou dobu jsme trávili v pavilonu goril a žiraf. Mohl bych je pozorovat nekonečně dlouho. ŠKODA, ŽE JE NEMŮŽU MÍT DOMA.

DĚDA MI ČASTO ŘÍKÁVÁ: „MOŽNÁ BY SE TO MOHLO ZKUSIT. ŽIRAFU PŘIVÁŽEME U LAMPY PŘED DOMEM A BUDE TI KOUKAT OKNEM DO POKOJE. A GORILY? TY SE MŮŽOU HOUPAT TŘEBA NA LUSTRU!“

PŘEDSTAVA TAKOVÝCH DOMÁCÍCH MAZLÍČKŮ NÁS VŠECHNY VŽDY POBAVÍ.

Jsem velmi rád, že babičku a dědu mám, chytnu je vždy silně za ruku a spokojeně se usmívám. Je mi s nimi dobře.

VYHLEDEJ A OZNAČ MÍSTO, ...

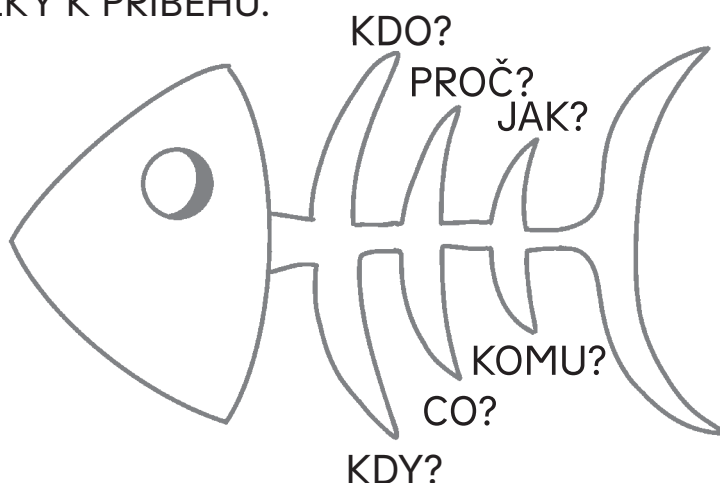
KDE SE PÍŠE O BÍLÉ ZOO.

3. V ČEM SE LIŠÍ ZOO V OBDOBÍ ZIMY A LÉTA? KDY CHODÍŠ DO ZOO TY?

4. VYMÝŠLEJ OTÁZKY K PŘÍBĚHU.

KDO?

PROČ?

JAK?

KOMU?

CO?

KDY?

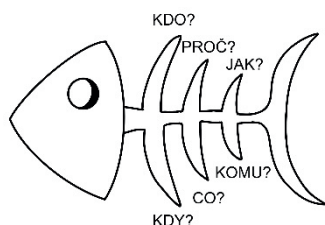
Cvičení 3, Cvičení 4

V čem se liší zoo v období zimy a léta? Kdy chodíš do zoo ty? Vymýšlej otázky k příběhu. Doplň rybí kost.

Metoda „rybí kost“ je jednoduchý grafický organizér, který pomáhá žákům formulovat a třídit otázky k příběhu. Do „hlavy ryby“ se zapíše název nebo téma příběhu a jednotlivé „kostičky“ nesou otázky typu kdo, kde, kdy, proč, jak, komu. Žáci ve dvojicích či skupinách vytvářejí otázky k textu, které následně sdílejí a společně na ně hledají odpovědi. Metoda podporuje porozumění příběhu, rozvoj čtenářských dovedností, kritické myšlení i kooperaci, protože vede žáky k uvědomění si základních prvků děje a k aktivní práci s textem.

TIP Využijte elektronické podoby nebo si vytiskněte pracovní list s rybí kostí a poskytněte jej žákům do skupiny, dvojice – záleží na tom, jak s danou metodou budete nadále pracovat. Žáci mohou pracovat samostatně nebo ve skupinách, otázky tvoří ústně nebo je zapisují. Následně mohou otázky vzájemně pokládat a zodpovídat mezi skupinami.

Diferenciace ↓: Můžete pracovat i společně, vymýšlet otázky k textu a zapisovat je na tabuli.

Diskuse: Patří zvířata do zoo?

Se žákem si jednoduše povídejte o tom, zda je dobré mít zoologické zahrady. Společně zkuste přijít na to, co je na zoo dobré a co se někomu naopak nemusí líbit.

Vytvořte klidné a bezpečné prostředí, aby žák dokázal říct svůj názor a vysvětlit, proč si to myslí. Povzbuzujte je, aby uměli uvést aspoň jeden jednoduchý důvod. U prvňáků je samozřejmě potřeba počítat s krátkými větami a jednodušším vyjadřováním, ale i tak je užitečné podobná témata otevírat.

Žáci se tak učí přemýšlet, poslouchat ostatní a mluvit o svých pocitech a myšlenkách.

Reflexe

(40.–45. min)

R

Forma: kruh

Pomůcky: karty ANO–NE–NEVÍM nebo karty s emoji

Průběh: U shrne se žáků příběh. *Co tě na příběhu zaujalo? Pokud to něco bylo, co a proč?*

Dle času je možné zařadit ještě tvrzení ANO–NE, např. Je pravda, že...

Vítek šel do zoo s rodiči.	ANO	NE
V zoo adoptovali veverku.	ANO	NE
Vítek by si přál mít doma žirafu.	ANO	NE
Vítek má z dědečka strach.	ANO	NE

Žáci přistupují ke kartám ANO–NE–NEVÍM nebo zvedají karty s emoji.

Žáci zhodnotí, co se jim v průběhu učební jednotky dařilo a co nikoli, co je podstatné pro jejich další učení.

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací se **Čtenářskými kartami**.

Lední medvěd

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (aktivní naslouchání, vyjadřování, porozumění, sdílení ve dvojici/skupině)
- KKU (umění se učit, smysl učení, čtenářské strategie)
- KKK (aktivní naslouchání, porozumění)
- KPP (nápad, příležitost a výzvy)

CÍLE HODINY

- Ž čte a pracuje tvořivě s populárně-naučným textem, tvoří věty a otázky.
- Ž hledá souvislosti, argumentuje.
- Ž popisuje obrázky, vysuzuje souvislosti.
- Ž hodnotí text, vyjadřuje své zážitky ze čteného textu.
- Ž vyvozuje na základě textu a obrázků.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 55–56
- elektronická interaktivní učebnice
- školní sešit
- fotografie: lední medvěd, opice, liška
- pomůcky k diferenciaci učiva

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Práce s fotografií, aktivity před čtením (2.–10. min)

Forma: v kruhu, s interaktivní tabulí

Pomůcky: fotografie: lední medvěd, opice, liška

Průběh: Pozorně si prohlédni uvedené fotografie. Urči, která zvířata na fotografii vidíš. Jaké je jejich přirozené prostředí? Kde žijí? Čím se živí? Co mají společného a čím se liší? Ž sdílí vše, co ví o zvířatech na fotografiích.

Řešení např.

Lední medvěd = přirozené prostředí: mráz, sníh, led

Opice = přirozené prostředí: teplo, džungle, stromy

Liška = přirozené prostředí: lesy a louky u nás

Společné: všechna tři jsou zvířata, mají srst a živí svá mláďata.

Rozdílné: žijí v úplně jiném prostředí – zima, teplo, lesy u nás.

Navazující jazykový úkol: Pojmenuj zvířata a jejich názvy zapiš na tabuli nebo do školního sešitu. Urči u slov počet slabik, písmen a vymysli ke slovu otázku, na kterou bys rád/a znal/a odpověď. Otázku zapiš.

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

U

Forma: samostatná/skupinová práce, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 55–56

Aktivita při čtení a práci s textem: Fázové čtení

Fázové čtení je jednoduchá metoda, při které se k textu vracíme několikrát, vždy s jiným úkolem. Ž tak nečtou text jen jednou, ale postupně mu lépe rozumějí a zapamatují si důležité informace.

Jak může fázové čtení vypadat u prvňáků?

První čtení – seznamujeme se s textem

Ž si prohlíží obrázky, poslouchají učitele, audio nahrávku nebo si text čtou sami (ti pokročilejší). Cílem je zjistit, o čem text asi bude.

Druhé čtení – hledáme hlavní informace

Ž při čtení odpovídají na jednoduché otázky (Kdo? Kde? Co dělá?). Ideální je společně shrnout text po každém odstavci. Mohou také označit nebo ukázat důležité části textu.

Třetí čtení – práce s detaily

U zaměří pozornost Ž na to, co jim při prvním a druhém čtení uteklo: drobnosti, obrázky, popisy, pořadí děje.

Proč je tato metoda vhodná i pro malé děti?

- pomáhá dětem textu lépe rozumět,
- učí je soustředění a postupnému zpracování informací,
- umožňuje jim vrátit se k textu opakovaně každý sám svým tempem.

Před cvičením 1

Odhadněte podle třídy, zda je lepší, aby si Ž nejprve poslechli nahrávku textu, nebo přečtete text sami. Shrňte se Ž, o čem text bude.

Diferenciace ↓: Pokud je pro Ž text příliš dlouhý, rozdělte Ž do skupin a každá bude pracovat pouze s jedním odstavcem. Poté se pokusí shrnout a převyprávět své poznatky dalším skupinám.

Cvičení 1

Přečti si text a označ v něm zajímavé informace, které by sis chtěl/a pamatovat. Nechte Ž pracovat s textem samostatně, případně jim přidělte vždy pouze jeden odstavec.

Postupujte nyní společně podle jednotlivých odstavců, přečtete nebo rozeberete je společně, dávejte Ž doplňující otázky. Nechte Ž, ať si v textu slova označují, podtrhávají, kroužkují.

1. část: BÍLÝ, ALE POD SRSTÍ ČERNÝ!

Co považuješ za zajímavé o jeho srsti?

K čemu je dobré, že má černou srst?

Označ v dané části textu místo, kde je uvedena některá z informací, které by sis rád/a zapamatoval/a.

2. část: KAMARÁD S VODOU

O čem může být tato část textu? Proč by mohl být lední medvěd kamarád s vodou? Zdůvodni, proč si to myslíš.

Proč jsou jeho velké tlapy přirovnány k pádlům? Co myslíš?

1. PŘEČTI TEXT A OZNAČ ZAJÍMAVÉ INFORMACE, KTERÉ BY SIS CHTĚL/A PAMATOVAT.

LEDNÍ MEDVĚD

PŘEDSTAV SI, ŽE EXISTUJE MEDVĚD, KTERÝ BYDLÍ NA SEVERU – TAM, KDE JE CELÝ ROK JEN SNÍH A LED. JE TO **LEDNÍ MEDVĚD**, KRÁL STUDENÝCH KRAJIN!

BÍLÝ, ALE POD SRSTÍ ČERNÝ!

Lední medvěd vypadá jako velký bílý plyšák. Jeho srst ale není doopravdy bílá! Každý jeho chloupek je průhledný a dutý, a když na něj svítí sluníčko, vypadá, že je bílý. **POD TOU BÍLOU SRSTÍ MÁ ALE ČERNOU KŮŽI, KTERÁ MU POMÁHÁ CHYTAT SLUNÍČKO A ZŮSTAT V TEPLÉ.**

KAMARÁD S VODOU

LEDNÍ MEDVĚDI JSOU ÚŽASNÍ PLAVCI. MAJÍ VELKÉ TLAPKY, KTERÉ JIM VE VODĚ POMÁHAJÍ PLAVAT JAKO PÁDLA.

Umí se potápět a pod vodou vydrží dlouho bez nadechnutí.

CO JÍ?

LEDNÍ MEDVĚD SI K OBĚDU
DÁ NEJRADŠÍ TULENÍ MASO.
JE TO PRO NĚJ JAKO NAŠE
ČOKOLÁDA, PROTOŽE JE TUČNÉ
A DODÁ MU HODNĚ ENERGIE,
KTEROU POTŘEBUJE, ABY MU NEBYLA ZIMA.

Lední medvědi jsou trpělivi lovci. Schovají se u díry v ledu
a čekají, až se tuleň nadechne. A pak – hop!

JAK ŽIJE?

VĚTŠINOU ŽIJE SÁM. JEN MALÁ MEDVÍĎATA TRÁVÍ PRVNÍ
DVA ROKY SE SVOU MAMINKOU.

Lední medvěd je velmi chytrý. Umí si najít jídlo i v hlubokém
sněhu a nikdy se neztratí.

BOHUŽEL, NA SEVERU SE OTEPLUJE A LED TAJE. PROTO
JE PRO NĚJ ČÍM DÁL TĚŽŠÍ NAJÍT SI DOMOV A DOSTATEK
POTRAVY. MUSÍME SE O NAŠI PLANETU STARAT, ABY MĚLI
NEJEN LEDNÍ MEDVĚDI KDE ŽÍT.

2. DOPLŇ TABULKU.

INFORMACE, KTEROU JSEM ✓ O MEDVĚDOVI VĚDĚL/A	INFORMACE, KTERÁ JE PRO MĚ + NOVÁ A ZAJÍMAVÁ

3. část: CO JÍ?

Napadá tě, čím se tedy lední medvěd živí? Proč tomu tak je? Co myslíš? Proč je v textu přirovnáno tulení maso k čokoládě? Dokážeš to objasnit?

4. část: JAK ŽIJE?

Jak žijí malá lední medvíďata? Proč je pro ledního medvěda stále těžší najít domov a získat potravu?

Cvičení 2

Vyber si jednu z nových informací a jednu, kterou jsi o medvědovi věděl/a, a zapiš ji do tabulky. Sdílej s ostatními a vyměňuj si informace.

Reflexe

(40.–45. min)

R

Forma: v lavici, kruhu

Průběh: Ž zhodnotí, co se jim v průběhu učební jednotky dařilo a co nikoli, na co by se měli zaměřit. Z čeho máš dobrý pocit? Co se ti dařilo? Proč? Co nebo kdo ti pomohl? Co se ti nedařilo? Co by ti pomohlo? Ocenil/a bys někoho za jeho práci? Pokud ano, koho a proč? Co ses dozvěděl/a nového? Kde by ses mohl/a dozvědět další informace o zvířatech?

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací se **Čtenářskými kartami**.

MĚ, Měsíc svítí do okénka

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (aktivní naslouchání, vyjadřování, porozumění, sdílení ve dvojici/skupině)
- KKU (umění se učit, smysl učení, čtenářské strategie)
- KPP (brainstorming)

CÍLE HODINY

- Ž se učí spolupracovat ve dvojici/skupině.
- Ž popisuje obrázky, vysuzuje souvislosti.
- Ž si upevňuje grafickou podobu skupin BĚ, PĚ, VĚ, nově se seznamuje se skupinou MĚ.
- Ž si upevňuje grafickou podobu písmen skupiny MĚ.
- Ž čte a píše slova a věty, pracuje s básní – hledá souvislosti, argumentuje.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 57–58
- elektronická interaktivní učebnice
- karty s obrázky obsahující skupinu MĚ (MĚSÍC, VODOMĚRKA, ZEMĚ, MĚSTO)
- karty s obrázky neobsahující skupinu MĚ
- karty se slovy obsahující BĚ, PĚ, VĚ
- školní sešit
- pomůcky k diferenciaci učiva

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Karty se slovy skupin:

BĚ, PĚ, VĚ

(2.–10. min)

Forma: v kruhu

Pomůcky: karty se slovy obsahující BĚ, PĚ, VĚ

Průběh: Každý Ž si vybere jednu kartu se slovem, proto je nutné myslet i na počet Ž ve skupině a připravit dle toho slova. *Pozorně si prohlédni uvedené karty a jednu si vyber. Přečti slovo na kartě. Na co si při jejích čtení musíme dávat pozor? Pamatuje si někdo básničku ke čtení slov se skupinami BĚ, PĚ, VĚ?*

TIP Aktivita „Knoflíky“ – procvičování čtení izolovaných slov Pokud U vyhodnotí, že je potřeba více procvičit čtení izolovaných slov (nejen slova s uvedenými skupinami), může využít celou kartotéku slov formou pohybové aktivity „Knoflíky“.

Postup:

1. U rozmístí kartičky se slovy po třídě nebo v jiném bezpečném prostoru (chodba, herní kout apod.).
2. Ž se volně pohybují a vybírají si kartičky podle vlastního výběru.
3. Každý Ž přečte vybrané slovo.
4. Za správně přečtené slovo získá žák symbolický „knoflík“ (např. skutečný knoflík, žeton, kamínek).
5. Na závěr si Ž spočítají své knoflíky. Tento údaj slouží pouze pro jejich vlastní informaci a nemusí být sdílen před celou třídou. Jedná se o nástroj diagnostiky pro U.

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

U

Forma: samostatná/skupinová práce, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 57–58, karty s obrázky obsahující skupinu MĚ a karty s obrázky neobsahující skupinu MĚ

Cvičení 1

Před cvičením 1 můžete Ž ukázat obrázky obsahující a neobsahující skupinu MĚ a nechat je roztřídit obrázky a odvodit to, kterou skupinou se budete dnes zabývat.

Pozorně si prohlédni písmenka MĚ a vyznač je. Jak se tato skupina písmen čte?

Cvičení 2

Prohlédni si obrázek. Najdi v obrázku slovo, které ukrývá MĚ. Koho na obrázku vidíme? Co Teo a Ela na obrázku dělají? Povídají si? Hrají si? Zkus vyprávět krátký příběh, který se na obrázku odehrává.

Cvičení 3

Čti slova. Dávej pozor na písmenko E. Co udělá s háčkem? Při čtení a psaní MĚ nám může pomoci již známá básnička a její další část:

HÁČEK MAŽE MĚKKÉ I,

E SI HÁČEK NASADÍ.

U vyzve Ž k přečtení slov. Se slovy je možné dále pracovat, U se ptá Ž, např. *Vysvětli, co slova znamenají. Z kolika slabik se slova skládají? Vymysli s těmito slovy větu a zapiš ji na tabuli nebo do sešitu.*

Cvičení 4

Přečti si rozhovor a dokonči za Tea. Jak by Teo odpověděl? Co všechno by mohl říct Ele o Měsíci?

Napadá tě nějaká otázka, na kterou bys rád/a znal/a odpověď a souvisí s Měsícem? Zapiš ji. Případně můžete využít PARKOVIŠTĚ OTÁZEK – pokud jste si dané místo ve třídě založili. (Jedná se o nástěnku, na kterou Ž umísťují otázky, na něž by rádi znali odpověď.)

U může se Ž vést diskuzi ohledně výrazu: Měsíc spokojeně pluje oblohou. Když řekneme, že „spokojeně pluje oblohou“, je to takové hezké básnické vyjádření. Jako bychom si představovali, že je živý a klidně si „pluje“ jako loďka po vodě. Ve skutečnosti se ale neplaví a není ani spokojený – to jen lidé takto mluví, aby věta zněla hezky. Měsíc se na obloze pohybuje proto, že Země se otáčí. Měsíc kolem ní obíhá. Nám to potom připadá, jako by se sám posouval po nebi.

1. VYZNAČ PÍSMENKA.

MĚ

E SI HÁČEK NASADÍ

2. POJMENUJ OBRÁZEK SLOVEM S MĚ.

3. ČTI SLOVA. DÁVEJ POZOR NA PÍSMENKO E. CO UDĚLÁ S HÁČKEM?

UMNĚT=UMĚT

MNĚSÍC=MĚSÍC

MNĚLI=MĚLI

MĚŘIT

ZEMĚ

PAMĚŤ

MĚSTO

TÉMĚŘ

ÚSMĚV

4. PŘEČTI A DOKONČI VYPRÁVĚNÍ ZA TEA.

MĚSÍC NAD HLAVOU

„Teo, vidíš ho?“ povídá s úžasem Ela.

„Koho zase?“ ptá se Teo.

„No přece MĚSÍC! Koukej, tamhle je. Spokojeně pluje oblohou,“ odpoví Ela.

„Pluje? Ale prosím tě, copak MĚSÍC někdy plul?“ ptá se udiveně Teo.

„Ale vypadá to tak, ne?“ povídá Ela.

„Možná to tak vypadá, ale vše je úplně jinak,“ povídá Teo.

„A jak?“ ptá se Ela.

JAK BY TEO MOHL ODPOVĚDĚT? ZKONTROLUJ S NAHRÁVKOU.

1. PŘEČTI SI BÁSEŇ A OBJASNI, CO ZNAMENAJÍ PODTRŽENÁ MÍSTA. CO TÍM CHTĚL AUTOR ŘÍCI?

MĚSÍC SVÍTÍ DO OKÉNKA

Měsíc svítí do okénka,
ROZSÉVÁ TŘPYT PO KRAJI.

Spí už Honzík, Víta, Lenka...
STROMY V PARKU ŠEPTAJÍ

PÍSEŇ VÁŽNOU, PÍSEŇ TESKNOU;
VĚTRÍK VĚTVE POHLADÍ.

Měsíčku, střež spánek dětí,
jejich sny ať sladké jsou –
AŽ JAK VLAHÝ VÁNEK LETÍ
NOCÍ TICHOU, NÁDHERNOU!

(Jiří Ryšánek, www.detskebasnicky.cz)

OZNAČ V BÁSNI MÍSTA, KDE JE UVEDENO, CO VŠECHNO MĚSÍC DĚLÁ.

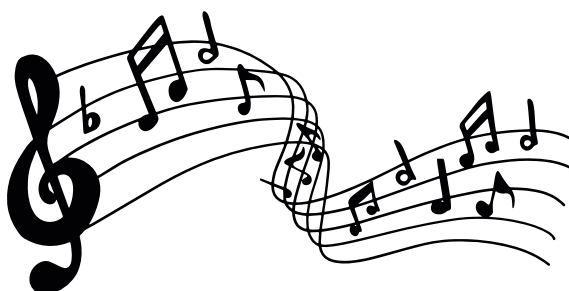
SVÍTÍ I TOBĚ MĚSÍC DO OKÉNKA? USÍNÁ SE PŘI TOM DOBŘE?
CO MYSLÍŠ?

CO RÁD/A DĚLÁŠ PŘED SPANÍM? CO TI POMÁHÁ,
ABY SE TI DOBŘE SPALO?

2. ABY SE DĚTEM DOBŘE USÍNALO, VYPRÁVÍ SE JIM NEBO ČTOU POHÁDKY, ALE TAKÉ ZPÍVAJÍ UKOLÉBAVKY. CO JE TO UKOLÉBAVKA? ZNÁŠ NĚJAKOU?

Cvičení 1

Práce s básní

Přečti báseň a objasni, co znamenají podtržená místa. Co tím chtěl autor říci?

Báseň můžete číst se Ž po částech.

Návrh možného řešení:

„ROZSÉVÁ TRPYT PO KRAJI“ = Měsíc svítí tak, že to vypadá, jako by všude kolem rozhazoval malé jiskřičky světla.

„STROMY V PARKU ŠEPTAJÍ“ = Když fouká jemný větřík, listy na stromech šustí. Zní to potichu, jako šeptání.

„PÍSEŇ VÁŽNOU, PÍSEŇ TESKNOU“ = Zvuky večera a větru jsou klidné a tiché jako pomalá písnička.

„VĚTRÍK VĚTVE POHLADÍ“ = Vítr fouká jemně, lehce se dotýká větví stromů.

„AŽ JAK VLAHÝ VÁNEK LETÍ NOCÍ TICHOU, NÁDHERNOU“ = Přání, aby dětské sny byly lehké a příjemné jako jemný, teploučký větřík.

Označ v básni místa, kde je uvedeno, co všechno měsíc dělá.

Svíti i tobě měsíc do okénka? Usíná se při tom dobře? Co myslíš? Co rád/a děláš před spaním? Co ti pomáhá, aby se ti dobře spalo?

Možné odpovědi nebo možnosti, které může dát U na výběr:

- čtu si knížku nebo mi někdo čte pohádku,
- dívám se na večerníček,
- poslouchám uklidňující hudbu,
- povídám si s rodiči,
- potřebuji ticho/tmu/lampičku,
- mám u sebe oblíbeného plyšáka.

Cvičení 2

Aby se dětem dobře usínalo, vypráví se jim nebo čtou pohádky, ale také zpívají ukolébavky. Co je to ukolébavka? Znáš nějakou?

Možné řešení: Ukolébavka je jemná, klidná písnička, která má dítě uklidnit a pomoci mu usnout. Melodie je pomalá a slova bývají jednoduchá, často o spánku, mamince, miminku nebo zvířátkách. Příklad: Mravenčí ukolébavka (Uhlíř, Svěrák).

Reflexe

(40.–45. min)

R

Forma: v lavici, kruhu

Pomůcky: karty se slovy obsahující skupiny BĚ, PĚ, VĚ, MĚ – tištěná nebo elektronická podoba

Průběh: Ž zhodnotí, co se jim v průběhu učební jednotky dařilo a co nikoli, na co by se měli zaměřit. *Daří se ti číst slova se skupinami BĚ, PĚ, VĚ, MĚ? Nyní už jsme se seznámili se všemi podobami těchto skupin.* U může použít karty a ověřit znovu schopnost Ž přečíst slova. Každý Ž si vybere jednu kartu, slovo přečte a vymyslí se slovem krátkou větu. *Vyber si jednu z uvedených karet, přečti slovo a vymysli s ním větu. Dokážeš slovo nebo i celou větu zapsat? Pokud ano, piš do sešitu.*

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací s **Písankou VELKÁ TISKACÍ**.

Písanka VELKÁ TISKACÍ: VĚ, MĚ

Přechod na malá tiskací písmena, Slovní hrátky

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- K KU (umění se učit, strategie učení)
- KKK (porozumění, tvorba vět)
- KPP (řešení problematických situací, generování nápadů)

CÍLE HODINY

- Ž si prohlubuje podobu malých tiskacích písmen.
- Ž spojuje malá a velká tiskací písmena na základě grafické podobnosti.
- Ž určuje a přiřazuje malá a velká tiskací písmena, která jsou si tvarově podobná.
- Ž čte malá tiskací písmena.
- Ž čte slova a věty.
- Ž vyhledá slovo v bludišti.
- Ž popisuje obrázek, tvoří věty a krátký příběh k obrázku.
- Ž pracuje s rýmy.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 59–60
- elektronická interaktivní učebnice
- pracovní list k vytištění – pexeso, loto
- modelovací hmota, tkanička
- školní sešit
- čtenářské karty
- pomůcky k diferenciaci učiva

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodinu.

E

Pexeso, loto, cvičení

v elektronické interaktivní učebnici (2.–10. min)

Forma: v kruhu

Pomůcky: pexeso, loto, elektronické interaktivní učebnice, modelovací hmota

Průběh: Ž se rozdělí do skupin nebo dvojic. Každá skupina dostane pracovní list s rozstříhanými písmeny (C–c, Č–č, K–k, O–o, P–p, S–s, Š–š, U–u, V–v, Z–z, Ž–ž, I–i, Y–y, J–j, X–x, E–e, A–a), které přikládá podle podobnosti k sobě. U navede Ž k tomu, aby hledali písmena, která jsou si podobná. *Která písmena to jsou?* Je vhodné začít s graficky podobnými písmeny. Je možné využít i elektronickou interaktivní učebnici se cvičeními na tomto principu.

Vytvaruj písmena z dostupného materiálu ve třídě (tkaničky, pastelek, modelovací hmoty). Umísti případně písmeno k některému předmětu ve třídě, pokud na danou hlásku začíná.

TIP Galerie písmen: Můžete se Ž procházet učebnou, prostorem, kde jste vytvarovaná písmena umístili, a tvořit se slovy věty.

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

U

Forma: samostatná/skupinová práce, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 59–60, čtenářské karty (KORÁLKY, BLUDIŠTĚ)

Cvičení 1

Pozorně si prohlédni uvedená písmenka. Vyhledej a spoj dvojice písmen.

Cvičení 2

Pozorně si prohlédni uvedená slova a přečti je. Pokus se spojit stejná slova napsaná velkou a malou podobou tiskacích písmen.

Cvičení 3

Projdi bludištěm a najdi slovo. Které slovo jsi našel/našla?

Navazující jazykový úkol:

Vymysli se slovem větu. Větu zapiš do sešitu. Napadají vás slova, která obsahují písmena ze cvičení 3? (Ž stále zapisují primárně velkými tiskacími písmeny.) Možné řešení: OKO, VLAK, VAK, LOV, LAK, VAL, pokud přidáme čárku: LÁVA, KÁVA.

Práce se slovy

Napadá vás slovo, které by se se slovem VLOČKA rýmovalo? Co je to rým?

Napadají někoho další slova, která se rýmují?

V návaznosti na toto cvičení je možné využít ČTENÁŘSKÉ KARTY – KORÁLKY nebo CESTY PÍSMEN. Můžete diferencovat a každému přiřadit karty dle jeho úrovně.

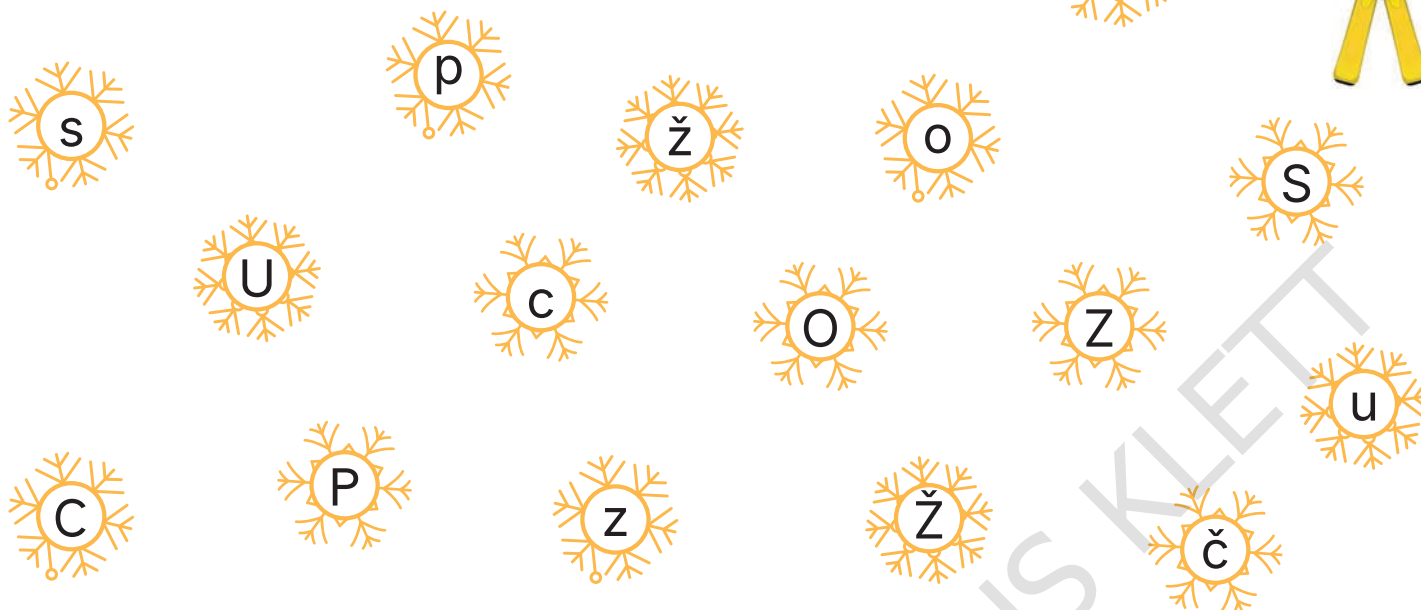
KORÁLKY – základní úroveň

Jedná se o spojování písmen (velkých a malých tiskacích), dále hledání slov v korálcích; označení správného slova a jeho spojení s velkou podobou.

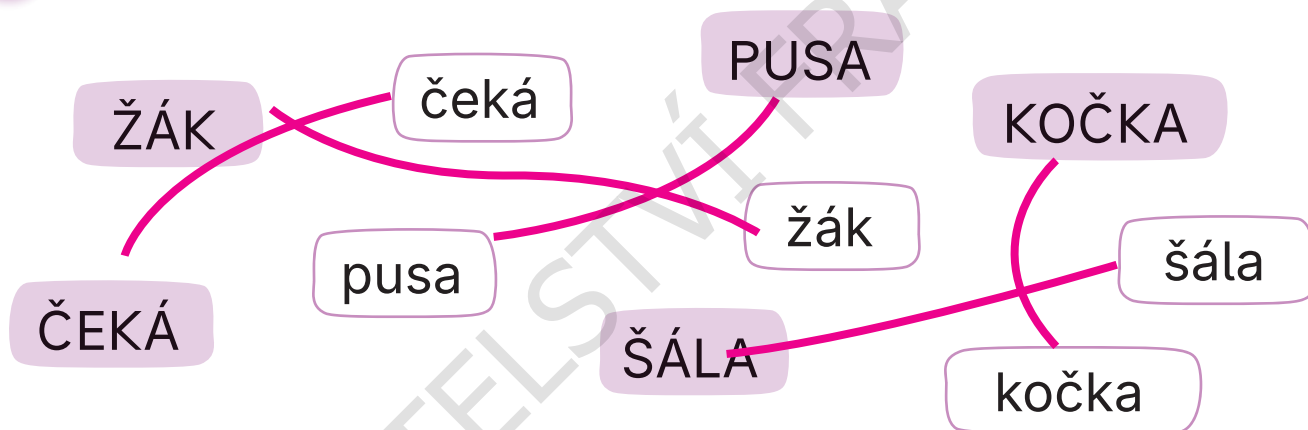
CESTY PÍSMEN – vyšší úroveň

Jedná se o spojování písmen do slov a poté hledání těchto slov mezi ostatními.

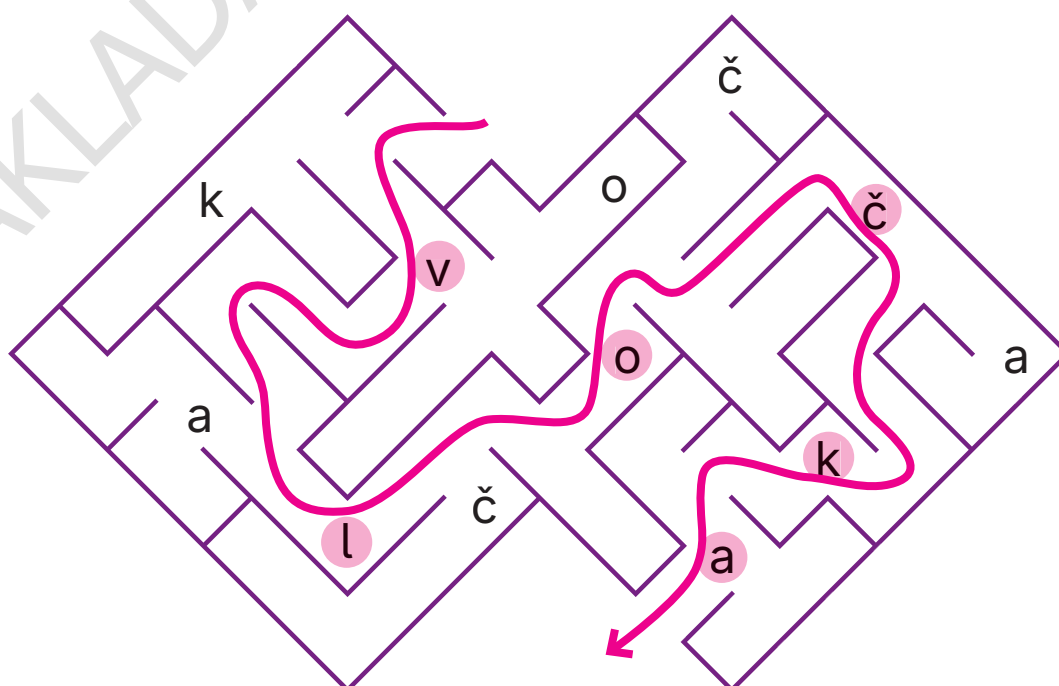
 1. SPOJ PÍSMENKA, KTERÁ K SOBĚ PATŘÍ.

 2. SPOJ SLOVA, KTERÁ K SOBĚ PATŘÍ.

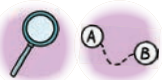
  3. PROJDI BLUDIŠTĚM A NAJDI SLOVO.

SLOVNÍ HRÁTKY

BÁSNÍKŮV KOUTEK

1. STAČÍ JEDNA HLÁSKA A VÝZNAM SLOVA SE ZMĚNÍ. VYHLEDEJ DVOJICE OBRÁZKŮ, KTERÉ SE LIŠÍ JEN JEDNOU HLÁSKOU, A SPOJ JE SE SPRÁVNOU ŘÍKANKOU.

TAM, KDE MNOHO STROMŮ ČEKÁ,
NAJEDNOU NÁM ZVÍŘE ŠTĚKÁ.

ZVÍŘE, KTERÉ CHYTRÉ NENÍ,
V DRAVÉHO PTÁKA SE MĚNÍ.

2. PÍSMENKA SE POMÍCHAJÍ A HNED JINÝ VÝZNAM MAJÍ. PŘEČTI SI ŘÍKANKU A NAKRESLI SPRÁVNÉ SLOVO DO DVOJICE.

HOUKAJÍCÍ LESNÍ PTÁK,
ČI HMYZ PYŠNÝ
NA SOSÁK?

3. ZAPIŠ DVOJICE SLOV, KTERÉ SE RÝMUJÍ. MŮŽEŠ JE NAJÍT I KOLEM SEBE.

Slovní hrátky

Básníkův koutek

Cvičení 1

Stačí jedna hláska a význam slova se změní. Vyhledej dvojice obrázků, které se liší jen jednou hláskou, a spoj je se správnou říkankou.

Jazykový úkol: Vymysli se slovy věty. Z kolika slabik se slova skládají? Kolik mají písmen? Které slovo je nejdelší? Dovedl/a bys vymyslet i další slova, která se rýmují?

Cvičení 2

Písmenka se pomíchají a hned jiný význam mají. Přečti si říkanku, vymysli druhé slovo do dvojice a nakresli ho.

Přečti si říkanku a pokus se vymyslet, o která slova se jedná. Zapiš obě slova a dokresli obrázek.

Cvičení 3

Zapiš dvojice slov, které se rýmují. Můžeš je najít i kolem sebe.

TIP TRÍDNÍ KNIHA RÝMŮ: Ž společně tvoří knihu rýmů.

Zapisují a kreslí obrázky.

Každý zkuste vymyslet další dvojici slov. Jedno slovo nakreslete a druhé slovo k němu připište. Ostatní hádají, o které rýmy se jedná.

Reflexe

(40.–45. min)

R

Forma: v lavici, kruhu

Pomůcky: karty s emoji

Ž zhodnotí, co se jim v průběhu učební jednotky dařilo a co nikoli, na co by se měli zaměřit. Vyber odpovídající kartu emoji k hodnocení své práce a zdůvodni, proč sis ji vybral/a. Ž zhodnotí, zda probírané učivo pochopili, a dokáží získaných informací následně při práci využívat. U může ověřit, zda Ž umí spojit velkou a malou podobu písmen v interaktivních cvičeních. Vyhledej a spoj dvojice písmen, které k sobě patří.

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací s **Písankou VELKÁ TISKACÍ**.

Písanka VELKÁ TISKACÍ: Z deníku malého spisovatele, Dopis pro zimu apod.

Ela a noční světýlka

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (aktivní naslouchání, vyjadřování, porozumění, sdílení ve dvojici/skupině)
- KKK (umění se učit, smysl učení, čtenářské strategie)
- KKK (aktivní naslouchání, porozumění)
- KPP (nápady, příležitosti a výzvy)

CÍLE HODINY

- Ž vyvozuje na základě textu a obrázků.
- Ž tvořivě pracuje s pohádkovým textem, tvoří věty a otázky.
- Ž hledá souvislosti, argumentuje.
- Ž popisuje obrázky, vysuzuje souvislosti.
- Ž hodnotí text, vyjadřuje své zážitky ze čteného textu.
- Ž předvídá dokončení příběhu.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 61–63
- elektronická interaktivní učebnice
- školní sešit
- pomůcky k diferenciaci učiva

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Aktivita před čtením – práce se slovy (2.–10. min)

Forma: kruh

Pomůcky: pracovní učebnice str. 63, cv. 1 nebo slova z učebnice zapsaná na tabuli

Cvičení 1

Pozorně si prohlédni uvedená slova a čti. Označ slova, kterým nerozumíš.

Slova, která jsou označena, se můžeme se Ž pokusit hned vysvětlit nebo vyjádřit domněnky, co znamenají. Po přečtení textu je dobré se k nim vrátit a domněnky ověřit.

Jazykový úkol: Urči (zapiš – pokud pracujeme s učebnicí) u každého slova počet slabik. Které slovo je nejkratší a které je nejdelší? Z kolika písmen se skládá nejkratší slovo a z kolika nejdelší? Které slovo je pro tebe pro čtení obtížné? Označ si ho.

Cvičení 2

Prohlédni si obrázky a zamysli se nad tím, o čem by mohl příběh vyprávět. Vzpomeň si na slova, která jsme četli, a pozorně si prohlédni obrázek. Napadá tě, o čem by příběh mohl být?

Pracovní učebnice – práce s textem

(11.–34. min)

U

Forma: samostatná/skupinová práce, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 61–63

Aktivita při čtení a práci s textem: čtení po odstavcích, pře-
vyprávění, kladení otázek

1. část:

V MALÉ DUTINĚ VYKOTLANÉHO STARÉHO DUBU ŽILA DOCELA MALÍČKÁ HOLČÍČKA. JMENOVALA SE ELA. ELA MĚLA DVĚ CHLUPATÁ TYKADÝLKA A DVĚ HEBKÁ KŘÍDLA, ÚPLNĚ JAKO MŮRA. TA KŘÍDLA BYLA TAK JEMNÁ A KŘEHKÁ, ŽE ELA VŮBEC NEMOHLA NA SLUNCE. ZE VŠEHO NEJVÍC SI PŘÁLA VIDĚT HO VYCHÁZET. VE DNE ELA SPALA A KAŽDOU NOC, KDYŽ BYL MĚSÍC VYSOKO NA OBLOZE, ZATŘEPETALA KŘÍDLY, VYLÉTLA VEN A SBÍRALA SVĚTLO.

Otázky k textu: Co jsme se zajímavého dozvěděli? O kom příběh vypráví? Kde se příběh odehrává? Podle čeho tak usuzuješ? Urči místo v textu, které tvá tvrzení potvrzuje. Co si nejvíce Ela přála? Proč? Co dělala Ela v noci a co dělala ve dne? Proč si myslíš, že mohla sbírat světlo?

2. část:

VÁBILO JI VŠECHNO, CO VE TMĚ SVÍTILO A PABLESKOVALO. ROZLETĚLA SE ZA MIHOTAVOU HVĚZDOU, POBLIKÁVAJÍCÍ LUCERNOU, A DOKONCE ZA OBLÁZKY, NA NICHŽ SE ODRÁŽEL MĚSÍČNÍ SVIT. O TO SVĚTLO SE POTOM ELA PODĚLILA S KAŽDÝM, KDO POTMĚ STĚŽÍ HLEDAL CESTU. A POKAŽDÉ PŘI TOM ZAŠEPTALA:

„TADY MÁŠ SVĚTÝLKO,
PAPRSEK LETMÝ,
CO ZAŽENE STRACH,
KDYŽ VEČER SE SETMÍ.“
VŽDYCKY SE NAŠEL NĚKDO, KDO ŽDIBEC SVĚTLA POTŘEBOVAL.

Otázky k textu: Víme už, proč Ela sbírala světlo?

Jazykový úkol: Pokus se objasnit význam slov a slovních spojení: **pableskovalo, mihotavou hvězdou, ždibec, poblíkávající lucernou.** Co si myslíš, že znamenají, když jsme si danou část textu přečetli? Pokud se jedná o nějaké slovo, které sis před čtením textu označil/a, že mu nerozumíš, tak si slovo škrtni.

1. ČTI SLOVA. OZNAČ SLOVA, KTERÝM NEROZUMÍŠ.

SVĚTÝLKA
ZATŘEPETALA
HVĚZDOU

VYKOTLANÉHO
SBÍRALA
POBLIKÁVAJÍCÍ

TYKADÝLKA
MIHOTAVOU
ŽDIBEC

2. PROHLÉDNI SI OBRÁZKY A ZKUS ODHADNOUT,
O ČEM BY MOHL PŘÍBĚH VYPRÁVĚT. POTÉ SI HO PŘEČTI.

ELA A NOČNÍ SVĚTÝLKA

LUCY FLEMING

V MALÉ DUTINĚ VYKOTLANÉHO
STARÉHO DUBU ŽILA DOCELA
MALIČKÁ HOLČIČKA.

JMENOVALA SE ELA.

ELA MĚLA DVĚ CHLUPATÁ
TYKADÝLKA A DVĚ HEBKÁ
KŘÍDLA, ÚPLNĚ JAKO MŮRA.

TA KŘÍDLA BYLA TAK JEMNÁ

A KŘEHKÁ, ŽE ELA VŮBEC NEMOHLA

NA SLUNCE. ZE VŠEHO NEJVÍC SI PŘÁLA VIDĚT HO VYCHÁZET.

VE DNE ELA SPALA A KAŽDOU NOC, KDYŽ BYL MĚSÍC VYSOKO
NA OBLOZE, ZATŘEPETALA KŘÍDLY, VYLÉTLA VEN
A SBÍRALA SVĚTLO.

VÁBILO JI VŠECHNO, CO VE TMĚ SVÍTILO
A PABLESKOVALO.

ROZLETĚLA SE ZA MIHOTAVOU
HVĚZDOU, POBLIKÁVAJÍCÍ
LUCERNOU, A DOKONCE
ZA OBLÁZKY, NA NICHŽ SE
ODRÁŽEL MĚSÍČNÍ SVIT.

O TO SVĚTLO SE POTOM ELA PODĚLILA S KAŽDÝM, KDO POTMĚ STĚŽÍ HLEDAL CESTU.

A POKAŽDÉ PŘI TOM ZAŠEPTALA:

„TADY MÁŠ SVĚTÝLKO,
PAPRSEK LETMÝ,
CO ZAŽENE STRACH,
KDYŽ VEČER SE SETMÍ.“

VŽDYCKY SE NAŠEL NĚKDO, KDO ŽDIBEC SVĚTLA POTŘEBOVAL.

JEDNOU VEČER ELA ZAHLÉDLA LIŠÁKA. BYL ÚPLNĚ SÁM. BYLA MU ZIMA A VYPADAL UNAVENĚ.

„POJĎ SEM,“ ŘEKLA ELA LIŠÁKOVI JMÉNEM CHMUR.

„TADY MÁŠ SVĚTÝLKO,
PAPRSEK LETMÝ,
CO ZAŽENE STRACH,
KDYŽ VEČER SE SETMÍ.“

DÁL SBÍRALI ELA A CHMUR SVĚTLO SPOLEČNĚ. A CHMUR SE VŽDYCKY POSTARAL O TO, ABY BYLA ELA PŘED SLUNCE VÝCHODEM DOMA.

JEDNOU LETĚLA ELA MRAZIVOU NOCÍ A SNĚHOVOU VÁNICÍ, KDYŽ VTOM UVIDĚLA SOVU, SEDĚLA SAMA CELÁ VYDĚŠENÁ VYSOKO VE VĚTVÍCH.

(L. Fleming: Ela a noční světýlka)

3. část:

JEDNOU VEČER ELA ZAHLÉDLA LIŠÁKA. BYL ÚPLNĚ SÁM. BYLA MU ZIMA A VYPADAL UNAVENĚ.

„POJĎ SEM,“ ŘEKLA ELA LIŠÁKOVI JMÉNEM CHMUR.

„TADY MÁŠ SVĚTÝLKO,

PAPRSEK LETMÝ,

CO ZAŽENE STRACH,

KDYŽ VEČER SE SETMÍ.“

DÁL SBÍRALI ELA A CHMUR SVĚTLO SPOLEČNĚ. A CHMUR SE VŽDYCKY POSTRAL O TO, ABY BYLA ELA PŘED SLUNCE VÝCHODEM DOMA.

JEDNOU LETĚLA ELA MRAZIVOU NOCÍ A SNĚHOVOU VÁNICÍ, KDYŽ VTOM UVIDĚLA SOVU, SEDĚLA SAMA CELÁ VYDĚŠENÁ VYSOKO VE VĚTVÍCH.

Otázky k textu: *S kým se Ela setkala? Napadá tě, proč se lišák vždy staral o to, aby byla Ela před východem slunce doma? V jakém stavu našla Ela sovu? Jak se sova cítila? Co se jí mohlo asi tak stát? Jak by mohl příběh pokračovat? Proč si to myslíš? Podle čeho tak usuzuješ? Objasni význam slov a slovních spojení: **pableskovalo, mihotavou hvězdou, ždíbec, poblíkávající lucernou, měsíční svit.** Dokážeš to už sám/sama?*

Cvičení 3

Vytvoř ústní nebo písemný pětilístek o Ele. Odpověz na otázky:

Jaká je Ela? Co dělá? Vymysli o Ele větu složenou ze čtyř slov. Jak jinak říci Ela?

TIP DOKONČENÍ PŘÍBĚHU: Jak by mohl příběh pokračovat? Lze využít dočtení příběhu z reálné knihy, případně nabídnout dětem možnost dokončit příběh pomocí textu dostupného níže nebo ve formě audionahrávky.

„NIČEHO SE NEBOJ,“ ŘEKLA ELA SOVĚ JMÉNEM LUNA.

„CHYŤ MĚ ZA RUKU.“

„TADY MÁŠ SVĚTÝLKO,

PAPRSEK LETMÝ,

CO ZAŽENE STRACH,

KDYŽ VEČER SE SETMÍ.“

ELA TEĎ MĚLA O ZÁBAVU CELÉ NOCI POSTARÁNO. LUNA A CHMUR S ELOU MALOVALI JISKŘIVÉ OBRÁZKY...VYRÁBĚLI MIHOTAVÉ STÍNOVÉ LOUTKY...A DOVÁDĚLI SPOLU ZA SVITU MĚSÍCE.

JENŽE NAKONEC VŽDYCKY VYŠLO SLUNCE A BYLO PO ZÁBAVĚ. ELA SE ZASE MUSELA VRÁTIT DOMŮ DO SVÉ TEMNÉ DUTINY. CHMUR LEŽEL SCHOULENÝ VEDLE ELY A PŘEMÝŠLEL NAD TÍM, ŽE ONA SE O SVÉ SVĚTLO VŽDYCKY PODĚLÍ. ŽE POMÁHÁ VELKÝM I MALÝM TVOŘŮM.

A TAK SVOLAL VŠECHNY JEJÍ KAMARÁDY Z LESA A SPOLEČNĚ VYMYSLELI PLÁN.

LUNA SI VZPOMNĚLA, JAK JI ELA NAUČILA LÉTAT BEZE STRACHU, A TAK VYLÉTLA VÝŠ NEŽ KDY DŘÍV A VRÁTILA SE S KUSEM HVĚZDNÉ OBLOHY.

POTOM POTAJMU, KDYŽ ELA SPALA, CELÉ DNY STŘÍHALI A SEŠÍVALI A SBÍRALI A LEPILI.

KDYŽ SE PAK JEDNOU PO PROLÉTANÉ NOCI ELA S RANNÍM SVĚTLEM VRACELA DOMŮ, ČEKALI TU NA NI VŠICHNI PŘÁTELÉ.

KONEČNĚ PŘIŠLA TA CHVÍLE, KDY JI UKÁŽOU, CO VYRÁBĚLI...

„POJĎ S NÁMI!“ POBÍZELI JI VŠICHNI NADŠENĚ.

ELA NEVĚŘILA SVÝM OČÍM.

VYROBILI JÍ TEMNÉ DOUPĚ, KTERÉ OCHRÁNÍ JEJÍ KŘÍDLA PŘED SLUNEČNÍMI PAPRSKY.

A TAK ELA POPRVÉ V ŽIVOTĚ VIDĚLA OSLNIVÝ VÝCHOD SLUNCE.

„ACH! TO SLUNCE MÁ PŘEKRÁSNOU ZÁŘ, VYKOUKNE NAD OBZOR, ROZSVÍTÍ TVÁŘ.“

OD TÉ CHVÍLE ELA PROŽÍVALA S KAMARÁDY NEJEN NOCI, ALE I KAŽDÝ PROSLUNĚNÝ DEN.

Možné otázky na porozumění poslední části textu:

- Komu Ela řikala „Ničeho se neboj“?
- Co dala Ela Luně?
- Co se stávalo, když vyšlo slunce?
- Kam se Ela musela vrátit?
- Co si Chmur o Ele myslel?
- Co chtěli kamarádi pro Elu udělat?
- Co Luna přinesla z oblohy?
- Co vyrobili pro Elu?
- Co Ela viděla poprvé v životě?

Diferenciace ↑: Otázky na prožití a přemýšlení: *Jak se Ela cítila, když skončila noc a začalo se rozednívat? Jak se cítila, když jí kamarádi dali dárek? Proč jí chtěli pomoci? Co děláš ty, když má někdo strach? Jak mu pomůžeš?*

Výtvarná a filmová výchova: Malba strachu – Jaké barvy má strach? Takové barvy použij. Namaluj s nimi cokoli, klidně jen šmouhu.

Etická výchova, třídnická hodina: Míváte strach ze tmy? Co s tím můžeme dělat? Jak to vymyslela Ela? Je normální mít strach? Je tu někdo, kdo ho nikdy z ničeho neměl? Co nebo kdo vám pomáhá, aby se to zlepšilo, když z něčeho strach máte?

Reflexe

(40.–45. min)

R

Povídejte si společně se Ž: *Co tě na příběhu zaujalo? Napadá tě nějaká otázka k příběhu? Jaký byl vztah mezi postavami příběhu? Co na něm bylo hezkého? Pamatuješ si básničku, kterou Ela vždy říkala?*

„TADY MÁŠ SVĚTÝLKO,
PAPRSEK LETMÝ,
CO ZAŽENE STRACH,
KDYŽ VEČER SE SETMÍ.“

V čem Ela pomáhala ostatním?

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací s **Písankou VELKÁ TISKACÍ**.

Písanka VELKÁ TISKACÍ: Ela pečovatelka, Seznam prací na zimní zahradě apod.

OBJASNI SLOVNÍ SPOJENÍ:

ŽDIBEC

MIHOTAVÁ HVĚZDA

MĚSÍČNÍ SVIT

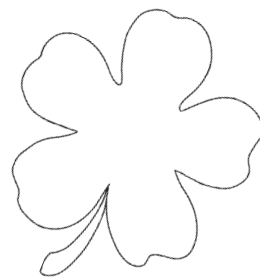
3. Vymysli PĚTILÍSTEK o Ele.

Jaká je Ela?

Co dělá?

Vymysli o Ele větu složenou ze čtyř slov.

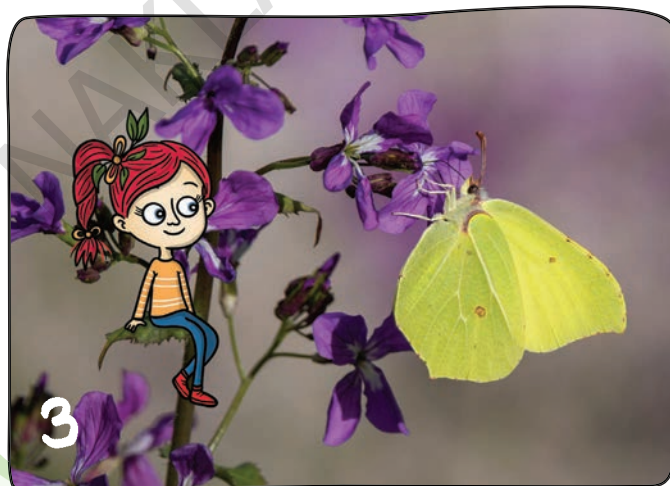
Jak jinak se dá říci Ela?

3. POSLECHNI NEBO PŘEČTI SI KONEC PŘÍBĚHU O ELE.
JAK TO DOPADLO?

VŮNĚ JARA

Vůně jara

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (aktivní naslouchání, vyjadřování, porozumění, sdílení ve dvojici/skupině)
- KOS (budování a udržování zdravých vztahů)
- KPP (brainstorming)
- KOB (pozitivní vztah k přírodě, pozorování změn v přírodě)

CÍLE HODINY

- Ž si ujasňuje význam slov, hledá mezi slovy souvislosti a tvoří myšlenkovou mapu.
- Ž popisuje obrázky.
- Ž tvoří věty a otázky.
- Ž vyvozuje souvislosti.
- Ž pracuje s vlastní zkušeností.
- Ž vnímá proměny přírody v rámci celého kalendářního roku.

POMŮCKY

- karty na zápis slova do myšlenkové mapy
- pracovní učebnice str. 64
- elektronická interaktivní učebnice
- velký arch papíru v případě, že se bude myšlenková mapa tvořit k dalšímu použití
- karty ANO – NE – NEVÍM nebo karty s emoji

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Práce se slovy – myšlenková mapa

(2.–10. min)

Forma: kruh

Pomůcky: karty na zápis slov

TIP Ž mohou pracovat v prostředí třídy, případně venku, v blízkosti školy, na školní zahradě.

Průběh: Tvoříme myšlenkovou mapu na téma JARO

V úvodu se U Ž zeptá: *Jak poznáme, že se v přírodě blíží jaro? Co všechno se v přírodě začíná dít?* Ž se naladí na téma hodiny a aktivují své předchozí znalosti a zkušenosti. Následně je U vyzve k samostatné asociaci: *Každý zapíše slovo, které ho napadne jako první, když se řekne JARO.* Doporučujeme, aby Ž zapisovali slova na karty.

Práce se slovy: Myšlenková mapa

1. Vytváříme společnou základnu slov

Každý Ž své slovo nahlas sdělí a položí kartu se slovem doprostřed kruhu. Vytváříme tak společnou banku pojmů, která bude sloužit jako výchozí materiál pro další práci.

TIP Je možné využít různé formy práce. Zde doporučujeme práci s kartami – Ž umožňuje příjemnou manipulaci a snadné přesouvání slov k sobě podle významové blízkosti.

2. Hledáme souvislosti a třídíme slova

Společně se Ž nyní zkoumáme, která slova k sobě tematicky patří. Přesouváme jednotlivé karty tak, aby se u sebe ocitla slova s podobným významem nebo vzájemnými souvislostmi.

Příklady kritérií, podle kterých mohou Ž třídít:

- příroda (květiny, pupeny, tráva),
- zvířata (mláďata, ptáci, návrat stěhovavých ptáků),

- počasí (slunce, déšť, teplo),
- změny v krajině (tání sněhu, delší dny),
- svátky a tradice (Velikonoce).

TIP Může nastat situace, kdy některé slovo nelze jednoduše zařadit do žádné skupiny. To je v pořádku, vznikne pro něj samostatná skupina, zůstane mimo hlavní myšlenkovou mapu a dále s ním pracujeme po jazykové stránce (např. hledají se synonyma, tvoří se věty, dodatečně se hledají souvislosti).

Jazykový úkol: *Z kolika slabik se slova skládají? Jak bychom vyznačili grafickou podobu slabik? Ve kterém slově najdeme dlouhou slabiku? Napadá někoho se slovem krátká věta?*

3. Závěr

Výsledná myšlenková mapa může mít různou podobu. Důležité je, aby odrážela přemýšlení Ž a podněcovala jejich zvědavost. Aktivita podporuje rozvoj slovní zásoby, kategorizaci pojmů i schopnost hledat souvislosti v tématu jara.

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

Forma: samostatná práce / práce ve dvojicích / skupinová práce

Pomůcky: pracovní učebnice str. 64

U

Motivace a práce s obrázky

Nejprve si U se Ž prohlédne všechny obrázky na stránce. Příklady otázek: *Jak si Teo a Ela začali užívat jaro? Co všechno na obrázcích dělají? Co je obklopuje? Co se v přírodě změnilo? Ž mohou popisovat jednotlivé obrázky podle čísel nebo reagovat volně. U může dále rozvíjet jejich popis otázkami: Co asi cítí? Co vidí kolem sebe? Co je překvapilo? Které barvy a zvuky k jaru patří?*

Práce s poslechem

Poslechněte si se Ž nahrávku *Jak si Teo a Ela přivoněli k jaru*. Požádejte Ž, aby sledovali nejen děj, ale i to, jak jednotlivé obrázky souvisejí s tím, co slyší. Po poslechu následuje společné převyprávění. Pokládejte otázky, např. *Jak si tedy zahradní skřítki přivoněli k jaru? Co všechno se stalo? Kde se zastavili, co objevili, co cítili?*

Tvorba tvrzení k poslechu

Každý Ž má za úkol vymyslet jedno tvrzení o tom, co v poslechu zaznělo nebo nezaznělo. Ostatní Ž se podle pravdivosti/nepravdivosti přesunují ke kartám ANO – NE – NEVÍM. Společně si pak zkontrolují a ověří správnost.

Reflexe

(35.–45. min)

Forma: kruh, lavice (dle možností)

Průběh: Ž se společně s U zamýšlí nad hodinou pomocí nedokončených vět.

Nechte Ž doplnit věty ústně nebo písemně:

- Vůně jara je...
- Přivoněl/a bych si nejraději k...
- Na jaru mám rád/a...
- Teo a Ela...
- Bylo zajímavé, jak Teo...
- Ela...

Vraťte se společně k původní myšlenkové mapě na téma **JARO**. U se ptá: *Napadá někoho ještě nějaké slovo, které by se do naší myšlenkové mapy hodilo?* Ž slova doplňují podle toho, která slova se objevila v průběhu hodiny.

R

Zahrada plná slov, vět a příběhů: Jarní čtenářské a pisatelské výzvy

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (aktivní naslouchání, porozumění)
- KPP (generování nápadů)
- KOS (společná tvorba, respektování názorů druhých)

CÍLE HODINY

- Ž se učí spolupracovat ve dvojici/skupině.
- Ž podle obrázků popíše jednotlivé výzvy jara.
- Ž rozvíjí slovní zásobu, popisuje činnost, místo, zážitek.
- Ž tvoří jednoduché věty a otázky, sdílí své myšlenky.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 65
- elektronická interaktivní učebnice
- pomůcky k výzvám

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Úvod – Jarní výzvy

(2.–10. min)

U uvede Ž do tématu: *Jaro nám přináší mnoho příležitostí k objevování i pozorování okolního světa. Na této straně se společně zaměříme na jednotlivé jarní výzvy – nejprve si je pozorně prohlédneme a krátce si vyjasníme, co každá z nich představuje.*

Podle ilustrace se U může Ž zeptat, zda už někdo dokáže určit, které téma nebo činnost daná výzva naznačuje. Následné plnění výzev můžete zařazovat průběžně, nejprve je však důležité, aby Ž porozuměli tomu, co mají dělat a jakým způsobem lze výzvy plnit.

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

Forma: samostatná práce / práce ve dvojicích / skupinová práce

Pomůcky: pracovní učebnice str. 65

U

1. NAJDI MÍSTO A PIŠ

Jak se projevuje příchod jara a co vše se kolem nás mění? Ž si vyhledají v zahradě příjemné místo (nebo si ho vyberou v plánu zahrady), které je zaujme. Pohodlně se usadí a zapíše slova či krátké věty, které je napadnou při pozorování tohoto místa. Zaměřují se na dojmy, zvuky, barvy, tvary i detaily, kterých si všimnou.

Jazykový úkol: U zapsaných slov Ž určují pozici vybrané hlásky ve slově, počet slabik a jejich délku, grafický záznam délky slabik, hláskování celého slova a jeho zápis. U zapsaných vět Ž určují: počet slov ve větě, nejkratší a nejdelší slovo apod.

TIP Ž využijí svá zapsaná slova k vytvoření **slovního domina**. Každý Ž si vybere jedno slovo a zapíše je po jednotlivých písmenech na kartičky. Společně pak skládají slovní domino.

2. NAJDI MÍSTO A ČTI

U musí předem rozmístit připravené věty/texty k daným místům. *Projdí zahradu a vyber si jedno z označených*

míst. Na každém místě najdeš připravené věty popisující dané místo. Přečti si je a vyber si alespoň jednu zajímavost, kterou později sdílíš s ostatními.

Jazykový úkol: Vymysli otázku. Co dalšího bys případně chtěl/a vědět? Na co bys chtěl/a znát odpověď?

TIP Každý představí svou zajímavou informaci. Ž poté podle zájmu o sdílenou informaci navštíví místo spolužáka/spolužačky. Ž zapisují své doplňující otázky na Strom otázek / Parkoviště otázek. Později se mohou vracet k tomu, na co už našli odpověď.

3. PŘÍBĚHY JARNÍ ZAHRADY

U a Ž procházejí jarní zahradou / případně mohou využít plánek zahrady. Společně si povídají o tom, že každé místo může mít svůj vlastní „příběh“ – co se tam děje, kdo tam bydlí, jak se tam mění příroda na jaře. Ž si vyberou jedno místo, které je zaujme. Poté se tam posadí nebo si ho prohlédnou na obrázku a vymyslí krátký příběh probouzející se jarní zahrady. Příběh mohou:

- napsat (jednoduchými větami nebo doplnit pomocí obrázků),
- nahrát jako zvukovou zprávu, pokud se jim lépe vyjadřuje mluvením.

TIP Uspořádejte jarní dýchánek – společné čtení a sdílení příběhů, které Ž vytvořili.

4. ČTENÍ O PŘÍRODĚ V PŘÍRODĚ

U připraví pro Ž výběr vhodných knih a textů, které souvisejí s různými místy v zahradě (např. rostliny, hmyz, voda, stromy, ptáci, kompost). *Projdí se po školní zahradě a najdi místo, které tě zaujme a o kterém by ses chtěl/a dozvědět víc. Místo si dobře prohlédni. Potom si z nabídky knih a textů vyber ty, které ti pomohou toto místo lépe poznat.*

TIP Ž sdílí zážitky a poznatky o místech zahrady; lze využít *Galerii přírody* – procházku místy s krátkými prezentacemi. *Třídí kniha – Zajímavá místa zahrady:* společná kniha s krátkými záznamy o místech, doplněná fotografií, obrázkem nebo označením na plánu.

5. KNIHA A MÍSTO

Ž si vyberou místo v zahradě pro klidné čtení. Mohou číst sami nebo ve dvojici jako „čtenářský piknik“. Po čtení sdílí dojmy a mluví o tom, co četli.

Plnění výzev: Ž si stanoví pořadí výzev (individuálně nebo ve skupinách, každá skupina může mít vlastní plán). Není nutné plnit všechny totéž. Důležité je dát prostor k samostatnému plnění a na závěr sdílet zkušenosti: která výzva byla snadná, která náročná a proč a co by příště udělali jinak.

Reflexe

(35.–45. min)

Forma: kruh, lavice (dle možností)

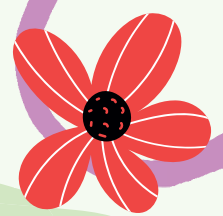
Průběh: Ž sdílí, co je na výzvách zaujalo, a pokouší se odpovídat na otázky: *Co bylo nové, zajímavé či překvapivé? Na co nechceš zapomenout a proč? O čem chceš vědět víc? Na kterou výzvu se těšíš a proč?*

Tvůrčí úkol: Pomocí tkaničky, pastelek nebo dřevěků vytvoří Ž slova VÝZVY JARA či KNIHA, TUŽKA a zapíše slova, která je napadnou v souvislosti s jarními čtenářskými a pisatelskými výzvami.

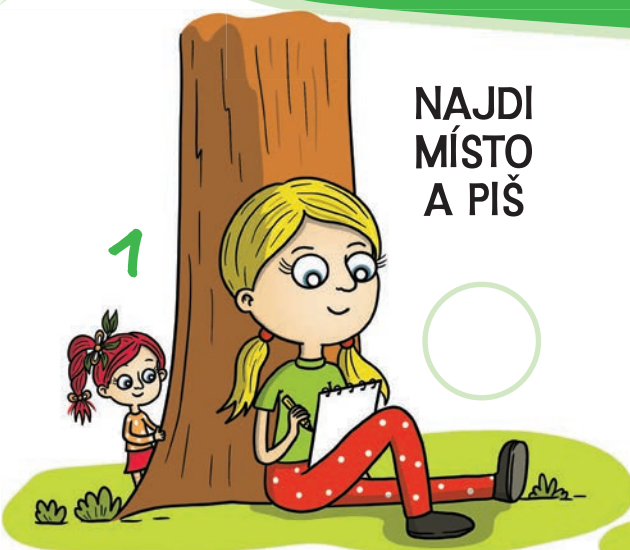
R

ZAHRADA PLNÁ SLOV, VĚT A PŘÍBĚHŮ

JARNÍ ČTENÁŘSKÉ A PISATELSKÉ VÝZVY

1

NAJDI
MÍSTO
A PIŠ

2

NAJDI MÍSTO A ČTI

3

PŘÍBĚHY
JARNÍ
ZAHRADY

ČTENÍ
O PŘÍRODĚ
V PŘÍRODĚ

4

KNIHA
A MÍSTO

5

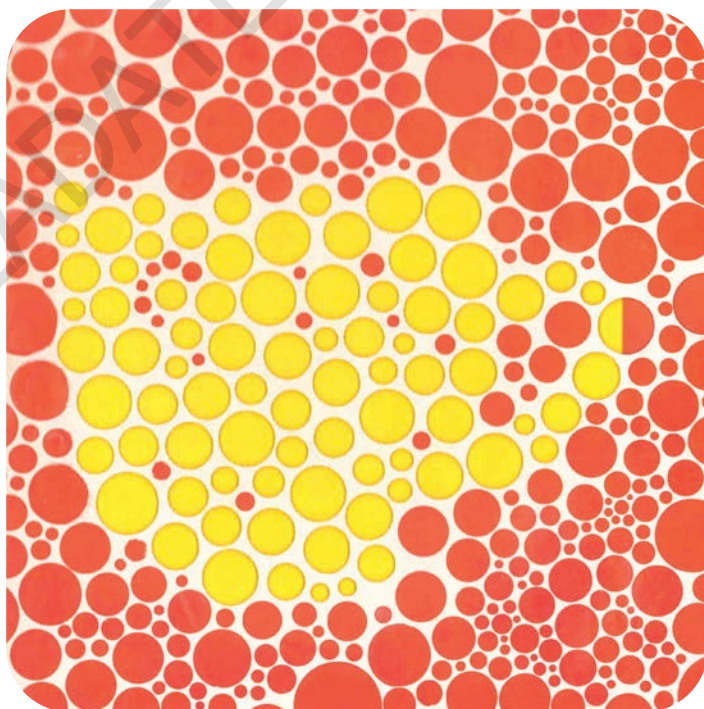

1. POZORNĚ SI PROHLÉDNI OBRÁZEK.
DOKÁŽEŠ URČIT, CO DĚTI DĚLAJÍ?

2. PROHLÉDNI SI UKÁZKU Z KNIHY.
JE TO HRNEČEK JAJOI KUSAMA A JEJÍ NEKONEČNÉ PUNTÍKY.

(K. Karolik: Můj šálek umění)

Zahradní land art, Šálek jarního umění

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- K KU (pozorování obrázků, hledání souvislostí a vyvozování)
- KKK (popis obrázků, naslouchání ostatním)
- KOS (ocenění různorodosti umělecké tvorby, respektování práce a názorů ostatních, spolupráce ve dvojici či skupině)
- KPP (tvoření z přírodnin, návrh umělecké tvorby)
- KKT (vnímání různých forem umění)
- KRP (různé postupy tvorby)

CÍLE HODINY

- Ž popisuje obrázky a vyvozuje, co zachycují.
- Ž se seznamuje s různými formami umění prostřednictvím knihy.
- Ž vytváří vlastní návrh jarního šálku umění.
- Ž určuje význam slov z básně a vyhledává v ní informace.
- Ž vnímá, že umění může být radost, hra i osobní vyjádření.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 66–67
- elektronická interaktivní učebnice
- kniha: *Kateřina Karolík: Můj šálek umění*

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Pracovní učebnice

(2.–10. min)

Forma: kruh, případně venkovní učebna, školní zahrada

Pomůcky: pracovní učebnice str. 66–67

Cvičení 1

Pozorně si prohlédni obrázek a popiš, co děti dělají. Co vše ke své činnosti používají?

U vyzve Ž, aby si pozorně prohlédli obrázek v učebnici. V rámci řízené diskuse vede Ž k pozorování detailů, popisu činnosti a vyvozování souvislostí. U klade Ž otázky, např. *Pozorně si prohlédni obrázek. Dokážeš určit, co to děti dělají? Co všechno ke své činnosti používají?* Následně aktivitu rozvíjejte směrem k chápání umění: *Můžeme to, co dělají, nazvat uměním? Co je to podle vás umění? Co si pod uměním představujete vy?* Cílem není přesná definice, ale otevření tématu, povzbuzování tvořivosti a rozvoj estetického vnímání.

T!P U zdůrazní, že umění může mít mnoho podob – může být tvořeno barvami, tvary, přírodninami, rytmem, pohybem, nebo dokonce pouze nápadem. Není důležité „umět kreslit“, ale přemýšlet, objevovat a zkoušet nové způsoby tvorby.

E Toto cvičení může sloužit jako výchozí bod pro propojení s dalšími vzdělávacími oblastmi. V navazujících hodinách je možné zařadit **aktivitu z oblasti LAND ARTU**, kde Ž tvoří z přírodnin v prostředí školní zahrady nebo na školní vycházce. Tím se posiluje vztah k přírodě, představivost i porozumění tomu, že **umění může vznikat kdekoliv a z čehokoliv**.

T!P Land art je umění, které vzniká **venku v přírodě** a tvoří se **z přírodních materiálů**: z kamenů, klacíků, listů, šišek, tráv nebo hlíny. Díla nejsou trvalá, vítr nebo déšť je může změnit. Důležité je **pozorování přírody, tvořivost a radost z objevování**.

Práce s knihou

a pracovní učebnicí

(11.–34. min)

Forma: společná práce

Pomůcky: kniha: *Kateřina Karolík: Můj šálek umění*, pracovní učebnice str. 66–67

U

Cvičení 2

Práce s ilustrací a básní

Pozorně si prohlédni hrneček Jajoi Kusama a její nekonečné puntíky. Co na něm vidíš?

U seznámí Ž s jednoduchým příkladem tvorby japonské umělkyně Jajoi Kusama, která je známá svými puntíky a výraznými barevnými vzory. Ž si prohlédnou ilustraci hrnečku ozdobeného puntíky a společně si povšimnou, že i takto jednoduchý motiv může být uměním.

Cvičení 3

Poté U vyzve Ž k přečtení básně ve cvičení 3.

Přečti si básničku a označ slova, která se rýmují. Uvedená krátká básnička objasňuje, jak daná umělkyně tvoří. Co nám básnička vlastně sděluje? Co používá při tvorbě Jajoi Kusama?

Objasni rozdíl mezi slovy:

MALÝ – VELKÝ

SILNÝ – TENKÝ

Vyhledej v básni nejdelší slova a označ je. Z kolika slabik se skládají? Z kolika slabik se vyskytují v básni slova nejčastěji? Přijde na to někdo?

V dalších hodinách lze na toto cvičení navázat výtvarnou aktivitou inspirovanou tvorbou Jajoi Kusama:

- Ž obkresluje předměty ze třídy na barevné papíry,
- tvar vystřihnou,
- následně je zaplní puntíky různých velikostí a uspořádání,
- využít lze práci samostatně, ve dvojici nebo společnou třídní koláž.

Cvičení 4

Jak by vypadal tvůj šálek jarního umění? Navrhni jej.

U nechá Ž tvořit volně zcela podle jejich představ.

Cvičení 5

Kolem hrnečku zapiš slova, která tě napadnou, když si představíš JARO. Poté sdílej svůj návrh ŠÁLKU JARNÍHO UMĚNÍ s tím, s kým by sis chtěl/a o své tvorbě povídat.

Třídní galerie šálků umění: Ž nechají své učebnice otevřené na stránce s *Jarním šálkem umění*. V tichosti se procházejí třídou a prohlížejí si práce spolužáků. Všimají si barev, nápadů a zajímavých detailů. **Závěrečná reflexe v kruhu:** *Co mě v galerii zaujalo? Který návrh byl něčím zajímavý a proč? Jaký pocit ve mně obrázky vyvolaly? Galerie vede Ž k respektu k práci druhých, podporuje estetické vnímání a bezpečné sdílení.*

Reflexe

(35.–45. min)

R

Forma: kruh, lavice (dle možností)

Průběh: U se Ž sdílí své dojmy z hodiny, pojmenovávají nové poznatky a zamýšlejí se nad tím, co pro ně znamená umění. U pokládá otázky k zamyšlení: *Co pro tebe bylo dnes zajímavé? Co je to podle tebe umění? Může být umění i skládání koleček vedle sebe? Myslíš, že Jajoi Kusama tvoří náhodně? Je její práce jednoduchá, nebo náročná?*

Cílem je vést Ž k uvědomění, že umění může mít mnoho podob. Na závěr lze Ž nabídnout krátkou praktickou aktivitu – zkusit si vytvořit vlastní vzor z koleček, aby lépe porozuměli principu tvorby Jajoi Kusama.

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací s **Písankou 2** (vázané nebo nevázané písmo) a **Čtenářskými kartami**.

ŠÁLEK JARNÍHO UMĚNÍ

3. PŘEČTI SI BÁSNIČKU A OZNAČ SLOVA, KTERÁ SE RÝMUJÍ.

MALÝ – VELKÝ,
SILNÝ – TENKÝ,
TEČKA NEBO KOLEČKO,
SKORO ŽÁDNÉ MÍSTEČKO.

4. JAK BY VYPADAL TVŮJ ŠÁLEK JARNÍHO UMĚNÍ?
NAVRHNI JEJ.

5. KTERÁ SLOVA TĚ NAPADAJÍ, KDYŽ SE ŘEKNE JARO?
ZAPISUJ SLOVA KOLEM HRNEČKU.

1. PROHLÉDNI SI OBRÁZEK A POSLOUCHEJ ZAČÁTEK PŘÍBĚHU.

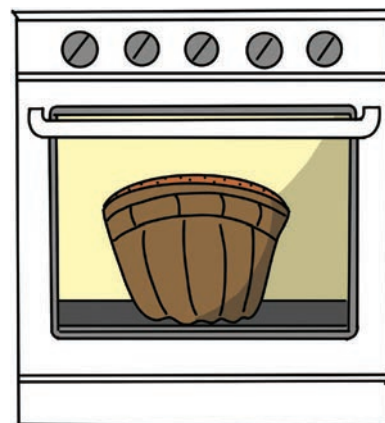
2. K ČEMU TO SLOUŽÍ?
CO Z TĚCHTO SUROVIN MŮŽEME VYTVOŘIT?

3. O ČEM BY PŘÍBĚH MOHL VYPRÁVĚT?
PROHLÉDNI SI OBRÁZEK A PŘEMÝŠLEJ.

4. PŘEČTI SI TEXT A VYPRÁVĚJ.
CO SE STALO?

Dneska se měla konat velká slavnost. Bábovková forma na ni všechny pozvala. Všichni hosti se postupně scházeli. „Jen pojd'te,“ volala bábovková forma na mouku, vajíčka a tuk. I ostatní přísady přicházely jedna po druhé ve sváteční náladě, aby se také zúčastnily slavnosti.

Slavnost v troubě

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (aktivní naslouchání, porozumění)
- KPP (nápady, příležitosti a výzvy)
- KOS (empatie a porozumění druhým, vlastní wellbeing)

CÍLE HODINY

- Ž pracuje tvořivě s příběhem.
- Ž rozvíjí čtenářskou gramotnost.
- Ž aktivně naslouchá s porozuměním.
- Ž hodnotí text, vyjadřuje své zážitky ze čteného textu.
- Ž rozvíjí své komunikační dovednosti.
- Ž vyvozuje na základě textu a obrázků.
- Ž tvoří otázky a odpovídá na ně.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 68–69
- elektronická interaktivní učebnice
- bábovka (nepovinné)
- karty s emoji / karty ANO–NE pro reflexi

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodinu.

E

Práce s učebnicí

(2.–15. min)

Forma: v kruhu, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 68, cvičení 1, 2, 3

AKTIVITY PŘED ČTENÍM

Cvičení 1

Práce s poslechem: U vyzve Ž, aby si prohlédli obrázek, a zároveň pustí část úvodu k příběhu nebo přečte ukázkou.

Prohlédni si obrázek a poslouchej začátek příběhu.

„Teo... vidíš to? Co to dělají?“ ptala se Ela.

„No, ještě vidím... takže vidím a moc tomu nerozumím,“ podívoval se Teo.

„Jak bys mohl, když jsi přišel teprve před chvílí. My už tu s myšákem Matějem stojíme dost dlouho na to, abychom věděli, o co jim jde a co dělají.“

„A o co tedy jde?“ zeptal se Teo.

„Dostali velmi zajímavý úkol. Nejprve si povídali o umění. Paní učitelka jim ukazovala moc zajímavou knihu MŮJ ŠÁLEK UMĚNÍ, kde byly ukázky šálků umění některých výtvarníků. Objasňovali si společně, co to vůbec umění je a tak,“ snažila se Ela vše zkráceně vysvětlit.

„Aha, tak proto ten šálek a proto tu tak poplašeně lítají,“ pousmál se Teo.

„Já bych to tak poplašeně neviděl, každý jen chce, aby jeho práce byla co nejlepší a nejkrásnější,“ doplnil myšák Matěj.

„Možná by bylo mnohem lepší, kdyby pochopili, že každý šálek je originál a výjimečný a tím pádem... nejde přeci vždy jen o to být nejlepší, ne? Vždyť koukni, jak se všichni snaží a vlastně si to i užívají.“

„Když tu tak koukám na ten šálek a poslouchám to, co říkáš, vzpomněl jsem si na jeden příběh, co mi kdysi vyprávěla moje babička,“ řekl Matěj.

„Jééé, příběh, sem s ním. Mám ráda příběhy a vše podobné. Vyprávěj, prosím...,“ prosila Ela.

U klade po poslechu otázky, např.

Kdo se v krátkém vyprávění objevil? (Ela, Teo, Matěj)

Co pozorovali? Kde byli? Co se kolem nich dělo? (pozorovali

děti při práci ve třídě nebo na školní zahradě)

Podle čeho tak usuzujete?

Na co si Matěj v souvislosti se ŠÁLKEM UMĚNÍ vzpomněl? (na babiččino vyprávění)

Cvičení 2

Když si myšák vzpomněl na babiččino vyprávění, představil si zároveň i to, co vidíme nyní na obrázcích. Popište obrázky. Co na nich vidíme? K čemu to slouží? Co z těchto surovin můžeme vytvořit?

TIP Ž mohou zapisovat slova, která je k obrázkům napadají. Lze to provádět ve dvojicích/skupinách/samostatně nebo můžete slova zapisovat společně na tabuli.

Poté U pustí/přečte pokračování myšákovy příběhu pro ověření správnosti domněnek.

„Dobře, tak si představte cukr, vejce, mouku, rozinky...“ začal myšák povídat.

„No, asi z toho něco uvaříme nebo spíš upečeme? Řekl bych...“ zamyslel se Teo. „Nejspíš i něco sladkého, když je tu cukr a třeba ty rozinky.“

„Ano. Máš pravdu, babička mi vyprávěla o SLAVNOSTI V TROUBĚ. Tak poslouchejte, já ten příběh mám velmi rád. A to nejen proto, že mám rád bábovku, a napadlo mě to, když tu vidím všude ty šálky, podle kterých se odměřuje množství...“ začne Matěj vyprávět. Teo i Ela se pohodlně uvelebili vedle Matěje a poslouchali.

Cvičení 3

O čem by příběh mohl vyprávět? Prohlédni si obrázek a přemýšlej.

Pracovní učebnice

(16.–34. min)

Forma: v kruhu, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 68, cvičení 4, karty s emoji / karty ANO–NE

U

AKTIVITY PŘI ČTENÍ

Cvičení 4

Přečti si text po uvedených částech. Poté vyprávěj. Co se stalo?

U se Ž čtou po částech příběhu. Mohou se střídat. Text velkými písmeny může U zadat k přečtení těm, kteří ještě s jistotou neovládají malou podobu tiskacích písmen.

U může využít poslech z elektronické interaktivní učebnice – např. pro ověření a lepší pochopení souvislostí. U si se Ž případně ujasní děj – krátce společně shrňte, co se stalo a kdo v příběhu vystupuje. Kdo v příběhu vystupuje? Co se stalo zrovna dělo? Co byla „slavnost v troubě“?

AKTIVITY PO ČTENÍ

U klade Ž otázky, např. *O kom příběh vypráví? Kde se příběh nejspíše odehrává? Je to z Matějova vyprávění zřejmé? Nebo se jen můžeme domnívat, že to tak bylo?* U vyzve Ž k přemýšlení o dokončení příběhu: *Jak by mohl příběh pokračovat? Proč si to myslíš? Zdůvodni, podle čeho tak usuzuješ.*

V elektronické podobě učebnice může U spustit nahrávku s dokončením příběhu, případně ukázkou dočte: *... chutná to odporně! Není tam žádný cukr!" Na kuchyňském stole stála teď opuštěná a nedotčená bábovka. Krystalový cukr už nemohl bábovce nijak pomoci. Bábovku by čekal strašný konec, kdyby krystalový cukr nepoprosil svého bratrance moučkový cukr, aby přišel a posypal bábovku tlustou bílou vrstvou.*

U se se Ž zamýšlí nad tím, které vlastnosti měly dané ingredience. Doplňující cvičení k textu – U klade Ž otázky: Ž zvedají např. karty s emoji nebo karty ANO/NE.
ŽÁRLIL NĚKDO V PŘÍBĚHU? ANO – NE
CHOVALA SE MOUKA NEPŘÁTELSKY? ANO – NE
ZACHRÁNILY CELOU SITUACI ROZINKY? ANO – NE

Možné další otázky pro Ž:

Chování a vlastnosti postav

- Jak se chovala mouka? (pyšně, namyšleně)
- Jak mluvila rozinka? (neomaleně, drze)
- Co udělaly ostatní přísady, když přišel cukr? (nepustily ho mezi sebe)
- Kdo se choval přátelsky? Kdo ne?
- Co můžeme říct o cukru podle toho, jak reagoval?
- Které postavě bys dal/a pochvalu? Proč?

Pocity a důsledky

- Jak se asi cítil cukr, když mu zavřeli dveře?
- Jak by ses cítil/a ty na jeho místě?
- Co způsobilo chování mouky?
- Co by se stalo, kdyby se k cukru zachovali jinak?

Morální poučení

- Co podle tebe příběh ukazuje?
- Co si z příběhu můžeme vzít pro naše chování ve třídě?

U tvoří se Ž ústní pětilístek: Vyber si jednu z ingrediencí a doplň o ní pětilístek. Je možné zvolit i ústní variantu aktivity.

Reflexe

(40.–45. min)

R

Ž na základě zkušenosti s příběhem dokončují věty a reflektují porozumění obsahu. U nabídne Ž metodu *nedokončených vět*. Ž se zamyslí nad příběhem o ingrediencích a Slavnosti v troubě a ústně nebo písemně doplní následující věty:

- *Zajímavé bylo, když ...*
- *Překvapilo mě ...*
- *Cukr byl ...*
- *Nebylo hezké, že se mouka ...*
- *Příběh nám ukázal, že ...*

Ž zhodnotí, co se jim v průběhu učební jednotky dařilo, co jim činilo potíže a na co by se měli do budoucna zaměřit.

T!P Ochutnávka bábovky: U může pro Ž připravit skutečnou bábovku – takovou, v níž cukr opravdu je.

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací s **Písankou 2** (vázané nebo nevázané písmo) a **Čtenářskými kartami**.

MOUKA MĚLA ZASE SVŮJ VYCHLOUBAČNÝ DEN:
„NEMYSLÍTE SI TAKÉ, ŽE MÁM
NEJKRÁSNĚJŠÍ BÍLÉ ŠATY?“

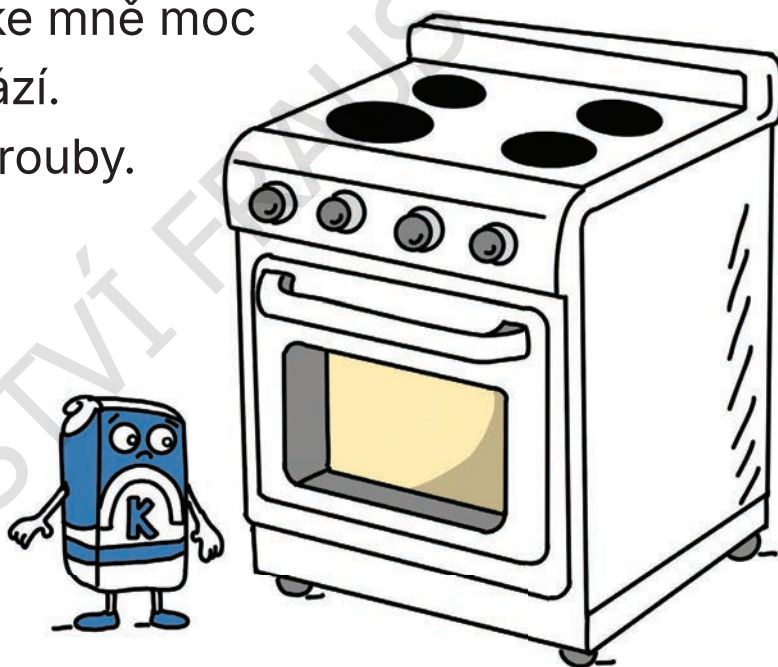
„Samozřejmě, já jsem si dnes vzal jiné,“
ozval se bílek. Malá prostořeká rozinka řekla:
„To bys teprve musel vidět cukr.“

Mouka mávla pohrdavě rukou: „Ten se dneska zase opozdil.

Bohudíky, beztak ho nemohu ani cítit. A jak je nepříjemný
na dotek. Doufám, že se ke mně moc
nepřiblíží. – Tamhle přichází.

Rychle zavřete dveře do trouby.
Nepustíme ho dovnitř.“

A DVEŘE TROUBY SE
KRYSTALOVÉMU CUKRU
PŘIBOUCHELY PŘÍMO
PŘED NOSEM. TAK
ZAČALA HORKÁ
SLAVNOST V TROUBĚ.

Všichni se začali pořádně potit. Po nějaké chvíli se dveře
trouby otevřely a objevila se hnědá křupavá bábovka. Nůž
úslužně přiskočil, aby pomohl hostům z bábovkové formy.
Měl také za úkol ochutnat výsledek slavnosti. Ale už po
prvním kousnutí bylo slyšet volání: „TO JE HRŮZA! ...

(F. PirkI, B. Badegruber: Příběhy pomáhají s problémy)

JAK BY MOHL PŘÍBĚH POKRAČOVAT?
ZDŮVODNI, PODLE ČEHO TAK USUZUJEŠ.

1. PŘEČTI SI TEXT A OZNAČ OBRÁZEK, KTERÝ MU ODPOVÍDÁ.

JARO

Na větvičkách se objevují pupeny a nové lístečky. Z vlhké půdy vyrůstá čerstvá šťavnatá tráva. I když noci jsou ještě velmi studené, dny jsou stále teplejší a prosluněnější. Kvetou první květiny.

Ptáci staví hnízda, aby do nich snesli vajíčka a vychovali mláďata. Teplo láká zvířata, aby vylezla z nor.

2. PŘEČTI SI VĚTY. SPOJ SPRÁVNÉ VĚTY SE SLOVEM JARO.

V trávě se objevily první sněženky.

Dnes napadl první sníh.

RODÍ SE MLÁĎÁTKA.

Děti malují vajíčka a chystají se na velikonoční koledování.

ZVÍŘÁTKA SI ZAČÍNÁJÍ DĚLAT ZÁSoby POTRAVY NA ZIMU.

JARO

Jaro; Sněženka

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (aktivní naslouchání, vyjadřování, porozumění, sdílení ve dvojici/skupině)
- KPP (nápad, příležitost a výzvy)
- KKU (umění se učit, smysl učení, čtenářské strategie)
- KOB (pozitivní vztah k přírodě, zájem o její ochranu, pomoc přírodě)

CÍLE HODINY

- Ž čte věty, tvoří otázky a odpovídá na ně.
- Ž vysuzuje a hledá souvislosti mezi vlastními a získanými informacemi.
- Ž hodnotí text, vyjadřuje své zážitky ze čteného textu.
- Ž pracuje tvořivě s textem.
- Ž vyhledá rýmy v básni.
- Ž rozvíjí své čtenářské a pisatelské dovednosti.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 70–71
- elektronická interaktivní učebnice

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodinu.

E

Pracovní učebnice

(2.–15. min)

Forma: v lavici, v kruhu

Pomůcky: pracovní učebnice, strana 70

Cvičení 1

Přečti si text a označ obrázek, který mu odpovídá. Pokud je v textu nějaká informace, kterou jsi nevěděl/a, označ ji.

U nejprve nechá Ž text přečíst potichu, potom si ho přečtete všichni společně nahlas. U se ptá: *Co jste už věděli? A co je pro vás nová informace?* Ž označí podle textu správný obrázek.

TIP Vysvětlí rozdíly mezi oběma obrázky.

Nechte Ž zodpovídat otázky: *Jaká je tráva? Co kvete? Kdo si staví hnízda? Co je to nora?*

Řešení: Nora je podzemní úkryt, který si zvíře vyhrabe nebo najde v zemi. Zvířata v ní přespávají, schovávají se před zimou nebo se v ní ukrývají před nebezpečím. *Která zvířata žijí v norách?* Řešení: ježci, lišky, zajáci, syslové apod.

Další možné otázky: *Kde ještě žijí zvířátka? Proč mají různá zvířátka různá obydlí?*

Cvičení 2

V úvodu se U ptá Ž: *Co všechno se děje na jaře v přírodě? Co dělají lidé? Co dělají zvířátka?* **Přečti si věty. Spoj správnou větu s obrázkem. Spoj správné věty se slovem jaro.**

Ž mohou pracovat samostatně nebo ve dvojicích. Přiřazují, co patří k jaru a co ne. Objasní, proč právě tyto věty patří k jaru. *Ke kterému ročnímu období byste přiřadili zbylé věty?*

Jednu větu si vyber a zapiš ji do sešitu.

Jazykový úkol: Zapiš za věty počet slov. Označ nejdelší a nejkratší větu. Vymysli další věty, které patří k JARU.

TIP Pohybová aktivita: Nechte Ž zahrát si krátkou scénku „Probud se, jaro!“ – nejprve spí v klubičku jako příroda v zimě, potom se pomalu natahují jako sluneční paprsky, rostou jako klíček ze země, rozvinou se jako květina a nakonec napodobí jarní mlád'átka (ježka, zajíčka, kuřátko). Aktivita trvá jen pár minut, uvolní děti a propojí učivo o jaru s pohybem.

Forma: v lavici, v kruhu

Pomůcky: pracovní učebnice, strana 71

Cvičení 3

U vyzve Ž, aby si prohlédli obrázek, a zeptá se jich, co je na obrázku za květinu. Ptá se: *Kdy se sněženka objevuje? Proč je symbolem jara?*

Práce s básní

Přečti si báseň. Zjisti, co vidí sněženka jako první.

Ž si přečtou báseň sami, společně nebo ji čte U, případně využije nahrávku. Zařazování poslechů básní je velmi prospěšné – Ž se učí přednes, intonaci a práci s výrazem. U se ptá: *Co vidí tedy sněženka jako první?* Řešení: Vidí, jak se ze sněhu pomalu „svléká“ střecha, vidí tedy střechu.

Vyhledej v básni rýmy a barevně je označ. Napadá tě další slovo, které se s nimi rýmuje? Ž barevně označují dvojice rýmů: sněženku–venku, spěchá–střecha.

Objasni slovní spojení:

- ... jak ze sněhu se svléká střecha. (Řešení: Sníh taje a sesouvá se dolů.)
- Sněženka je chráněnou rostlinou. (Řešení: Je to druh rostliny, který je vzácný. Nesmí se trhat ani ničit, aby mohla růst dál.)

Další možné otázky k textu: *Je v básni ještě nějaké místo, kterému nerozumíš? Pokud ano, označ ho. O které místo se jedná? Byl by někdo schopen to vysvětlit, co tím chtěla autorka básně říci?*

TIP Průběžně ověřujte porozumění – v básních se často objevují slova a obrazy, které Ž běžně neznají, i když jde o jejich mateřský jazyk.

Cvičení 4

Přečti si některé pranostiky a pokus se odhadnout, co znamenají.

Jak bys to řekl/a dnešním jazykem?

U se ptá Ž: *Už jste někdy slyšeli slovo pranostika?* Řešení: Pranostika je krátké lidové rčení, které předpovídá počasí nebo úrodu podle určitého dne či měsíce.

Znáš nebo slyšel/a jsi někdy jinou pranostiku?

Jazykový úkol: *Urči počet slov ve větách a označ nejkratší větu. Vyhledej a označ jednoslabičná slova.*

TIP Vyber si jednu pranostiku, která tě zaujala, a zapiš ji do sešitu.

Reflexe

(40.–45. min)

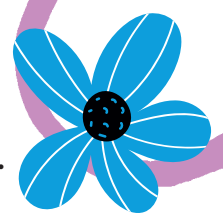
Forma: kruh, lavice (dle možností)

Průběh: Na závěr hodiny proběhne reflexe, při níž Ž hodnotí jak obsah, tak svůj vlastní proces učení. V kruhu nebo přímo v lavicích odpovídají na jednoduché otázky: *Co nového jsem se dnes naučil/a? Co bych si chtěl/a zapamatovat?* Následně reflektují i svůj postup: *Co se mi podařilo? Na co bych si měl/a dát více pozor? Koho bych ocenil/a a proč?*

TIP Na závěr hodiny lze použít krátkou pohybovou reflexi „Jak se mi dnes dařilo“ – Ž reagují na U věty jednoduchým pohybem: pokud se dnes něco nového naučili, „vyrostou“ jako sněženka (vztyčí se a zvednou ruce), pokud něčemu nerozuměli, přikrčí se do klubíčka, když se jim dařilo, udělají krok vpřed, při obtížích krok vzad, a pokud jim někdo pomohl, vytvoří rukama malé srdíčko.

3. PŘEČTI SI BÁSEŇ. ZJISTI, CO VIDÍ SNĚŽENKA JAKO PRVNÍ.

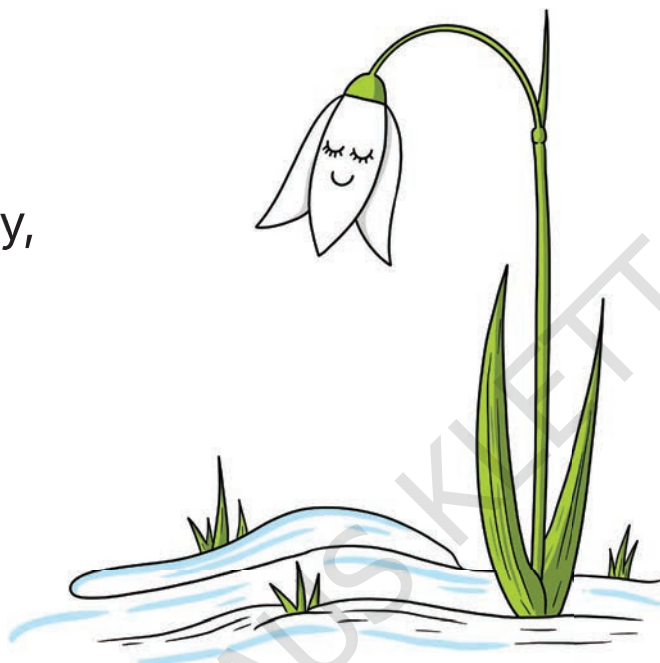

Sněženka

Jitka Badoučková

Když se vám nechce do zimy,
jen pomyslete na sněženku,
jak první ze všech květin
pokaždé první bývá venku.

I jí je teplo pod sněhem,
a přesto jaro budít spěchá,
a za to první uvidí,
jak ze sněhu se svléká střecha.

(J. Badoučková: Jak mluvit s květinami)

VYHLEDEJ V BÁSNÍ RÝMY A BAREVNĚ JE OZNAČ.

OBJASNI SLOVNÍ SPOJENÍ:

... JAK ZE SNĚHU SE SVLÉKÁ STŘECHA.

SNĚŽENKA JE CHRÁNĚNOU ROSTLINOU.

4. PŘEČTI SI PRANOSTIKY A POKUS SE ODHADNOUT, CO ZNAMENAJÍ.

BŘEZEN SE UMÍ POUSMÁT,
ALE TAKÉ DŮKLADNĚ ZAMRAČIT.

Májová kapka
platí nad dukát.

Duben chladný a deštivý,
úroda nás navštíví.

CHLADNO
A VEČERNÍ MLHY V MÁJI,
HOJNOST OVOCE
A SENA DAJÍ.

CO JE TO PRANOSTIKA? ZNÁŠ NĚKTERÉ DALŠÍ?

1. PŘEČTI SI KRÁTKÝ TEXT O CIBULI A ZJISTI ODPOVĚĎ NA OTÁZKY:
Proč tak pálí? Proč štípe do očí, kouše do jazyku a píchá do nosu?

CIBULE

Jiří Dvořák

VÍTE, CO JE V CIBULI?
STAČÍ VZÍT NŮŽ, ŘÍZNOUT
A PODÍVAT SE.

Ty perlové krajky připomínají
krinolíny zmrzlinové princezny.
A taky ano – jen ta princezna
vypadá trochu jinak, než byste
čekali. Choulí se mezi nařasenými sukněmi, má malý
stonek, malý květ a taky malé kořínky...

V cibuli je zkrátka schovaná cibule. Totiž – rostlina cibule,
a každá z těch sukýnek je jeden list.

Skrývá se tam před zimou. Na
podzim, než na krajinu lehne
mráz, se cibule zachumlá pod
zem a přečká tam až do jara.
Zrovna jako medvědi, jezevci
a užovky.

JEDEN BY NAD TÍM URONIL SLZU.

A proč tak pálí? Proč štípe do očí, kouše do jazyku a píchá
do nosu? No přece proto, aby ji v těch zlých zimních časech
nesnědl první, kdo půjde okolo. Proti krtkům, hrabošům
a ostatním hlodavcům to docela pomáhá.

Ale na lidi je, jak se zdá, zapotřebí silnější kalibr.

(J. Dvořák: Rostlinopis)

Cibule

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (aktivní naslouchání, porozumění)
- KPP (nápad, příležitost a výzvy)
- KOS (empatie a porozumění druhým)
- KOB (pozitivní vztah k přírodě, zájem o její ochranu, pomoc přírodě)

CÍLE HODINY

- Ž čte text a odpovídá na otázky.
- Ž rozvíjí čtenářskou gramotnost.
- Ž aktivně naslouchá s porozuměním.
- Ž hodnotí text, vyjadřuje své zážitky ze čteného textu.
- Ž reflektuje své předchozí znalosti o cibuli.
- Ž se dozví nové a zajímavé informace získané z přečteného textu.
- Ž se učí formulovat myšlenky písemně a sdílet je s ostatními.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 72–73
- elektronická interaktivní učebnice
- ukázky zeleniny, např. cibule, česnek, celer, mrkev, čínské zelí, květák, okurka, paprika

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Úvodní evokace

(2.–15. min)

Forma: v lavicích

Pomůcky: ukázky zeleniny (popř. formou obrázku)

Průběh: U ukáže jednotlivé druhy zeleniny – reálné nebo případně využije obrázky/fotky. *Pozorně si prohlédni uvedené druhy zeleniny. V čem se liší? Kterou část konkrétní zeleniny jíme? Víš, jak se taková zelenina nazývá?*

TIP Pokud využijete elektronickou podobu obrázků, můžete k obrázkům přiřazovat jejich názvy. Pokud máte zeleninu v reálné podobě, mohou Ž zapisovat názvy zeleniny na karty, nebo mohou zapsané názvy na kartách přiřazovat ke konkrétnímu druhu zeleniny.

Pracovní učebnice

(16.–34. min)

Forma: v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 72

U

AKTIVITY PŘED ČTENÍM

U se ptá Ž: *Víte, co je v cibuli? Stačí vzít nůž, říznot a podívat se.*

TIP Při práci s cibulí můžete jednu rovnou rozříznout, aby Ž viděli vnitřní stavbu. Nechte je cibuli nejen pozorovat, ale i si k ní přičichnout. Připomeňte jim, že není vhodné sahát si poté do očí – důvod si mohou sami najít v textu a vysvětlit, proč to není dobrý nápad.

Cvičení 1

Přečti si krátký text o cibuli a zjisti odpověď na otázky: Proč tak pálí? Proč štípe do očí, kouše do jazyku a píchá do nosu?

AKTIVITY PŘI ČTENÍ

Přečti ukázku z knihy po uvedených částech.

Varianta 1: Řízený poslech příběhu

U využije nahrávku celého příběhu a podle potřeby jej v klíčových momentech zastavuje. Přerušení poslechu slouží k zařazení metodických aktivit – např. k předvídání děje, ověřování porozumění, doplňování informací či krátké reflexi.

Varianta 2: Skládání čtení

U volí střídání čtenářů: část textu čtou Ž a část čte U. Tento postup umožňuje udržet plynulost čtení, podporovat méně zdatné čtenáře a zároveň začleňovat průběžné aktivity práce s textem (např. kontrolu porozumění, otázky k obsahu, vyvozování slovní zásoby či práci s ilustrací).

1. část (začátek – malé kořínky...)

Kterým místům v textu jste nerozuměli?

Jak byste vysvětlili spojení:

- *krinolíny zmrzlinové princezny*
- *nařasenými sukněmi*

2. část (V cibuli – JEDEN BY NAD TÍM URONIL SLZU.)

Kde se ukrývá cibule přes zimu?

Co to znamená uronit slzu?

3. část (A proč tak pálí – Ale na lidi je, jak se zdá, zapotřebí silnější kalibr.)

Odpověz na otázky: A proč tak pálí? Proč štípe do očí, kouše do jazyku a píchá do nosu?

Proč je cibule taková?

A proč je potřeba na lidi silnější kalibr?

Řešení: Nestačí, že pálí, štípe, kouše a píchá – člověk si na ní i tak rád pochutnává.

Diferenciace ↓: U shrne se Ž znovu celý text. Ž vyhledají a označí v textu slova, kterým stále nerozumí a která jim brání v porozumění smyslu textu.

Označ v textu slova, kterým stále nerozumíš.

AKTIVITY PO ČTENÍ: Práce s T-grafem

Cvičení 2

Pomůcky: pracovní učebnice str. 73

Doplň svůj T-graf. Do levého sloupce napiš informaci, kterou jsi o cibuli věděl/a už před čtením. Do pravého sloupce zapiš něco, co ses dnes dozvěděl/a poprvé a co tě zaujalo.

U připomene, že Ž nemusí opisovat text – stačí vlastními slovy formulovat, co si zapamatovali. Ž samostatně zapisují 1–2 položky do každého sloupce.

Diferenciace↓: U v případě potřeby pomáhá doplňujícími otázkami: *Co nového ses dozvěděl/a o tom, jak cibule roste? Co už jsi o cibuli věděl/a z domova?*

Sdílení a reflexe:

Varianta A: dobrovolné sdílení v celé třídě

U nabídne prostor těm Ž, kteří chtějí své poznatky přechít nahlas. Po přečtení vybraných prací je dobré vést krátkou diskuzi (*Kdo to měl podobně? Kdo naopak napsal něco jiného?*) a zvýraznit různorodost pohledů – každý Ž může zaznamenat jinou informaci jako novou.

Varianta B: sdílení ve dvojicích dle volby Ž

Ž si sami zvolí partnera, se kterým si své zápisy vymění, a krátce o nich pohovoří.

Postup:

1. Ž si ve dvojici přečtou své T-grafy.
2. Krátce si vysvětlí, proč si vybrali právě dané informace.
3. Pokud se v T-grafech objeví výrazně rozdílné poznatky, U může dvojici vyzvat, aby je sdílela i se třídou.

Reflexe

(40.–45. min)

R

Forma: kruh, lavice (dle možností)

Pomůcky: pracovní učebnice str. 73

Cvičení 3

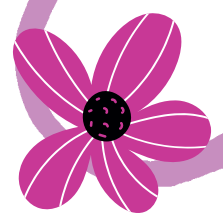
Ž hodnotí obsah učební jednotky prostřednictvím nedokončených vět, v nichž doplňují získané či potvrzené informace o cibuli: *Cibule je..., Cibule má..., Cibule se podobá..., protože... Když krájíme cibuli...*

Diferenciace↓: Provádějte cvičení pouze ústně.

Následně probíhá reflexe procesu, při níž Ž zhodnotí svůj vlastní postup a zapojení: co je zaujalo, co nepochopili, co se jim dařilo, co by potřebovali zlepšit a koho by chtěli ocenit a za co.

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací s **Písankou 2** (vázané nebo nevázané písmo) a **Čtenářskými kartami**.

2. ODPOVĚZ NA OTÁZKY.

- PROČ CIBULE TAK PÁLÍ?
- PROČ ŠTÍPE DO OČÍ, KOUŠE DO JAZYKU A PÍCHÁ DO NOSU?
- PROČ JE CIBULE TAKOVÁ?

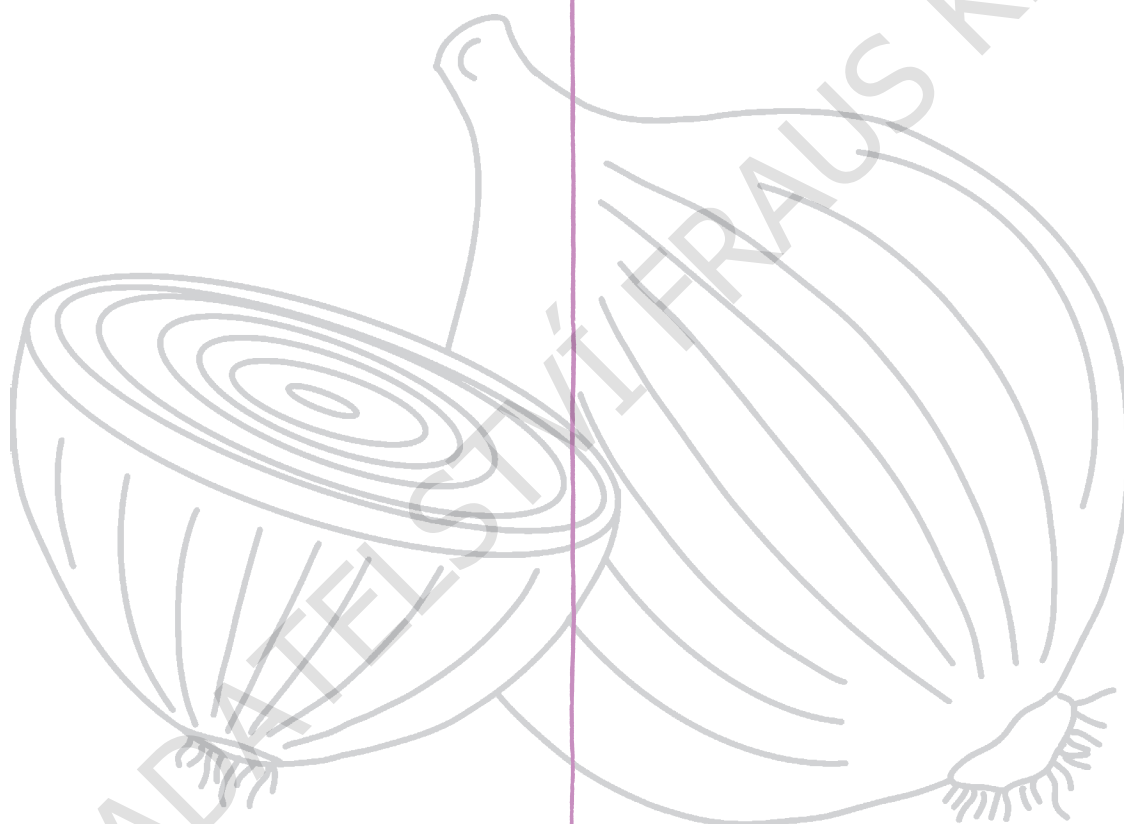

2. DOPLŇ T-GRAF.

INFORMACE, KTEROU JSEM
O CIBULI VĚDĚL/A

INFORMACE, KTERÁ JE
PRO MĚ NOVÁ A ZAJÍMAVÁ

3. DOKONČI VĚTY.

Cibule je _____.

Cibule má _____.

Cibule se podobá _____, protože

_____.

1. PŘEČTI SI TEXT. NAJDI A OZNAČ MÍSTO, KDE SE DĚTI DOZVĚDÍ OD BABIČKY, CO VŠECHNO MOHOU SE SEMÍNKEM DĚLAT.

Z nebe

Jiří Dvořák

Z krmítka se vznesl pták a vzlétl k nebi. Něco upustil ze zobáčku. Pomaličku se to snášelo dolů, až to přistálo Maxovi na dlani.

Černé, lesklé, lehoučké.

„Ukaž, co to máš?“ natáhla se k němu Agáta.

„Co asi? Ptačí bobek!“ odsekl Max.

„Fuj! Tak ten si nech.“

Max se už už natahoval, že tu věc zahodí, když se objevila babička.

Mrkla Maxovi do dlaně.

„Slunečnicové semínko. Kdes ho vzal?“

„Ale...“ Maxovi se to nechtělo vysvětlovat.

„Co s ním uděláme?“ napadlo Agátu.

CO BY SE SEMÍNKEM MOHLI UDĚLAT? NAPADÁ TĚ NĚCO? POKUD ANO, CO?

„Se semínkem se dá dělat spousta věcí,“ usmála se babička.

„Jaký třeba?“

„Třeba ho sníst.“

Z nebe

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (aktivní naslouchání, porozumění)
- KPP (nápady, příležitosti a výzvy)
- KOS (empatie a porozumění druhým)

CÍLE HODINY

- Ž čte věty.
- Ž popisuje obrázky.
- Ž pracuje tvořivě s příběhem.
- Ž rozvíjí čtenářskou gramotnost.
- Ž aktivně naslouchá s porozuměním.
- Ž hodnotí text, vyjadřuje své zážitky ze čteného textu.
- Ž rozvíjí své komunikační dovednosti.
- Ž vyvozuje na základě textu a obrázků.
- Ž tvoří otázky a odpovídá na ně.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 74–75
- elektronická interaktivní učebnice
- obrázek z příběhu na str. 74 jako součást evokace – tištěná nebo elektronická verze

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodinu.

E

Práce před čtením

(2.–15. min)

Forma: v kruhu, v lavicích

Pomůcky: učebnice + obrázek na str. 74, elektronická podoba úvodního obrázku

AKTIVITY PŘED ČTENÍM

U si se Ž prohlédne obrázek k textu na straně 74 nebo v elektronické podobě. **Pozorně si prohlédni uvedený obrázek. O čem by mohl být příběh, který si budeme společně číst? Podle čeho usuzuješ?**

Jazykový úkol:

Vymysli k obrázku krátkou větu. Z kolika slov se tvá věta skládá?

Vymysli k obrázku otázku. Na co by ses rád/a zeptal/a?

V čem se liší uvedené věty? Např.: PTÁČEK LETÍ. KAM LETÍ?

Jaký je rozdíl ve čtení těchto vět?

TIP Doporučujeme zapsat věty na tabuli nebo karty, aby je mohli Ž po celou dobu vidět a mít tak zrakovou podporu.

Pracovní učebnice

(16.–34. min)

U

AKTIVITY PŘI ČTENÍ

Forma: v kruhu, v lavicích

Pomůcky: učebnice + obrázek na str. 74–75, elektronická podoba úvodního obrázku

Cvičení 1

Přečti text. Najdi a označ místo v textu, kde se děti dozvědí od babičky, co všechno mohou se semínkem dělat.

U se Ž si po daných částech čte příběh.

Varianta 1: Řízený poslech příběhu

U využije nahrávku celého příběhu a podle potřeby jej v klíčových momentech zastavuje. Přerušení poslechu slouží k zařazení metodických aktivit – např. k předvídání děje, ověřování porozumění, doplňování informací, otázkám k textu či krátké reflexi.

Varianta 2: Skládání čtení

U volí střídání čtenářů: část textu čtou Ž a část čte U. Tento postup umožňuje udržet plynulost čtení, podporovat méně zdatné čtenáře a zároveň začleňovat průběžné aktivity práce s textem (např. kontrolu porozumění, otázky k obsahu, vyvozování slovní zásoby či práci s ilustrací).

Varianta 3: Dialogy

Protože se jedná o dialog, je možné, aby někdo četl roli vypravěče, někdo hlavní postavy – Agátu a Maxe – a někdo babičku. Text můžete číst vícekrát a střídát Ž v jednotlivých rolích. Ž si mohou předem své pasáže barevně vyznačit. Můžete dbát i na správnou intonaci, závisí na pokročilosti čtenářů.

1. část (začátek – věta „Ale...“ Maxovi se to nechtělo vysvětlovat.)

Otázka k textu:

Jak se asi Max cítil, když mu něco spadlo do ruky?

Proč nechtěl Max nic vysvětlovat? Co ho k tomu vedlo?

2. část (konec strany 74)

Otázka k textu: *Co by se semínkem mohli udělat? Napadá tě něco? Pokud ano, co?*

Proč se babička usmívala?

3. část (zbytek)

Otázka k textu: *O čem mohla babička vyprávět? Proč?*

Diferenciace↓: Otázky ke shrnutí příběhu:

Co spadlo Maxovi do dlaně?

Proč si Max myslel, že je to něco ošklivého?

Kdo dětem vysvětlil, co to opravdu je?

Jak se Agáta a Max rozhodli semínko využít?

AKTIVITY PO ČTENÍ

Cvičení 2

Popiš obrázky. Označ, co by se semínkem měli udělat. Zdůvodni.

Napadá tě něco jiného? Dokresli další variantu.

Otázky k přemýšlení a tvořivosti:

Co bys udělal/a ty, kdyby ti spadlo semínko do dlaně?

Který nápad na využití semínka se ti líbí nejvíc? Proč?

Se kterým obrázkem by souhlasili i Teo a Ela? Proč?

Napadá tě ještě nějaký nápad, co by šlo se semínkem dělat?

Proč je někdy dobré se nejdřív zeptat, než něco zahodíme?

TIP Rozšíření, navazující aktivity: Vyber si obrázek a vymysli k němu 3 věty. Věty zapiš do sešitu. Za každou větu zapiš počet použitých slov.

Reflexe

(40.–45. min)

R

Forma: v kruhu, v lavicích

Průběh: U probere znovu se Ž, co se dozvěděli z příběhu.

U by měl navést Ž např. k následujícím sdělením.

Někdy věci nevypadají na první pohled tak, jaké doopravdy jsou.

Je dobré naslouchat druhým – mohou nám poradit nebo něco vysvětlit.

I malá věc, třeba semínko, může mít velkou hodnotu.

Než něco vyhodím, můžu se zamyslet, jestli by to nešlo nějak využít.

Spolupráce a povídání s ostatními nám pomáhá vymýšlet dobré nápady.

V souvislosti s příběhem je možné zařadit reflexi

semínkový barometr. Ž na konci hodiny ukážou, jak se jim dařilo: „zasadil/a jsem semínko“ (něco jsem pochopil/a), „vyrostl/a jsem“ (dařilo se mi), „jsem strom“ (šlo mi to skvěle). Dobrovolníci mohou krátce říct proč, ostatní jen ukážou obrázek nebo palec nahoru/dolů/rovně.

Poté si Ž zvolí pomocí prstů, co je nejvíc bavilo – 1 prst:

vymýšlení vět/otázek, 2 prsty: čtení příběhu, 3 prsty: práce s obrázky, 4 prsty: hledání ponaučení v příběhu.

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací s **Písankou 2** (vázané nebo nevázané písmo) a **Čtenářskými kartami**.

Max natáhl ruku, ale Agáta nepustila.

„Anebo z něj vypěstovat kytku. A z ní sklídit misku semínek, půlku z nich sníst a zbytek nasypat ptákům...” spustila babička.

„Jdeme na to,” rozhodl Max.

„Jsem pro,” přidala se babička. „Ale musíme počkat. Teď je na setí moc brzo. Zatím si můžeme povídat.”

„Jako co třeba?”

„Třeba o slunečnicích.”

Nikdo nebyl proti. To se často nestávalo, tak babička radši nečekala a dala se do vyprávění.

(J. Dvořák: Slunečnice aneb Rukověť malého zahradníka)

2. POPIŠ OBRÁZKY. OZNAČ, CO BY SE SEMÍNEM MĚLI UDĚLAT. ZDŮVODNI. NAPADÁ TĚ JEŠTĚ NĚCO JINÉHO? DOKRESLI.

POMOCNÁ RUKA

1. POZORNĚ SI PROHLÉDNI OBRÁZKY.
CO VŠECHNO ELA A TEO DĚLAJÍ?

2. VYBER SI JEDEN OBRÁZEK A OZNAČ HO. ZAPIŠ K NĚMU VĚTU.

Pomocná ruka, Zahrada plná slov, vět a příběhů

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (tvorba vět, popis obrázků, vyjadřování, rozšiřování slovní zásoby)
- KPP (nápady, příležitosti a výzvy, tvořivost)
- KOS (spolupráce, sdílení, reflexe)
- KRP (badatelské výzvy, otázky)

CÍLE HODINY

- Ž popisuje obrázky podle obrázkové osnovy.
- Ž tvoří a zapisuje slova, krátké věty a příběhy.
- Ž pracuje s dějovou posloupností na základě obrázků.
- Ž se učí pozorovat přírodu a reflektovat, co se děje v přírodě na podzim.
- Ž se zapojí do prací na zahradě, badatelských a tvořivých aktivit.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 76–77
- elektronická interaktivní učebnice

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Pomocná ruka – evokace

(2.–15. min)

Forma: v kruhu

Pomůcky: pracovní učebnice str. 76

Cvičení 1

U s pomocí Ž představí téma hodiny: pomoc přírodě a zahradě na jaře a příprava zahrady na jarní práce – sázení a setí.

Pozorně si prohlédněte uvedené obrázky a objasněte, co všechno Ela a Teo dělají. Proč zrovna tohle teď dělají? V čem je to pro zahradu důležité? Co si představujete pod tím, když někomu nebo něčemu pomáháte?

Teo a Ela pomáhají zahradě. Zkusíme společně zjistit, co přesně dělají.

(Řešení: Ela čistí pítka pro ptáky po zimě, dává tam nové kamínky a vyměňuje vodu, Ela upravuje záhony, hrabe hlínu, Ela opravuje hmyzí hotel, Teo odkrývá záhony s rostlinkami – už je není třeba chránit před mrazy, Teo sbírá klacíky a šišky, které spadaly silným větrem.)

Cvičení 2

Jazykový úkol: Vyber si jeden obrázek a označ ho. Zapiš k němu větu.

Diferenciace ↓: Ž mohou zapisovat jen slova, ne celé věty, nebo mohou pracovat ve dvojicích.

TIP Ž si mohou zapisovat otázky na volný list papíru a připevňovat je na tabuli k danému obrázku. Následně je možná diskuse a odpovědi na uvedené otázky, kterým se můžeme věnovat třeba i v hodině Člověk a jeho svět.

Otázky k diskusi:

Proč to dělají právě teď (např. je jaro, připravují zahradu na sázení a setí)?

Která činnost je podle vás nejtěžší? Která je nejdůležitější?

Komu tím pomáhají – ptákům, přírodě, sobě navzájem?

Co z toho jste už někdy sami dělali?

Co je zřejmé z posledního obrázku? Co by Ela a Teo potřebovali?

Práce s poslechem

Poslechněte si uvedenou ukázkou a porovnejte s tím, co jste se domnívali, že skřítkci dělají.

Otázky na základě poslechu: *Dozvěděli jste se něco nového? Co skřítky vedlo k těmto pracím?*

Zahrada plná slov, vět a příběhů

(16.–34. min)

Forma: v kruhu, v lavici, dvojice / samostatná práce / společná práce

Pomůcky: pracovní učebnice str. 77

Cvičení 1

K jarní práci přidali svou pomocnou ruku i děti.

Pozorně si prohlédni všechny obrázky.

Ž dostanou odpovídající čas na prohlédnutí obrázků a případnou diskusi ve dvojici.

obrázek 1

Nyní se všichni podíváme společně na první obrázek.

Na čem se asi děti domlouvají s paní učitelkou? Proč to tak dělají? V čem je to důležité postupovat tímto způsobem? Proč si to nejdřív říkají a ukazují, než začnou?

Mělo by se dojít k tomu, že je důležité si jednotlivé kroky naplánovat, aby bylo zřejmé, co je potřeba udělat, a rozdělit si případně práci.

- Než se pustíme do práce, je dobré si říct, co všechno budeme dělat.
- Když si to naplánujeme, víme, kdo co udělá a na co nezapomeneme.
- Můžeme si to i napsat nebo nakreslit – a pak si třeba odškrtnout, co už máme hotovo.
- To nám pomáhá se lépe učit a neztratit se v úkolech.

TIP Vytvořte spolu jednoduchý plán (např. pomocí obrázků nebo piktogramů). Každý Ž si může zaznamenat, co bude dělat, nebo společně jako třída udělat seznam úkolů (např. na tabuli: 1. posbírat klacíky, 2. obnovit po zimě pítko...). Tímto způsobem si Ž osvojí nejen samotné pozorování obrázku, ale i důležitou dovednost: že plánování pomáhá lépe se učit a spolupracovat.

obrázek 2–6

Pozorně si prohlédni obrázky. V čem si je daný příběh podobný s podzimním? Proč?

Co dělaly děti na podzim a co dělají nyní? V čem se změnila zahrada?

Pokud si již na příběh nepamatujete, můžeme si ho připomenout a obrázky porovnat.

Využijte možnost elektronické podoby dané strany učebnice – pracovní učebnice 1, strana 71.

obrázek 2

Co udělají děti nejdříve? (Nejdřív se spolu domluví, kdo bude nosit sazenice, kdo připraví záhon, kdo je bude sázet.)

obrázek 3

Pozorně si prohlédni obrázek a urči, co potřebují děti k práci. O které pomůcky se jedná? (hrábě, kolečko, lopatku, hlínu, případně sazenice)

Doplňující otázky:

Upravoval/a jsi už někdy záhon – hrabal/a jsi hlínu nebo zkoušel/a vézt kolečko? Co bys dělal/a raději? Víš, jak voní čerstvě nakypřená půda na jaře? Baví tě sázet semínka nebo mladé rostliny?

obrázek 4

Vidíme velký ohraničený prostor, do kterého děti házejí staré listy, trávu a další zbytky z rostlin. Víte, jak se tomu říká? Je to KOMPOST. Pamatuje si někdo, co je to kompost?

- Co všechno se může do kompostu dávat? (Listy, tráva, drobné větvičky, slupky z ovoce a zeleniny – ale ne plast nebo sklo.)
- Co se s těmito věcmi v kompostu stane? (Z rostlinných zbytků se časem stane hlína bohatá na živiny – humus.)
- Jak se získaná hlína používá? (Např. na dosypání záhonů nebo sázení rostlin.)

obrázek 5

Pozorně si prohlédni obrázek a zdůvodni, proč se chlapec rozčiluje.

Proč nechce, aby holčička vyhrabala listy pod stromem? Proč ho tam chtěl nechat? K čemu by to bylo dobré? Komu hromada listů na zahradě prospěje?

Diskutujte o tom, že po zimě je dobré zahradu uklidit, ale některé větve a suchou trávu můžeme ponechat na jednom místě jako úkryt pro živočichy. V hromádce větví mohou přebývat různí živočichové, například hmyzí larvy, žížaly nebo drobní živočichové, kteří tam najdou úkryt a potravu. Taková hromádka pomáhá přírodě – podobně jako kompost. Celkově tedy jarní úklid a zároveň ponechání části materiálu na jednom místě podporuje zdraví půdy, přírodní rovnováhu a šetrnou péči o zahradu.

obrázek 6

Pozorně si prohlédněte poslední obrázek. O čem si nyní mohou děti vyprávět? Co by mohla paní učitelka zapsat do plánu jejich práce na zahradě? (Co všechno dnes stihly – připravit záhon, přivést hlínu, zasadit rostliny, uklidit větvičky...)

Práce s poslechem:

Poslechněte si uvedenou ukázkou a porovnejte s tím, co jste se domnívali.

Otázky na základě poslechu: Bylo něco, na co jste zapomněli? Pokud ano, co to bylo? Kdo se přes zimu ukrýval v hromadě listů? Našly ho děti při jarní péči o zahradu? Co dalšího by se mělo na zahradě udělat? Co byste dětem doporučili? Proč? Zdůvodněte.

Reflexe

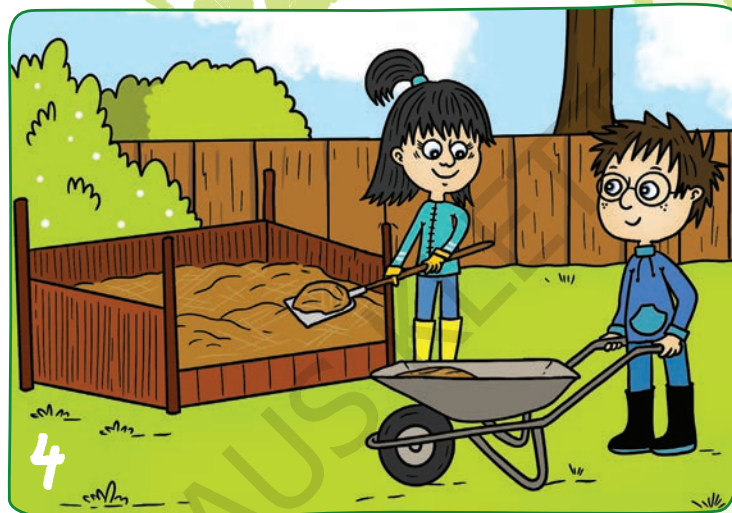
(40.–45. min)

Forma: v kruhu, v lavicích

Průběh: U se Ž shrne téma hodiny a popovídají si o tom, která práce dětí byla zajímavá, co Ž překvapilo, který obrázek z jednotlivých činností se jim líbil nejvíce nebo je nejvíce překvapil. Děláte tyto práce na zahradě také? Co jsem se nového dozvěděl/a? Je něco, o čem bych chtěl/a vědět více? Kterou práci na jarní zahradě bych si chtěl/a vyzkoušet?

ZAHRADA PLNÁ SLOV, VĚT A PŘÍBĚHŮ

1. PŘEČTI SI BÁSEŇ A VYSVĚTLI PODTRŽENÁ SLOVNÍ SPOJENÍ.

Když prší

Jiří Žáček

Když prší,
kvetou paraplíčka.

Když prší voda do ticha,
poslouchej déšť a zavři víčka.

Když prší, kvetou paraplíčka
a každé někam pospíchá.

(J. Žáček: Aprílová škola)

2. OZNAČ V BÁSNI SLOVA, KTERÁ SE RÝMUJÍ.

3. VYBER SLOVA, KTERÁ SE RÝMUJÍ, A SPOJ.

LES

meč
pes

MĚSTO

těsto
křeslo

Z POLIČKY

rohlíčky
zvířátka

VODA

pohoda
móda

KOUKÁ

dloube
mňouká

SCHOVAL

koval
motal

Malý spisovatel

Básníkův koutek

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- K KU (řešení jazykových úkolů)
- K RP (tvorba rýmů, vysvětlení)
- K OS (spolupráce s ostatními)
- K OB (jazyk jako součást kultury a identity)

CÍLE HODINY

- Ž vysvětlí, co je rým a jak jej pozná.
- Ž spojuje karty se slovy, která se rýmují.
- Ž vyhledává, tvoří a zapisuje slova, která se rýmují.
- Ž se zapojuje do práce s jazykem hravou formou.
- Ž rozvíjí porozumění mluvenému i psanému slovu.
- Ž řeší rébusy a doplňuje věty podle kontextu.
- Ž kultivují přednes a paměťové učení.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 78
- elektronická interaktivní učebnice
- karty se slovy, které se rýmují

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Karty se slovy

(2.–10. min)

Forma: v kruhu, v lavici

Pomůcky: karty se slovy, které se rýmují

Např. – dvojice slov

KOS – NOS	VLAK – VRAK
LES – PES	STROM – HROM
HUSA – PUSA	TUŽKA – HRUŠKA
LIŠKA – ŠÍŠKA	SLON – ZVON
BOTA – NOTA	KOLENO – POLENO

Průběh: Každý si vezme jednu kartu se slovem. přečte si slovo a vymyslí se slovem krátkou větu. *Z kolika slov se věta skládá? Ž hledají následně dvojice slov – tedy k sobě Ž do dvojice podle slov, která se rýmují. Vyhledej dvojice slov, která se rýmují. Vymysli sám/sama nějaká slova, která se rýmují.*

TIP GALERIE rýmů: U může se Ž vytvořit vlastní galerii rýmů, zapisovat ji na určité místo ve třídě a případně se k nim vracet.

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

Forma: samostatná/skupinová práce, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice strana 78

U

Cvičení 1

Přečti si báseň a vysvětlí podtržená slovní spojení.

U může případně přednést báseň pomalým tempem a rytmicky. Ž mohou opakovat ve dvojicích, společně, individuálně. Důležité je nikoho nenutit.

Co znamená „kvetou paraplíčka“? (Ž vysvětlují, že se rozkládají deštníky a vypadají jako květiny.)

Co znamená „zavři víčka“? (Zavřít oči.)

Co znamená „pospíchá“? (Rychle jde, spěchá.)

Cvičení 2

Označ v básni slova, která se rýmují.

U nebo Ž čtou báseň podruhé a poté vyzve U žáky, aby nejprve sami vyhledali a označili v básni rýmy.

Diferenciace ↑: Ž mohou navrhnout vlastní rýmy.

Jazykový úkol: Vymysli s označenými slovy krátké věty. Větu, která se ti podařila, zapiš do sešitu. Za větu zapiš počet slov, ze kterých se věta skládá.

TIP POP-CORN – NABALOVÁNÍ VĚT (skupinová aktivita)

Rozvoj navazování vět a smysluplného příběhu.

Nech otevřený sešit na lavici a vydej se k dalšímu. Vyber si místo některého ze svých spolužáků a sedni si na jeho místo. přečti si jeho větu zapsanou v sešitě. Vymysli další navazující větu na větu svého spolužáka/spolužačky a zapiš ji do sešitu. Za větu opět zapiš počet použitých slov. Vydej se na další cestu. Podnikni stejnou cestu k dalším dvěma spolužákům a vrať se na své místo. přečti si, co ti tvoji spolužáci zapsali, a zakonči příběh svou poslední větou, kterou vymyslíš ty sám/sama. Společně sdílejte ve dvojicích nebo ve skupině, jak budete chtít, své zapsané věty.

Cvičení 3

Vyber slova, která se rýmují, a spoj je.

Diferenciace ↑: Vybraná 4 slova mohou Ž použít k tvorbě vět nebo krátkého příběhu (2–4 věty). Možnost realizace jako samostatná práce nebo ve dvojici. *Označ 4 slova v daném cvičení a vymysli s použitím těchto slov věty nebo krátký příběh. Sdílej dobrovolně svůj příběh v rámci celé třídy nebo ve dvojici.*

TIP Třídní kniha příběhů: U vybere několik příběhů (se souhlasem autorů). Ž je přepíšu na čistý list. V další hodině vytvoří ilustrace. Vše se sváže do „Třídní knihy příběhů“. Kniha může být umístěna ve čtenářském koutku.

Reflexe

(40.–45. min)

Forma: v kruhu, v lavicích

Pomůcky: karty s emoji pro reflexi

Průběh: *Stal se z tebe autor krátkých příběhů. Jak jsi se svou pisatelskou činností spokojen/a? Co se ti podařilo? Na co si případně musíš dávat větší pozor? Jaká doporučení pro další práci byste si společně stanovili? Vyber odpovídající kartu emoji k hodnocení své práce a zdůvodni, proč sis ji vybral/a. Můžeš vybrat i dvě, pokud se nemůžeš rozhodnout.*

R

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací s **Písankou 2** (vázané nebo nevázané písmo) a **Čtenářskými kartami**.

Kdy vstává tráva

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (porozumění, vyjádření představ, naslouchání druhým)
- KKU (zaznamenání poznatků, třídění informací)
- KPP (nápad, příležitost a výzvy)
- KOB (význam přírody, ohleduplnost)
- KOS (spolupráce, respekt k názorům ostatních)

CÍLE HODINY

- Ž pohybem vyjadřuje vlastní představy.
- Ž rozvíjí představivost, slovní zásobu.
- Ž aktivně pracuje s textem.
- Ž rozvíjí slovní zásobu a tvořivé vyjadřování.
- Ž hodnotí text, vyjadřuje své zážitky ze čteného textu.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 79
- elektronická interaktivní učebnice

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodinu.

E

Evokace, pohybová imaginace

(2.–10. min)

Forma: v kruhu – volný prostor učebny

Pomůcky: pracovní učebnice str. 79, cv. 1

Průběh: U vyzve Ž, aby se postavili do volného kruhu a vytvořili kolem sebe dostatek prostoru. Krátce naladí atmosféru: *Dnes budeme zkoumat něco úplně obvyklého, ale zároveň velmi zajímavého – trávu. Zkusíme přijít na to, jak bychom ji popsali, kde ji vidáme a jak vypadá, ale také jak by mohla vstávat. Ano, vstávat – jako člověk!*

U zaznamenává nápady stručně na tabuli nebo velký papír (podpora vizuální paměti). Vhodné je podporovat všechny odpovědi, nepřesnosti dovysvětlit.

Pohybová imaginace – „Jak vstává tráva?“

U navodí situaci: *Představ si, že jsi tráva. Ležíš u země. Jak bys pomalu vstával/a k rannímu sluníčku? Výzvy pro Ž:*

Kdo by to dokázal ukázat celým tělem? Jaké by byly tvoje pohyby – rychlé, pomalé, zvlněné, rovné? Co by se stalo, kdyby zafoukal vítr?

Modelování a postup:

- Ž nejprve zaujmou výchozí polohu v dřepu nebo v kleku s tělem přikrčeným k zemi.
- U je vede slovem: *Začínám se natahovat... provlékám se směrem nahoru... rostu výš... vítr se mnou jemně pohybuje...*
- Ž pohyb provádějí volně, individuálně.

Práce s textem

AKTIVITY PŘED ČTENÍM

Cvičení 1

Zavři oči a představ si, že ležíš v trávě. Zamysli se nad tím, co nebo koho bys mohl/a slyšet. Sdílej s ostatními.

Zajímavé myšlenky zapiš.

Sdílejte své zapsané myšlenky v rámci třídy, skupiny, dvojice.

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

Forma: samostatná/skupinová práce, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 79

U

AKTIVITY PŘI ČTENÍ

Cvičení 2

Přečti si, jak si představuje autorka textu růst trávy. Zaměř se na to, co se v trávě děje, kdo tam žije a jaké zvuky nebo barvy se objevují.

U čte se Ž text. Mohou se střídát a poté jim ho znovu ještě jednou celý přečte U s vhodným přednesem, případně využije nahrávku. Ž popisují proces probouzení trávy – krátké zdírmnutí, jemné vstávání, probuzení rostlin zvuky hmyzu a ptáků.

U podporuje poetické vnímání: *Jakou má tráva podle autorky povahu? Je rychlá? Tichá? Jemná?*

Co všechno tráva podle autorky vidí? (zelené ticho, barvy svítání, rosu, mravence, mravenčí stezky)

Co všechno tráva podle autorky slyší? (cvrčky, kteří se unaví a utichnou, první ptačí pípnutí, šramot hmyzu, který „dospat nemůže“)

U může nechat Ž zvuky napodobit, podpoří prožitek i zvukové vnímání textu.

Je možné nechat Ž pracovat i s emocemi textu: *Jaký pocit máš z toho, když tráva vstává? Je ráno spíš klidné, nebo rušné?*

!P Vlastní pisatelská činnost: *Kdo všechno je vidět v trávě? Vyber si z textu někoho a zjisti o něm pár zajímavých informací. Možná ti pomohou uvedené krátké dokumenty na ČT edu (cvrček, mravenec, slunéčko sedmítečné, sýkora).*

Podpůrné otázky:

Co tahle bytost v trávě dělá?

Jak se pohybuje?

Čím je užitečná v přírodě?

Čím je zajímavá nebo zvláštní?

Co by měli vědět ostatní, aby jí lépe rozuměli?

Sdílení probíhá ve dvojici, ve skupině nebo dobrovolně před třídou.

U vybízí k pozitivní zpětné vazbě: *Co se ti na textu tvého kamaráda líbilo? Co ses nového dozvěděl/a?*

Reflexe

(40.–45. min)

AKTIVITY PO ČTENÍ

Cvičení 3 (Pětílístek)

Vymysli pětílístek o trávě.

Ž tvoří pětílístek o trávě, který shrnuje jejich porozumění textu. Vycházejí z jednoduchých otázek: *Jaká je tráva? Co dělá? Jak zní čtyřslovná věta o trávě? Jak jinak můžeme trávu nazvat?* Úkol mohou vypracovat ústně – společně v kruhu – nebo písemně do sešitu či na pracovní list.

U podporuje Ž návodními otázkami, případně kartičkami se slovní zásobou, a vede je k tvořivým i přesným vyjádřením.

Na závěr mohou Ž své pětílístky sdílet ve dvojicích či skupině.

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací s **Písankou 2** (vázané nebo nevázané písmo) a **Čtenářskými kartami**.

R

1. ZAVŘI OČI A PŘEDSTAV SI, ŽE LEŽÍŠ V TRÁVĚ. ZAMYSLI SE NAD TÍM, CO NEBO KOHO BYS MOHL/A SLYŠET. SDÍLEJ S OSTATNÍMI A ZAPISUJ.

2. PŘEČTI SI, JAK SI PŘEDSTAVUJE AUTORKA TEXTU RŮST TRÁVY.

Kdy vstává tráva

Milena Lukešová

Spí ve stoje, jen na malou chvíli,
když cvrčkové se unavili, v té
chvilce zeleného ticha, kdy svítání
si barvy míchá, takové, jaké chce mít den.

Tou dobou krátce zdřímne tráva, než ji procitnout přinutí
hned první ptačí pípnutí, brouci, co dospat nemohou – to
už je tráva na nohou a rosou sem tam a zas zpátky kropí
mravenčí křižovatky.

(M. Lukešová: Bačkůrky z mechu)

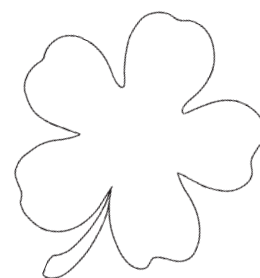
3. Vymysli PĚTILÍSTEK o trávě.

Jaká je tráva?

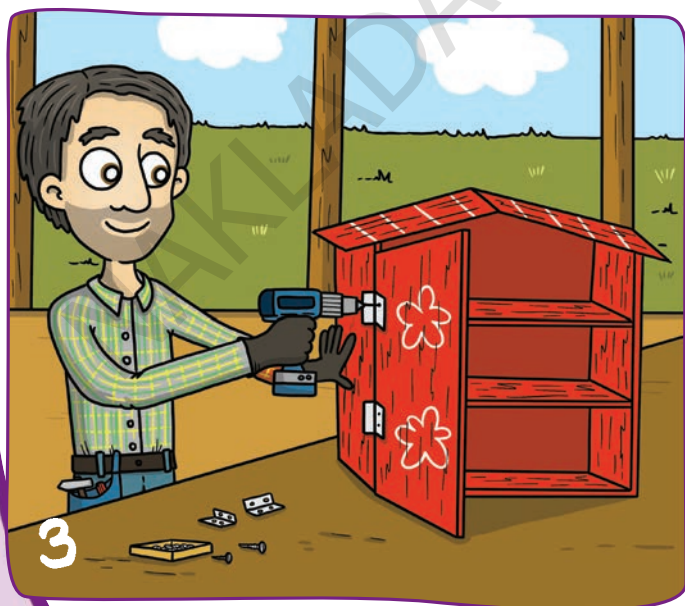
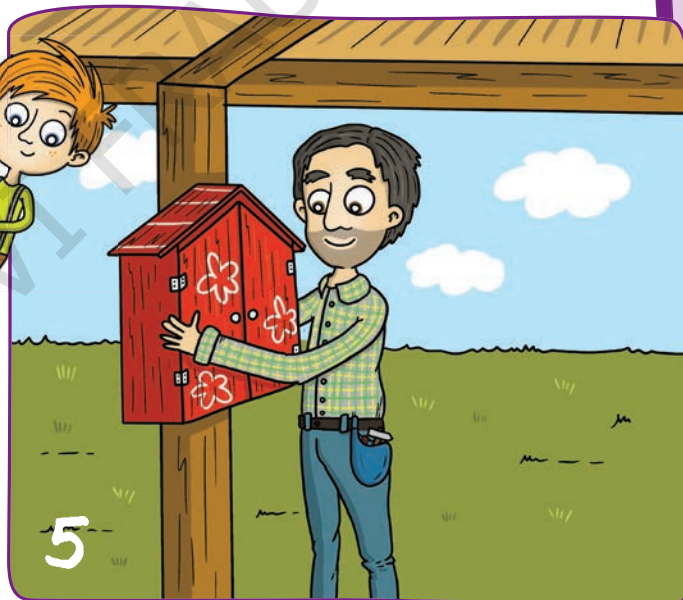
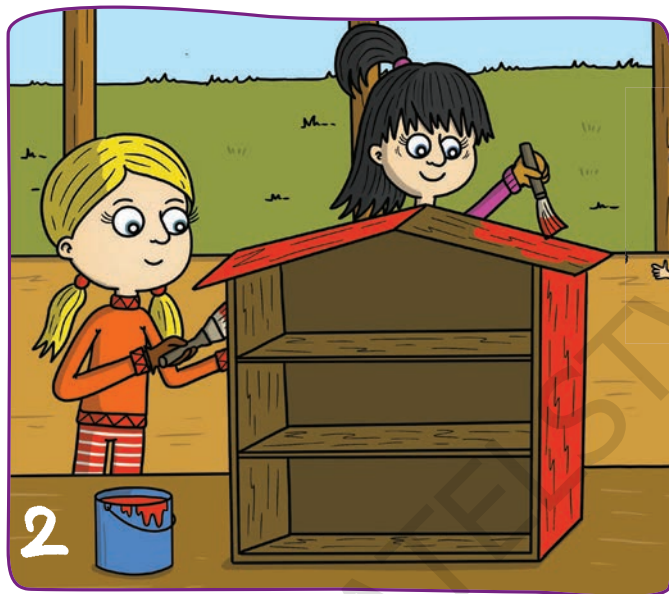
Co dělá?

Vymysli o trávě větu složenou ze 4 slov.

Jak jinak se dá říci tráva?

KNIOBUDKA ŠKOLNÍ ZAHRADY

Knihobudka školní zahrady

Knihobudko – co v tobě přebývá?

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (tvorba vět, popis obrázků, vyjadřování, rozšiřování slovní zásoby)
- KPP (nápady, příležitosti a výzvy, tvořivost)
- KOS (spolupráce, sdílení, reflexe)
- KRP (badatelské výzvy, otázky)

CÍLE HODINY

- Ž popisuje obrázky podle obrázkové osnovy a tvoří příběh
 - pracovní postup realizace školní knihobudky.
- Ž tvoří a zapisuje slova, krátké věty a příběhy.
- Ž pracuje s dějovou posloupností na základě obrázků.
- Ž sdílí a reflektuje svoji četbu a poznatky z ní.
- Ž se zapojuje do badatelských a tvořivých aktivit.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 80–81
- elektronická interaktivní učebnice

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

Práce s obrázky

(2.–10. min)

E

Forma: v kruhu, v lavici

Pomůcky: obrázky z pracovní učebnice str. 80

Průběh:

U zobrazí na interaktivní tabuli obrázky ze str. 80, případně pracují Ž s tištěnou verzí v učebnici. Společně si říkají, co vidí, kdo tam je a co asi postavy dělají.

Pozorně si prohlédněte uvedené obrázky. Co na obrázcích vidíte? Poznáváte někoho nebo něco, co dobře znáte? Co myslíte, že děti na obrázcích vytvořily?

Doplňující otázky:

Po společném popisu a odhalení, o co se jedná, vyzve U žáky, aby si obrázky chvíli mlčky prohlíželi. Poté jim dá pokyn:

Vyberte si jeden obrázek a řekněte, co se na něm děje.

Ž mohou pojmenovávat:

- kdo tam je (děti, dospělý, skupinka...)
- co dělají (natírají, měří, vrtají...)
- kde jsou (venku, v zahradě...). Ostatní hádají, o který obrázek se jedná.

Jak bys popsal/a KNIHOBUDKU? Co je to? Jak bychom to mohli vysvětlit? Viděl/a jsi někde knihobudku? Jak se tam knihy dostávají a proč? (Možné řešení: malá „knihovnička“ venku; může stát na hřišti, u školy, v parku; kdokoli si může knížku vzít, přečíst a vrátit, lidé mohou také přinést vlastní knihy.) U přehraje nahrávku k příběhu, Ž ověří správnost svého uvažování.

Další práce s obrázky

a tématem (je možné vynechat)

Co se stalo asi předtím? Jak vše mohlo pokračovat?

(Možné řešení: dostali nápad vyrobit knihobudku, sháněli dřevo, nakreslili plán, domluvili se s učitelem/rodičem.)

Jak by mohl děj pokračovat? (Možné odpovědi: děti si půjčují knihy, přinášejí další knížky z domu, starají se

o knihobudku, čtou si na školní zahradě, přidají lavičku, udělají čtecí koutek.)

Jazykový úkol: práce se slovem KNIHOBUDKA

Zapiš slovo KNIHOBUDKA.

Vyznač slabiky.

Zapiš grafickou podobu slabik.

Vymysli se slovem větu a urči, kolik slov jsi použil/a.

TIP Ž dostanou obrázky (vystříhané či promítnuté na interaktivní tabuli) a mají je seřadit od začátku do konce.

Diferenciace ↓: Pomocné otázky k vedení:

– *Co se muselo stát nejdřív?*

– *Který obrázek ukazuje přípravu?*

– *Kdy už je knihobudka hotová?*

– *Jak poznáme, že ji děti používají?*

Nakonec mohou Ž tvořit věty ke každému obrázku

a zapisovat je (práce samostatná, ve dvojici nebo skupině).

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

U

Forma: samostatná/skupinová práce nebo společná práce, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 81

Cvičení 1

Pozorně si prohlédni obrázek a popiš ho. Co se na obrázku děje? Může ti pomoci i poslech příběhu.

Ž společně s U popisují obrázek, U přehraje nahrávku, která je k dispozici v elektronické interaktivní učebnici. U se Ž postupně diskutují o otázkách pod obrázkem, viz níže.

Cvičení 2

U nabídne Ž práci s knihami – podle možností buď z třídní knihovny, nebo z připraveného výběru knih. Ž mají za úkol vyhledat knihu, o kterou by mohl mít zájem Teo a o kterou by měla zájem Ela, a svůj výběr zdůvodnit. Ž knihu vyhledají a slovně vysvětlí, proč ji vybrali a komu by se podle nich líbila. Můžete Ž připomenout, že Teo je malý zahradník a stará se hlavně o rostliny, Ela je malá pečovatelka, která pečuje o živé tvory v zahradě.

TIP Další variantou je práce metodou **Poslední slovo patří mně**. V této metodě Ž vybere knihu a případně v ní označí konkrétní místo, ale nic neříká. Knihu pouze ukáže ostatním. Spolužáci odhadují, proč si myslí, že tuto knihu vybral/a, a uvádějí možné důvody. Nakonec dostává slovo samotný Ž, který knihu vybral. Ten vysvětlí **své skutečné důvody výběru**, čímž celé cvičení končí a nikdo další již nic nedoplňuje. Metoda podporuje soustředěné naslouchání, respektování druhého a schopnost argumentace.

Doporučení knih do knihobudky

U vyzve Ž k zamyšlení nad tím, které knihy by oni sami doporučili do knihobudky. Jejich názvy mohou vypsát do hřbetů vložených knih pod knihobudkou dole. Každý Ž vybere jednu nebo více knih a svou volbu zdůvodní.

U podporuje rozvoj slovní zásoby i schopnost argumentovat a ukázat svůj názor.

V rámci další práce U může zařadit společné předčítání vybraných knih v kruhu. Každý den může být spojován s jinou knihou a U i Ž uvádějí, z jakého důvodu byla vybrána. Tím se posiluje motivace Ž k vlastnímu čtení.

TIP **Můj poklad:** Ž si mohou přinést z domova svou oblíbenou knihu, kterou považují za vhodnou do knihobudky. Každý Ž knihu představí třídě a vysvětlí, proč by právě tato kniha měla být v knihobudce dostupná i pro ostatní.

Tajemství malé knihovny: Možnost zadání domácí práce – Ž představí svou domácí knihovnu, popř. vyberou knihy, které by do školní knihobudky doporučili.

Reflexe

(40.–45. min)

R

Forma: v lavici, kruhu

Průběh: V závěru hodiny proběhne obsahová reflexe zaměřená na porozumění významu knihobudky.

U nabídne Ž *nedokončené věty*, např.

Knihobudka je ...

Knihobudka umí ...

Knihobudka nabízí ...

Knihobudka ukřívá ...

Knihobudka má ...

Ž doplňují věty a sdílejí své nápady. Cílem je zjistit, zda Ž porozuměli tomu, k čemu knihobudka slouží, kdo ji může využít a proč je přínosná.

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací s **Písankou 2** (vázané nebo nevázané písmo) a **Čtenářskými kartami**.

KNIOBUDKO – CO V TOBĚ PŘEBÝVÁ?

1. POZORNĚ SI PROHLÉDNI OBRÁZEK A POPIŠ HO.

- KTERÉ KNIHY SE ELE LÍBILY A PROČ?
- DO KTERÝCH KNIH BY RÁD NAHLÉDL TEO?
- A DO KTERÝCH ZROVNA TY?
- KTERÉ DALŠÍ KNIHY BYS DO KNIHOBUCKY DOPORUČIL/A?

1. Popiš obrázek. Co všechno se dá dělat v knihovně?

2. Přečti si báseň. Proč se o knihovně říká, že je to tam samý list?

KNIHOVNA

Zdeňka Študlarová

Je to tady samý list,
není to les, bud' si jist!
Že uličky jsou to?
Přesto nebude to ani město.

Kde skřítek maličký
kouká na tě z poličky?
V knize, placatý a rovný,
schoval se ti do knihovny.

(Zdeňka Študlarová: Obrázkové čtení)

- Do které knihy se může skřítek schovávat? Proč?
- Do které knihy by ses schoval/a ty?

Knihovna

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (popis obrázků, vyjádření myšlenek, naslouchání ostatním)
- KKK (hledání informací v textu, na obrázku)
- KOS (spolupráce, respekt k názorům ostatních)
- KOB (porozumění významu knihovny, pravidla chování)

CÍLE HODINY

- Ž pomocí obrázku a vlastních zkušeností popisuje knihovnu.
- Ž se učí zodpovědně přistupovat ke knihám jako k předmětům, které se půjčují a sdílejí.
- Ž rozumí významu knihovny jako veřejného místa a služby pro komunitu.
- Ž diskutuje o tom, jak knihy kolují, proč jsou dostupné pro všechny a proč je důležité o ně pečovat.
- Ž si uvědomuje pravidla chování v knihovně (zápis, vrácení knih, ohleduplnost).
- Ž sdílí své čtenářské zážitky a náměty pro další čtení.
- Ž umí vybrat vhodnou knihu pro sebe i pro ostatní na základě jejího obsahu.
- Ž pracuje s básní, vyhledává slova podle rýmu, určuje počet slabik.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 82
- elektronická interaktivní učebnice
- PL ke stažení: Lovec lidí (výzkumné šetření)
- pětílístek pro reflexi

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Práce s obrázkem

(2.–10. min)

Forma: v kruhu, v lavici

Pomůcky: obrázek v pracovní učebnici, str. 82, případně zvětšený v elektronické podobě

Cvičení 1

Popiš obrázek. Kde se děti nacházejí? Co tam dělají a proč? Podle čeho jsi to poznal/a?

Doplňující otázky k obrázku:

Je u vás v obci / ve městě knihovna?

Má knihovna i dětské oddělení?

Co všechno si v knihovně můžete půjčit?

Chodíš ty nebo někdo ze třídy do knihovny?

Pokud ano, co se vám v knihovně líbí? Proč tam chodíte?

Jaký byl tvůj poslední knižní úlovek? Co se ti na knize líbilo?

Zapiš tři informace, které jsou pro návštěvníky knihovny důležité.

U může se Ž s obrázkem různě pracovat: tvořit k němu hádanky, otázky, zkusit vymýšlet dialog Ely a paní knihovnice, popisovat jednotlivé postavy a to, co dělají apod. U může se Ž vymýšlet k obrázku slova a zapisovat je na tabuli. U může dále rozvíjet práci se slovy prostřednictvím tvorby slovního domína nebo myšlenkové mapy a vést Ž k rozšiřujícím jazykovým aktivitám, jako je tvorba vět či krátkého příběhu.

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

U

Forma: samostatná/skupinová práce nebo společná práce, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 82

Cvičení 2

Přečti si báseň Knihovna. Přemýšlej o tom, proč autorka říká o knihovně, že je to tam samý list. U může básničku přečíst nejprve nahlas (modelové čtení), poté mohou číst Ž – jednotlivě, šepem, ve dvojici nebo společně.
Kde se skřítek v básni schoval?
Jaké je místo, kde se skřítek ukrývá? Proč právě tam?

U podporuje dětskou představivost a porovnává různé nápady.

U klade postupně další otázky a nechává Ž odpovídat. Napomáhá Ž pojmenovat žánr knihy, téma, obrázky nebo emoci, kterou kniha vyvolává.

Do které knihy se může skřítek schovávat nejraději? Proč?

Do které by se nejraději schovali Ela nebo Teo?

Do které knihy by ses schoval/a ty? Zdůvodni.

U vysvětlí Ž, že nyní se zaměříme na jazykovou stránku básně.

Jazykový úkol: Vyhledej v básni slova, která se rýmují. Urči u slov počet slabik. Vymysli se slovy věty.

Rozšiřující aktivita: Lovec lidí – pracovní list s tabulkou, Ž se ptají ostatních a shromažďují informace o čtenářských návycích lidí kolem sebe.

Na co jste při šetření narazili?

Co všechno jste zjistili?

Co bylo zajímavé a co nového jste si uvědomili?

Co vás překvapilo?

Reflexe

(40.–45. min)

R

Forma: v lavici, kruhu

Průběh: U se Ž sdílí porozumění pojmu *knihovna*.

U může využít techniku nedokončených vět a vyzve Ž, aby je doplnili a formulovali své myšlenky. Nebo U formuluje věty a Ž hlasují tím, že si stoupnou nebo zůstanou sedět.

Příklad tvrzení:

Knihovna je místo, kde si lidé půjčují knihy.

V knihovně musí být ticho.

Knihovna může mít i hračky nebo hry.

Knihovna je jen pro dospělé. (Ž reagují a vysvětlují.)

Následně probíhá krátká diskuze, proč se tak Ž rozhodli.

Další možností je, že každý Ž řekne na závěr hodiny jednu větu o knihovně.

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací s **Písankou 2** (vázané nebo nevázané písmo) a **Čtenářskými kartami**.

Výprava za knihou

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKK (vyhledávání informací, propojení nových informací a vlastních poznatků)
- KKK (vyjádření myšlenek a představ, popis obrázku, dialog s ostatními)
- KOS (empatie a porozumění druhým)
- KOB (pozitivní vztah ke knihám, zacházení s knihami)

CÍLE HODINY

- Ž si buduje pozitivní vztah ke knihám.
- Ž rozvíjí komunikační dovednosti a slovní zásobu.
- Ž vyvozuje význam slova kniha a sdílí své zkušenosti.
- Ž popisuje obrázek a vyvozuje z něj informace.
- Ž porozumí textu, pochopí základní myšlenku, hledá v něm odpovědi.

POMŮCKY

- pracovní učebnice str. 83
- elektronická interaktivní učebnice

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Práce s knihou

(2.–10. min)

Forma: v kruhu

Pomůcky: kterákoli kniha

Průběh: U položí otázky: *Co tě napadne, když se řekne kniha? Víš, jak vzniká kniha?* Probíhá krátká diskuse o různých typech knih (pohádka, encyklopedie, slabikář...).

 U může navázat videem ČT Edu – KNIHY. Pořad vysvětluje, jaké mohou být knihy (například encyklopedie, slabikář, sbírka básní) a k čemu je používáme. Dále popisuje, co všechno je potřeba k výrobě knížky a jak se jmenují lidé, kteří knihy píšou nebo ilustrují. Děti se naučí, jak se s knížkami správně zachází a kam se ukládají. U může připomenout význam knihoven a navázat tak na předchozí hodinu.

Doplňující činnosti: beseda s autorem knih, práce s Deníkem čtenáře (listování), zařazení Čtenářské dílny, návštěva knihovny, knihkupectví

Jazykový úkol: *Z kolika slabik se slovo skládá? Jaká by byla grafická podoba slabik? Napadá tě nějaké další slovo, které by mělo stejný grafický záznam slabik?*

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

Forma: samostatná/skupinová práce, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 83

U

Cvičení 1

U vyzve Ž, aby si prohlédli ilustraci. **Pozorně si prohlédni uvedený obrázek. Popiš ho a urči, kam se děti vydaly za knihou. Podle čeho jsi to poznal/a?**

U se Ž popisuje obrázek, vymýšlí, co této situaci předcházelo, proč se děti se skřítky vydali do knihkupectví.

TIP Jazykový úkol: práce se slovem KNIHKUPECTVÍ Ž mají za úkol opsat slovo na tabuli nebo do sešitu, určit počet písmen a slabik, vymyslet se slovem věty.

Cvičení 2

Přečti si text o ptácích a zjisti, díky komu se ptáci dozvídají zajímavé věci. Co zajímavého se Ela dozvěděla?

Fázové čtení – metodický postup

Fázové čtení je metoda, která vede Ž k postupnému, hlubšímu a aktivnímu porozumění textu. Text se čte po menších logických úsecích a každá fáze má předem stanovený cíl, otázky a aktivitu pro ověřování porozumění. Zde je velmi důležité číst text **pomalým tempem**, využívat **zastavování, doptávání a zjednodušené formulace**.

1. část (1. odstavec)

U vyzve Ž, aby si každý sám, případně ve dvojicích, přečetli úvodní odstavec. Poté text ještě jednou přečte sám a klade otázky: *Našla Ela odpověď již v 1. části textu na otázku:*

Díky komu se stromy dozvídají zajímavé věci? Jak ty informace ptáci získávají? Čím to je?

Diferenciace↓: *Jak je možné, že se stromy „něco dozvědí“? Co ptáci dělají, že toho tolik vědí? Co znamená, že ptáci o svých zážitcích „vyprávějí každému, koho potkají“?*

2. část (2. odstavec)

Ž pokračují v četbě textu, tentokrát může proběhnout hlasité čtení a Ž se střídají. Otázky k druhému odstavci: *Co všechno ptáci dělají? Jak bys vysvětlil/a: štěbetají, švitoří, zpívají, křičí, hudrují, cvrlikají nebo čimčarují?*

Diferenciace↓: *Co všechno ptáci dělají? Popiš jejich chování. Umíte některý ptačí zvuk napodobit? Co znamená, že ptáci „vyprávějí, co se kde šustlo“? Jak podle textu ptáci získávají zajímavé informace?*

Možná aktivita: Zvuková hra – Ž vyberou jedno sloveso (štěbetají/švitoří/křičí...) a krátce ho předvedou.

3. část (3. odstavec)

U vyzve Ž, aby si sami nebo ve dvojicích přečetli poslední odstavec a zkusili si shrnout nejprve mezi sebou, o čem byl. Poté klade otázky: *Jak bychom mohli vysvětlit tuto část? Napadá někoho, co znamená, že se myšlenky houfují a štěbetají jedna přes druhou?*

Také se vám někdy stalo, že se vám některé myšlenky nahromadily, byla jich spousta a motala se jedna přes druhou (že vlastně ani mnohdy nevíme, co si máme o něčem myslet)?

A co to znamená, když myšlenky létají ze strany na stranu? Co to znamená, že jsou neklidné, že jsou neustále v pohybu a přechází od jedné myšlenky ke druhé, aniž by se zastavily?

Stalo se vám to už někdy? Kdy to třeba bylo? Při jaké příležitosti?

Je někdy těžké udržet myšlenku a soustředit se na jednu věc? Kdy je to pro vás těžké? Co nebo kdo vám může pomoci?

Diferenciace↓: *Co znamená, že myšlenky „létají“? Kdy se vám stalo, že jste měli moc myšlenek najednou? Co znamená, když se myšlenky „houfují“? Co by se lidé mohli naučit od ptáků?*

Možná aktivita: Krátké cvičení pro soustředění – Ž zavřou oči a učitel je vede k tomu, aby „chytily jednu myšlenku“ a držely ji chvíli v hlavě.

Reflexe

(40.–45. min)

Forma: v lavici, kruhu

Průběh: U klade Ž otázky, např. *Co ses zajímavého dozvěděl/a? Co sis uvědomil/a? Jaké by to bylo, kdyby lidi byli ptáci? A co třeba naopak? Co by se kdo od koho mohl naučit? Proč?*

R

VÝPRAVA za knihou

1. POPIŠ OBRÁZEK. KAM SE DĚTI VYDALY ZA KNIHOU?

2. Přečti si text. Díky komu se stromy dozvídají zajímavé věci?

Kdyby lidi byli ptáci

Kamila Bolfová, Jan Kršňák

Díky ptákům se stromy dozvídají zajímavé věci. Protože ptáci létají všude možně, neustále pozorují a zažívají zajímavé příhody a o všem, co objeví a prožijí, pak každému, koho potkají, dlouze vyprávějí.

Ptáci někdy létají ze stromu na strom, z větve na větev, sem a tam. Jindy zas klidně sedí na plotě, na střeše nebo na větvi a rozhlíží se kolem. Někdy sedí sami a jindy jich na jednom místě vysedává pohromadě celé hejno. Každopádně se málokdy stane, aby vysedávali potichu. Většinou štěbetají, švitoří, zpívají, křičí, hudrují nebo cvrlikají. Ptáci zkrátka moc rádi vyprávějí, co se kde šustlo, šustí a šustne.

Jo, kdyby lidi byli ptáci, věděli by, jak myšlenky nesmírně rády létají ze strany na stranu a jak se, stejně jako ptáci, rády houfují a štěbetají jedna přes druhou.

(Kamila Bolfová, Jan Kršňák: Kdyby lidi byli stromy, upraveno)

1. Přečti si báseň o špačkovi. Zjisti, s čím byl špaček nespokojený.

ŠPAČEK

Miloš Kratochvíl

Přiletěl špaček z jihu,
sedl si před svou budku

a začal na mě křičet:

„Udělují ti důtku!

V tomhle už nechci bydlet!

Taková trapná bedna!

Chci budku s příslušenstvím,

a nejmíň tři plus jedna!“

Pro špačkův klid a pokoj
jsem sehnal stavebníky

– má budku s ptačí saunou
a s grilem na červíky.

(M. Kratochvíl, L. Šavlíková: Pes nám spadla: bláznivé básničky)

Označ v textu jednu dvojici slov, které se rýmují.

2. Znáš odpověď na tyto otázky? Dopln.

Co mají ptáci na těle místo srsti?

P E Ř Í

Jak se jmenuje malý domeček pro ptáky?

B U D K A

Co klade ptačí samička do hnízda?

V A J Í Č K A

3. Co všechno víš, nebo si myslíš, že víš o špačkovi? Řekni nebo napiš.

Špaček

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

- KKU (třídění informací, propojení nových poznatků s dosavadními, zaznamenání informací – podtrhávání apod.)
- KKK (vyjádření myšlenek, dojmů a názorů, formulování otázek a odpovědí, prezentace)
- KOS (respekt k názoru ostatních, spolupráce ve dvojici i skupině)
- KOB (pozitivní vztah k přírodě, živým tvorům, dopad lidského chování na ptáky)

CÍL HODINY:

- Ž tvořivě pracuje s básní, hledá rýmy.
- Ž tvoří věty a otázky, hledá souvislosti, argumentuje.
- Ž pracuje s dokumentem a třídí informace.
- Ž propojuje dosavadní znalosti se získanými informacemi.
- Ž rozvíjí schopnost argumentace a popisu.
- Ž si uvědomuje roli zvířat v přírodě (špaček jako škůdce x pomocník).
- Ž se učí respektovat přírodu a živé tvory.
- Ž tvoří krátký text podle struktury – životabáseň.

POMŮCKY:

- pracovní učebnice str. 84–85
- elektronická interaktivní učebnice
- dokument – špaček
- T-graf (el. podoba)

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodině.

E

Práce s básní

(2.–10. min)

Forma: v kruhu, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 84

Cvičení 1

U se ptá Ž: *Co vás napadne, když se řekne ŠPAČEK?* Ž sdílí své zkušenosti (černý pták, žije v hejnu, dělá hluk, krade třešně apod.), U může zapisovat slova na tabuli.

Přečti si báseň o špačkovi. Zjisti, s čím byl špaček nespokojený.

Ž si přečtou báseň o špačkovi. U vysvětlí Ž méně známá slova: *důtka, příslušenství, sauna, gril* – Ž jsou obvykle pobaveni vtipným textem básně.

Proč byl špaček nespokojený? Co chtěl? Označ místo v básni, kde jsi zjistil/a, že je špaček nespokojený.

Otázky k porozumění textu: *Proč byl špaček nespokojený? (Vadila mu stará, malá, jednoduchá budka bez pohodlí.) Co by chtěl mít? (Lepší budku s příslušenstvím, minimálně tři plus jedna...) Kde v textu to poznáš? Ž podtrhnou část básně.*

Otázky k interpretaci: *Co tě na básni zaujalo? Líbila se ti? Ž nakreslí básničku jako ocenění kvality. Je špaček v básni skutečný, nebo je to nadsázka?*

Diskuze o nespokojenosti: *Jak poznáme, že je někdo nespokojený? Co děláme, když nám něco vadí? Může být někdy nespokojenost užitečná (když vede k řešení)?*
Hledání rýmů: Ž najdou jednu dvojici rýmujících se slov.
Diferenciace ↑: Vytvoř vlastní rým.

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

Forma: samostatná/skupinová práce, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 84–85

U

Cvičení 2

Znáš odpověď na tyto otázky? Doplň písmena a vytvoř slova.

Ž čtou otázky a doplňují – tvoří slova. Je to příprava na následující cvičení, kde mají již tvořit věty o špačkovi.

Cvičení 3

Co všechno víš, nebo si myslíš, že víš o špačkovi? Řekni nebo napiš.

U dále pokračuje s otázkou: *Co všechno víš, nebo si myslíš, že víš o špačkovi?* Nejprve může proběhnout společný brainstorming, U píše slova/věty na tabuli. Následně se Ž mohou slovy inspirovat, tvořit vlastní věty a zapisovat je.

Diferenciace ↓: U nabídne slovní banku (hnízdo, hmyz, hejno, zpívá, odlétá).

Práce s dokumentem: U může přehrát krátké dokumenty z ČT Edu (špaččí rodina, špaččí rodinka, hladová špaččata). Ponecháváme možnost volby, všechny dokumenty jsou přirozeně a vtipně navazující na úvodní báseň o špačkovi. Po zhlédnutí dokumentu proběhne reflexe: *Co nového ses o špačkovi dozvěděl/a? Pokud to něco bylo, tak co? Slyšel/a jsi, jak špaček zpívá? Všiml/a sis jeho hnízda – kde je a jak vypadá? Zjistil/a jsi, čím krmí špaček svá mláďata?*

T!P Společný T-graf: zápis informací nebo sdílení ústní formou: *Co jsem o špačkovi věděl/a? Co jsem se nového dozvěděl/a?*

Cvičení 4

Označ správné tvrzení o špačkovi a jednu větu přepiš.

Ž čtou věty a označují pravdivé výroky. Poté si vyberou jednu větu dle sebe a přepíší ji do sešitu. Nechejte Ž vysvětlit, proč je některé tvrzení špatně.

Reflexe

(40.–45. min)

R

Forma: v lavici, kruhu

Průběh: Ž shrnují získané informace o špačkovi tvořivou formou – zpracováním životabásně.

Cvičení 5

Doplň ŽIVOTABÁSEŇ o špačkovi. Sdílej ve dvojici.

U může nejprve modelovat 1–2 řádky (např. na tabuli): *Mým domovem je stará jabloň. Vidím kolem sebe velkou rodinu.*

Toužím po sladkých třešních. Trápí mě hladová mláďata.

U podporuje fantazii a vtip.

Diferenciace ↓: U nabídne slova (hnízd, hmyz, hejno, zpívá, odlétá) nebo obrázky, ze kterých mohou vycházet.

Diferenciace ↑: Ž mohou vytvořit delší báseň nebo napsat Špačkův deník.

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací s **Písankou 2** (vázané nebo nevázané písmo) a **Čtenářskými kartami**.

- **Písankou 2** (vázané nebo nevázané písmo).

4. Označ správná tvrzení o špačkovi.

ŠPAČEK ...

- ☐ ... na zimu neodlétá do teplých krajín.
- ☐ ... je postrachem pěstitelů ovoce.
- ☐ ... rád žije sám.
- ☐ ... je užitečný, protože rád konzumuje larvy a škodlivý hmyz.

5. Doplň ŽIVOTABÁSEŇ o špačkovi. Sdílej ve dvojici.

Jsem špaček.

Mým domovem je _____.

Vidím _____.

Toužím po _____.

Jsem _____.

Slyším _____.

Často se mi zdá, že _____.

Jsem _____.

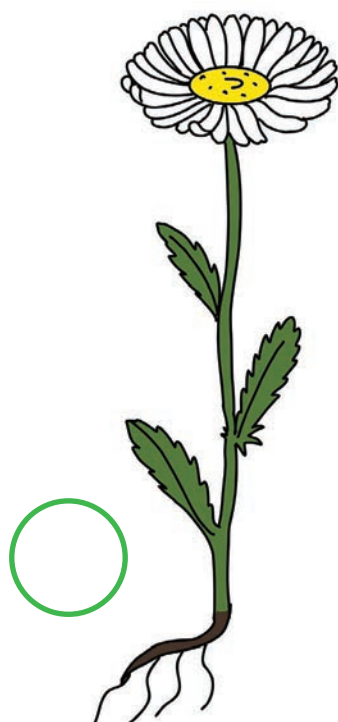
Trápí mě _____.

Přeji si – _____.

Jsem _____.

1. Pozorně si prohlédni oba obrázky, označ obrázek, na kterém je SEDMIKRÁSKA CHUDOBKA.

Víš, jak se nazývá druhá rostlina? Zapiš její název.

KOPRETINA BÍLÁ

Popiš jednotlivé části rostlin.

Zkus popsat, co mají obě rostliny společného a v čem se liší.

2. Přečti básničku a označ místo, kde se dozvíš, z čeho získává sedmikráska svou krásu.

Sedmikráska

Jitka Badoučková

Sedmikráska počítá si
své sedmery jarní krásy:

První darovala jí duha
od hlíny je krása druhá.
Třetí, když se z jihu vrací,
nesou pro ni tažní ptáci.

Čtvrtou, tu má od červánků,
pátou od teplého vánku.

V šesté déšť jí klíčky smáčí.
Sedmikrásko, už to stačí?
Kdepak, ještě slunce chvátá,
nese sedmou plnou zlata.

(J. Badoučková: Jak mluvit s květinami)

Sedmikráska

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- KKU (třídění informací, propojení nových poznatků s dosavadními)
- KKK (vyjádření myšlenek, popis obrázku, formulování otázek a odpovědí)
- KOS (respekt k názoru ostatních, spolupráce ve dvojici i skupině)
- KOB (pozitivní vztah k přírodě, rostlinám)

CÍL HODINY:

- Ž tvořivě pracuje s obrázky rostlin, porovnává je a popisuje jejich části.
- Ž určuje rozdíly a podobnosti mezi sedmikráskou a kopretinou.
- Ž tvořivě pracuje s básní, hledá rýmy.
- Ž tvoří věty a otázky, hledá souvislosti, argumentuje.
- Ž pracuje s dokumentem a třídí informace.
- Ž propojuje dosavadní znalosti se získanými informacemi.
- Ž vysvětluje význam sedmikrásky jako léčivé rostliny.

POMŮCKY:

- pracovní učebnice str. 86–87
- elektronická interaktivní učebnice

Pozdrav

(1. min)

Ž sedí s U v kruhu a přivítají se společně na hodinu.

E

Práce s obrázky a porovnáváním rostlin

(2.–10. min)

Forma: v kruhu, v lavici

Pomůcky: učebnice str. 86

Cvičení 1

Pozorně si prohlédni oba obrázky, označ obrázek, na kterém je sedmikráska chudobka. Popiš jednotlivé části rostlin. Urči, v čem se rostliny liší a co mají společného.

U nechá Ž nejprve popisovat volně, vlastními slovy. Pak teprve napoví odbornější pojmy: stonek, listy, květ, lupeny, kořen. Upozorní na rozdíl velikosti květu, výšky a olistění stonku.

Diferenciace ↓: Náповěda (vysvětlení pojmů pro Ž): Sedmikráska – nízká, roste v trávniku; stonek je bez listů; květy drobné.

Kopretina – vysoká luční bylina; stonek je olistěný, dosahuje desítky centimetrů; květy jsou velké a nápadné.

Otázky k zamyšlení: Označil/a jsi správně? Potvrdila se tvoje volba při vyslechnutí náповědy? Co tě při rozhodování zmátlo (např. podobný tvar květu)? Zapiš název druhé rostliny. (kopretina)

TIP Rozšiřující aktivity:

Co všechno víš nebo si myslíš, že víš o obou rostlinách?

Potvrď si své vědomosti v encyklopedii rostlin. Možná narazíš i na něco dalšího, co tě může zaujmout.

Které další léčivé byliny znáš? Proč se nazývají léčivé?

Co se z těchto bylin připravuje? Při jaké léčbě se využívají?

Která část byliny se využívá?

Více informací můžeš zjistit v herbáři léčivých rostlin.

Zalistuj v něm. Sdílej s ostatními, co tě zaujalo.

Pracovní učebnice

(11.–34. min)

U

Forma: samostatná/skupinová práce, v lavici

Pomůcky: pracovní učebnice str. 86–87

Cvičení 2

Přečti báseň. Zjisti, z čeho všeho sedmikráska získává svou krásu. Označ místa, kde se to dozvíš.

U přečte Ž báseň, nejprve po částech, poté přečte ještě jednou sám se správným přednesem.

Doplň podle textu:

- Sedmikráska počítá ...
- První ji darovala ...
- Poslední sedmou krásu chtěla od ..., protože ...
- Čtvrtou krásu má od ...

U dává pozor, aby Ž pracovali opravdu **s textem**, ne domněnkami.

Jazykový úkol: Označ v textu jednu dvojici slov, která se rýmuje. Vyhledej v básni otázku a označ ji. Jak ji poznáme? Čím končí?

Člověk a jeho svět: Zjisti, proč se sedmikráska vyskytuje mezi léčivými bylinami. Čím je člověku prospěšná? Která část této rostliny se využívá? Které další léčivé byliny znáš? Při jaké léčbě se využívají? Svá zjištění sdílej ve skupině. Založ si svůj herbář rostlin a léčivých bylin. Založ si doma nebo ve třídě koutek přírody, ve kterém budeš pěstovat léčivé bylinky.

Tvořící psaní / Deník pozorování: Založ si **deník koutku přírody** – zapisuj, jak se o rostliny staráš. Napiš krátký text o své oblíbené bylině. Vytvoř „miniknihu“ o rostlině, kterou pěstuješ.

Cvičení 3

MÝCH SEDM KRÁS

Jaká/jaký jsi? Zapiš svých sedm krás. Do každého okvětního lístku jednu.

U vysvětlí Ž, že si vytvoří nyní svou vlastní květinu – do okvětních lístků budou zapisovat své kladné vlastnosti.

U vysvětlí Ž: Krása může být i vlastnost: trpělivost, statečnost, laskavost, vtipnost, pečlivost... Povzbuzujte Ž, kteří neradi mluví o sobě – mohou začít kresbou, symbolem nebo jim mohou napovědět ostatní.

Cvičení 4

Ž vybarví jednotlivé okvětní lístky barvami, které mají rádi.

Dej svojí květině trochu barev. Použij barevné pastelky, které máš nejraději, a každý okvětní lístek vybarvi jinou barvou. Sdílej svých sedm krás s tím, komu bys je chtěl/a sdělit. Dobrovolně můžeš sdílet v rámci celé skupiny nebo třídy. Popřípadě vyber jednu nebo dvě vlastnosti, o které se s ostatními chceš podělit.

Reflexe

(40.–45. min)

R

Forma: v lavici, kruhu

Pomůcky: karty s emoji

Průběh: Ž zhodnotí, co se během hodiny naučili o sedmikrásce i kopretině a jak se jim dařilo pracovat s popisem rostlin, básní i doplňujícími úkoly. Přemýšlejí nad tím, co pro ně bylo snadné či obtížné, co nového si zapamatovali a co je překvapilo. V rámci cvičení *Mých sedm krás* se zamýšlejí nad vlastními silnými stránkami, které zapisují do okvětních lístků květiny, a sdílejí je buď ve dvojici, nebo dobrovolně v kruhu. V závěrečné reflexi obsahu ověřují pravdivost tvrzení o sedmikrásce a mohou vytvářet vlastní výroky, čímž si upevňují získané poznatky. U pokládá Ž otázky, Ž zvedají karty s emoji.

Sedmikráska je nízká. ANO/NE

Roste přímo v trávníku. ANO/NE

Její stonek je olistěný a velmi vysoký. ANO/NE

Má květy velké a nápadné. ANO/NE

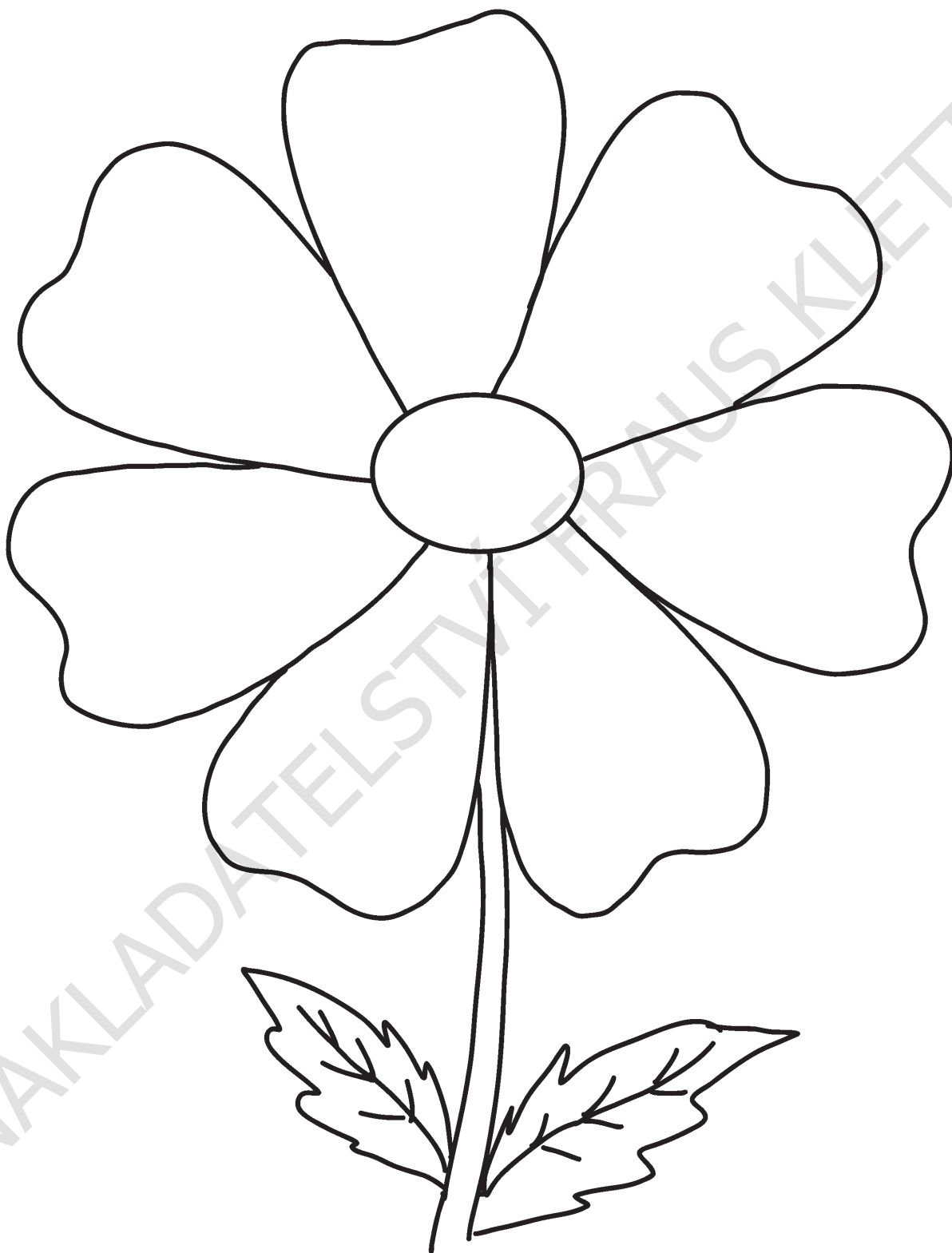
Diferenciace ↑: Ž mohou tvořit **vlastní tvrzení** – spolužáci určují ANO/NE.

Na tyto aktivity je vhodné nyní navázat v další hodině prací s **Písankou 2** (vázané nebo nevázané písmo) a **Čtenářskými kartami**.

3. Jaká/jaký jsi? Zapiš svých sedm krás. Do každého okvětního lístku jednu.

4. Dej svojí květině trochu barev. Použij barevné pastelky, které máš nejraději, a každý okvětní lístek vybarvi jinou barvou. Komu bys chtěl/a svou sedmikrásku představit? Sdílej ve dvojici.

učitelská učebnice

DIVÍCI 1

Český jazyk

pro 1. ročník základních škol
genetická metoda

Dita Nastoupilová
Učitelská učebnice (2. díl, 2. část)

Fraus Klett, s. r. o.
Jičínská 2348/10, 130 00 Praha 3
info@fraus-klett.cz
www.fraus-klett.cz

Ilustrace: Zuzana Slánská, Monika Růžová

Obrazový materiál: Shutterstock

Nahrálo: ADK-Prague, Makovského 1338/18, 160 00 Praha 6

Korektura: Mgr. Hedvika Landová

Odpovědná redaktorka: Marcela Bartůňková

Grafická úprava, sazba a zlom: Helis s.r.o., Plavecká 4, 128 00 Praha 2

Tisk: D.R.J. Tiskárna Resl, s.r.o., Sokolská 1341, 547 01 Náchod